

โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี

สารนิพนธ์

ของ

วราภรณ์ ใจดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี

บทคัดย่อ

ของ

วราภรณ์ ใจดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2550

วรารณ ใจดี. (2550). *โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี*.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา.

สารนิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์ของบินหลา สันกาลาคีรี จากเรื่องสั้นจำนวน 27 เรื่อง โดยศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ สังคม การเมืองการปกครอง การศึกษา ค่านิยม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า โลกทัศน์ที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ บินหลา สันกาลาคีรีเสนอว่ามนุษย์จะอยู่อย่างมีความสุขถ้ารู้จักคุณค่าของตัวเอง มีความรัก ความเอื้อเฟื้อและเข้าใจผู้อื่น มนุษย์จะประสบความสำเร็จได้ต้องกล้าหาญที่จะเผชิญอุปสรรค มานะพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค รู้จักพอ รู้จักปล่อยวาง ไม่ใช่ชีวิตอย่างเร่งรีบ แม้มนุษย์จะยังมีกิเลสตัณหา แต่มนุษย์ก็สามารถควบคุมได้ ที่สำคัญมนุษย์ต้องไม่ยึดมั่นกับความคิด ความเชื่อเดิม หากมุ่งมั่นกระทำตามความคิดความเชื่อที่ตนศรัทธา จะทำให้มนุษย์พบสิ่งที่หวัง ทั้งนี้มนุษย์จะต้องลดความเห็นแก่ตัว และยอมรับในความหลากหลายของตน

โลกทัศน์ที่เกี่ยวกับสังคม บินหลา สันกาลาคีรี เสนอว่า การอยู่ร่วมกันในสังคม มนุษย์ควรมีคุณธรรม มนุษย์ต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง แต่ในสังคมยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน มีความหวาดระแวงต่อกัน และแก่งแย่งชิงดีกัน ด้านการเมืองการปกครอง ผู้เขียนเสนอทัศนะว่า ประชาชนทั่วไปขาดศรัทธาในสถาบันการเมืองการปกครองของไทย ด้านการศึกษา ผู้เขียนเสนอทัศนะว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ แต่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันทำให้ผู้เรียนมุ่งแข่งขันเพื่อชัยชนะมากกว่าปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้านค่านิยม ผู้เขียนมีทัศนะว่าค่านิยมของบุคคลในสังคมจะเปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งสร้างสรรค์สังคมและทำลายสังคม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนมีทัศนะว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คุณค่าแก่ชีวิตมนุษย์ แต่มนุษย์เป็นผู้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพราะความเห็นแก่ตัว ในด้านอาชีพ ผู้เขียนมีทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพด้านโฆษณาว่า งานด้านโฆษณามุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากกว่าที่จะพัฒนาคุณธรรมให้แก่สังคมไทย

BINLA SANKALAKEEREE' S WORLD VIEWS IN SHORT STORIES

AN ABSRACT

BY

WARAPORN CHAIDEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Thai
at Srinakharinwirot University

May 2007

Waraporn Chaidee. (2007). *Binla Sankalakeeree's World Views in Short Stories*.

Master's Project, M.Ed.(Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakharinvirot University. Project Advisor : Aj. Pattaya Jitmetta.

This master's project aimed to analyze the world views in Binla Sankalakeeree's 27 short stories with a focus on the world views of man, society, politics and governance, education, value, nature and environment as well as careers.

Findings of the study revealed that regarding the world views related to man, the writer proposed that man would live happily if he valued his own essence, and know how to give love, generosity and understanding to others. Man will achieve success if he is brave to encounter difficulties. He should make an attempt to conquer difficulties and obstacles. He should learn sufficiency, relieve himself from stress, and lead his life unhurriedly. Even though man still craves for desires, he can control himself. Most importantly, man should not hold to his own ideas and beliefs. If he is determined to do whatever based on ideas and beliefs with strong faith, he will reach his expectation. However, he should decrease his selfishness and admit his foolishness. In other words, he should accept his limitation and deficiency.

Regarding the social world view, the writer proposed that in order to live in a society happily, man should have good moral. He should know his role and duty. He should be aware that there is inequality between the rich and the poor. Both feel afraid of and are suspicious against each other, and both are competitive. Concerning political world view, the writer suggested that people in general did not trust or had confidence in Thai political institutions and governance. With regard to educational world view, the writer recommended that education be the basic requirement in human development. However, Thai educational system at the present time aims to train the learners to compete for victory more than to instill moral and ethical values. In regard to values, the writer proposed that personal value should be changed and adapted to suit the environment which can be both creative and destructive. Regarding the world view of nature and environment, the writers thought that nature and environment are beneficial and advantageous to human life. Nevertheless, man destroys nature and environment because of selfishness. Concerning career, the writer expressed his personal opinion that career in advertising and promotion aimed to seek commercial profit than to develop ethical value in the Thai society.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา ที่ท่านได้กรุณาให้แนวคิดอันเป็นประโยชน์ ชี้แนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล อาจารย์ พรธาดา สุวัธนวนิช และรองศาสตราจารย์อัศรา บุญทิพย์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพี่ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนราชประชาสถาปัตย์ ฝ่ายมัธยมศึกษา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตเอกภาษาไทย ปีการศึกษา 2545 และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

หากมีญาติมิตรใดที่ส่งผ่านไปถึงท่านอาจารย์นิตยา บุญสิงห์ ขอคุณศลกรรมที่เกิดขึ้นจงส่งไปถึงท่านอาจารย์ด้วยจิตคารวะ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบิดามารดา อาจารย์ พี่ๆ ทุกคน ที่ร่วมสนับสนุนทั้งร่างกายและแรงใจ ขอขอบใจหลานๆ ที่ช่วยเหลือให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วราภรณ์ ใจดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโลกทัศน์.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบินหลา สันกาลาคีรี.....	9
3 วิเคราะห์โลกทัศน์จากเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี	13
โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์.....	13
ความรัก.....	14
ความกล้าหาญ.....	22
ความอดทน มานะพยายาม.....	24
ความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักตนเอง.....	25
การคิดนอกกรอบ.....	30
ความคิด ความเชื่อ.....	31
ความรู้จักพอ.....	33
การปล่อยวาง.....	34
การแสวงหาความสุข.....	35
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่.....	37
การฝ่าฟันอุปสรรค.....	39
ความเขลา.....	41
ความใคร่.....	42
ความเห็นแก่ตัว.....	43
ความหลง.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม.....	35
ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	46
สภาพสังคม.....	57
ความเหลื่อมล้ำในสังคม.....	61
การแก่งแย่งชิงดี.....	63
โลกทัศน์ด้านการเมืองและการปกครอง.....	64
โลกทัศน์ด้านการศึกษา.....	71
โลกทัศน์ด้านค่านิยม.....	77
โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	82
โลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพด้านโฆษณา.....	86
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก. ชีวประวัติและผลงานของ บินหลา สันกาลาคีรี.....	97
ภาคผนวก ข. เนื้อเรื่องย่อ.....	100
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	121

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง มีลักษณะการแต่งเป็นร้อยแก้ว มีความยาวและรายละเอียดของเรื่องน้อยกว่านวนิยาย โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเนื้อหาที่สะท้อนสภาพสังคมและแง่คิดเกี่ยวกับปัญหาสังคมรอบตัวไม่มากประเด็น ดังที่สุดารัตน์ เสรีวัฒน์ กล่าวไว้ว่าในปัจจุบันนี้ เรื่องสั้นได้พัฒนาขึ้นมากทั้งรูปแบบและเนื้อหา ลักษณะโครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมมากขึ้นกว่าเดิม เรื่องสั้นปัจจุบันส่วนมากเสนอภาพสังคมในด้านความเป็นอยู่ วิถีชีวิต จารีตประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมเป็นส่วนใหญ่ นอกเหนือจากการบันทึกเหตุการณ์ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้การวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น วรรณกรรมช่วงนี้สะท้อนความแปลกแยกของมนุษย์ต่อสังคมมากขึ้น และสะท้อนปัญหาชนบทห่างไกลน้อยลง มุ่งสะท้อนปัญหาในเมือง ตลอดจนสังคมใกล้ชิดตัวที่คนมักจะประสบกันอยู่ในชีวิตประจำวัน (สุดารัตน์ เสรีวัฒน์. 2522 : 215) นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่องสั้นเป็นการนำเสนอความบันเทิงให้แก่ผู้อ่าน ผู้เขียนจึงมีอิสระในการบันทึกอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และค่านิยมต่างๆไปในงานเขียน นับเป็นการบันทึกสังคมไปโดยที่ผู้เขียนอาจไม่ได้ตั้งใจ

ในปัจจุบันนี้มีนักเขียนเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงในวงวรรณกรรมไทยหลายคน ในจำนวนนั้นนับเป็นหลา สันกาลาคีรี เป็นนักเขียนเรื่องสั้นที่ประสบความสำเร็จคนหนึ่ง งานประพันธ์ประเภทเรื่องสั้นของ บินหลา สันกาลาคีรี เป็นที่รู้จัก ยอมรับ และได้รับการยกย่องหลายเล่ม เช่น หนังสือรวมเรื่องสั้น “ ฉันดื่มดวงอาทิตย์ ” ได้รับคัดเลือกเป็นหนังสือเข้ารอบ 7 เล่มสุดท้าย รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ในปี พ.ศ.2536 หนังสือรวมเรื่องสั้น “ คิดถึงทุกปี ” ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กรมวิชาการ ประจำปี พ.ศ. 2542 และหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่องเจ้าหญิง ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปีพ.ศ. 2548

บินหลา สันกาลาคีรี สร้างสรรค์วรรณกรรมไว้หลายรูปแบบ ทั้งสารคดี เรื่องสั้น และนวนิยาย งานประพันธ์ของเขา แสดงทัศนะที่มีคุณค่าในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ผู้อ่าน ดังที่วิทยา นาควัชรากล่าวถึงงานประพันธ์เรื่องเจ้าหญิงไว้ตอนหนึ่งว่า ในโลกทุกวันนี้สังคมเป็นแบบบริโภคนิยม ทำให้คนมีพฤติกรรมแบบสันดานดิบ(ID) และใช้เหตุผลที่แฝงสันดานดิบ (Ego+ ID) กันมาก จึงทำให้สับสนยุ่งเหยิง เกิดการเห็นแก่ตัว หน้าด้าน เอาแต่ได้ ยึดพวกพ้อง อคติ ก้าวร้าว สร้างเหตุผลข้างๆ คูๆ ฯลฯ เข้าข้างตัวเองกันมาก การได้อ่านหนังสือดีๆที่แฝงการพัฒนาคุณธรรมเล่มนี้ จึงเหมือนมองเห็นเปลว

เขียนในความมืดหรือเห็นโอเอซิสในทะเลทรายของสังคมนี้ได้บ้าง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นิตยา มาศะวิสุทธิว่า ท่ามกลางโลกที่สับสนวุ่นวายขณะนี้ ในโลกที่เกิดวิกฤตศรัทธา โลกที่ดูเหมือนว่ากำลังจะไร้ความหวัง หนังสือรวมเรื่องสั้นเจ้าหญิง อาจจะทำให้โลกสว่างไสวขึ้น (นิตยา มาศะวิสุทธิ . 2548 : 28)

หนุ่มเมืองจันท์ นักเขียนคอลัมน์คนหนึ่งของสำนักพิมพ์มติชน กล่าวไว้ว่า ฝีมือการเขียนของบิน หลา สันกาลาคีรี นั้นมีความคมคายเป็นอาวุธส่วนตัว มีอารมณ์ขันในมุมแปลกๆ ที่ได้มาจากการฝึก วิทยายุทธ์จากสำนักศิษย์สือคือ “ไปยาลใหญ่” และมีลีลากระชับรัดกุมที่ได้มาจากการงานหนังสือพิมพ์ งาน ของบินหลา จึงเป็นงานระดับเขียนภาษาที่คนรุ่นใหม่จับต้องได้และเคี้ยวกลืนง่าย (หนุ่มเมืองจันท์. 2548 : 18)

ข้อคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ให้แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนิน ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ดังตัวอย่างในเรื่อง “ฉันดื่มดวงอาทิตย์” บินหลานำเสนอโลกทัศน์เกี่ยวกับมนุษย์ ว่า ชีวิตที่เร่งรีบและมุ่งหวังแต่กอบโกยผลประโยชน์อย่างเดียว ไม่ก่อให้เกิดความสุขในชีวิตอย่างแท้จริง ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ดังความตอนหนึ่งในเนื้อเรื่องว่า

ป่านนี้ งานที่โรงแรมคงเริ่มขึ้นแล้ว แต่ฉันยังหลบตัวอยู่แนบราวสะพานลอย ดูดวงอาทิตย์ที่ค่อยๆ จมดิ่งที่ละน้อย ฉันดีใจที่ได้แย่งเวลาคืนจากการงานเคยแย่งเอาไปจากชีวิต ฉันรู้ว่ามันเป็นความคิดที่ผิด แต่มันก็ทำให้รู้สึกตัวเองดีขึ้น บางทีพຼ່ງนี้ฉันจะลาป่วยสักวันหนึ่ง ตันมะลิคงช่วยพยาบาลฉันได้ ฉันจะเล่า เรื่องที่ดวงอาทิตย์สะกิดฉันให้เธอฟัง ก่อนจะชวนเธอไปเยี่ยมชัช พนักงานส่งเอกสารที่โรงพยาบาล ชัยคงดีใจ ฉันก็ดีใจ

(ฉันดื่มดวงอาทิตย์ : 94)

เรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในแวดวงวรรณกรรมว่าให้ คุณค่าด้วยคติสอนใจ และให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต การวิเคราะห์โลกทัศน์ของบินหลา สันกาลาคีรี ที่ปรากฏในเรื่องสั้น จึงช่วยให้เห็นคุณค่าของเรื่องสั้นที่สามารถให้แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนิน ชีวิตได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์ของบินหลา สันกาลาคีรี ในวรรณกรรมเรื่องสั้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์โลกทัศน์ของผู้เขียนในวรรณกรรม ทำให้เห็นทัศนะของผู้เขียนที่จะเป็นประโยชน์ในการให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เรื่องสั้นจากหนังสือรวมเรื่องสั้น 3 ชุด ซึ่งมีเรื่องสั้นรวมทั้งสิ้น 27 เรื่อง ดังนี้

1. รวมเรื่องสั้นชุด ฉันทิมาดวงอาทิตย์ (สำนักพิมพ์มติชน ,2548) มีจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่
 - 1.1 พราย
 - 1.2 นิทานรอบดวงไฟ
 - 1.3 คืนนี้ ...ยายร้องไห้หมา
 - 1.4 เปรี้ยกหา
 - 1.5 พรานทะเล
 - 1.6 ผีนสีเทา
 - 1.7 แม้ว่าต้องไกลกันนิรันดร์
 - 1.8 ฉันทิมาดวงอาทิตย์
 - 1.9 ทัญท์
 - 1.10 แค(ร์)
2. รวมเรื่องสั้นชุด คิดถึงทุกปี (แพรวสำนักพิมพ์,2541) มีจำนวน 9 เรื่อง ดังนี้
 - 2.1 หัวใจนกอปรอด
 - 2.2 GANGNON
 - 2.3 นครคนดี
 - 2.4 สัตว์ 2 นอ
 - 2.5 คิดถึงทุกปี
 - 2.6 สารนาถ
 - 2.7 งามแสงดาว
 - 2.8 ตาหมาหมวก
 - 2.9 มหกรรมขายทอดตลาด “ถูก” ที่สุดในโลก

3. รวมเรื่องสั้นชุด เจ้าหญิง (สำนักพิมพ์มติชน, 2548) มีจำนวน 8 เรื่อง ดังนี้

- 3.1 ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ
- 3.2 แดฟโฟดิลแดนไกล
- 3.3 เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่
- 3.4 แก้วอุดนตรี
- 3.5 สีที่แปดของรุ่งกีนน้ำ
- 3.6 นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่
- 3.7 'ลูกหาม' กับสามสหาย
- 3.8 'โลก' ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาชีวประวัติของบินหลา สันกาลาคีรี
2. ศึกษาผลงานเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ตามขอบเขตการศึกษาค้นคว้า
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. วิเคราะห์โลกทัศน์ในด้านต่างๆ จากเรื่องสั้นของ บินหลา สันกาลาคีรี
5. เสนอรายงานผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโลกทัศน์
 - 1.1 เอกสารเกี่ยวกับคำนิยามและคำจำกัดความ
 - 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาโลกทัศน์ในวรรณกรรม
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโลกทัศน์ในวรรณกรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบินหลา สันกาลาคีรี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโลกทัศน์

1.1 เอกสารเกี่ยวกับคำนิยามและคำจำกัดความ

โลกทัศน์ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “World Views” หรือในภาษาเยอรมันใช้คำว่า “Weltanschauung” ซึ่งในปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าและได้ให้ความหมายและคำจำกัดความแตกต่างกันออกไป เช่น

โรเบิร์ต เรดฟิลด์ (Robert Redfield) ซึ่งถือว่าเป็นนักมานุษยวิทยาคนแรกๆ ที่ใช้คำว่าโลกทัศน์ (World Views) โดยเขาให้คำอธิบายว่า โลกทัศน์ คือ ภาพที่บุคคลในสังคม และความสัมพันธ์ของตัวเขากับสภาพรอบตัว การศึกษาโลกทัศน์คือการพยายามทำความเข้าใจว่า กลุ่มคนที่นักวิชาการกำลังศึกษาอยู่นั้นมองสังคมและโลกรอบๆตัวอย่างไร โรเบิร์ต เรดฟิลด์

(อมรา พงศาพิชญ์. 2541 : 81 – 82 อ้างอิงจาก Robert Redfield . *The Primitive World and Its Transformations.*) และนอกจากนี้ยังมีนักวิชาการไทยอีกหลายท่านที่ได้ให้คำจำกัดความและความหมายของโลกทัศน์ เช่น

สมบัติ จันทรวงศ์ (2537: 1) กล่าวว่า โลกทัศน์ คือระบบรวมทั้งหมดของความคิด ความอ่าน ความเชื่อ ทัศนคติที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่งๆ มีร่วมกันอันเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในภาษา นิยายปรัมปรา ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา ศิลปะในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนวรรณกรรมของสังคมนั้นๆ

กุหลาบ มัลลิกะมาส(2517 : 105) กล่าวว่า นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่างๆกัน และต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีต่อโลก ต่อสังคม และต่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือ

ปรัชญาของนักเขียนจึงมีหลายแนว แต่ต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่างๆนั้นในวรรณคดีที่แต่งขึ้นเสมอ

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2511 : 10) กล่าวถึงทัศนะหรือปรัชญาของผู้แต่งว่า “ สิ่งนี้ไม่ใช่สิ่งที่แลเห็นง่ายนัก ยิ่งถ้าหากผู้แต่งไม่ค่อยมีความคิดเห็นของตนแน่แน มีแต่พร่าๆหรือมีไปตามความนึกคิดของผู้อื่น ยิ่งทำให้แลเห็นทัศนะในนวนิยายของนักประพันธ์นั้นยากขึ้นไปอีก บางคราวนักประพันธ์มีทัศนะที่น่าสนใจ อาจแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกันไปในตัว แต่นักอ่านย่อมพยายามจับความคิดเห็นของนักประพันธ์ให้ได้ การอ่านจึงจะออกรส”

1.2 เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาโลกทัศน์ในวรรณกรรม

ตรีศิลป์ บุญขจร (2523 : 9-10) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคมเกี่ยวกับโลกทัศน์ พบว่า โลกทัศน์ เป็นนามธรรมซึ่งมิได้หมายถึง ข้อเท็จจริง แต่เป็นโครงสร้างของความคิด และอารมณ์ซึ่งประสานตัวขึ้นจากประสบการณ์ หรือ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นจิตสำนึก (Consciousness) อันมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างภายในวรรณกรรมและเป็นที่มาของโครงสร้างภายนอกคือ รูปแบบและองค์ประกอบต่างๆ การเข้าใจโลกทัศน์ของผู้เขียน จะเป็นแนวทางให้เข้าใจโครงสร้างในระดับลึกและการนำไปสู่การเข้าถึงวรรณกรรมได้ดียิ่งขึ้น โลกทัศน์อาจแบ่งอย่างกว้างๆ ได้ 2 แนว คือ

โลกทัศน์เผชิญ หมายถึง การมองโลกตามสภาพที่เป็นจริงด้วยพลังศรัทธา แม้ความจริงเป็นภาวะที่ไม่พึงปรารถนา แต่ก็ยังมีความหวังว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีกว่า

โลกทัศน์หลีกเลี่ยง หมายถึง การมองโลกอย่างหมดหวังในการเปลี่ยนแปลงอาจเป็นเพราะสภาพรอบตัวเป็นสภาพที่ไม่พึงปรารถนา หรือมีแรงกดดันเนื่องจากถูกบีบคั้นทำให้ท้อแท้ ล้มหวัง จึงหลีกเลี่ยงความเป็นจริงไปสู่ความเพ้อฝันหรือสะท้อนภาวะหมดอาลัยตายอยาก

นอกจากนี้ ตรีศิลป์ บุญขจร (2523 : 11) ยังกล่าวอีกว่า” แนวคิดคือโลกทัศน์หรือทัศนะต่อโลก หมายถึง ความคิดเห็นของนักเขียนในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับโลก “

ปัญญา บริสุทธิ์ (2523) ได้ศึกษาโลกทัศน์ของคนไทย โดยวิเคราะห์จากวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย ผลการศึกษา พบว่า โลกทัศน์ของคนไทยแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือโลกทัศน์ของคนไทยที่เกี่ยวกับศาสนาพบว่า คนไทยสมัยสุโขทัยได้รับการอบรมทางครอบครัว ทางประเพณีและทางศาสนา ให้ประพฤติตนสมควรด้วยเหตุผล ไม่เบียดเบียนผู้อื่น โลกทัศน์ด้านการปกครองพบว่า คนสุโขทัยมีอาชีพค้าขายกันอย่างเสรีภาพ ไม่มีการเก็บภาษี ส่วนโลกทัศน์ด้านจริยธรรม พบว่าคนสุโขทัยเป็นผู้ที่ยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัดและมีความสามารถสูงในทางการช่าง

สมบัติ จันทรวงศ์ และชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523) ได้ศึกษาโลกทัศน์ทางการเมืองของสุนทรภู่ พบว่า สุนทรภู่คงลักษณะความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในความเชื่อคติทางพุทธศาสนาที่ว่า โลกนี้เป็นอนิจจัง ทุกขัง และนิพพานเป็นทางออกสุดท้ายของมนุษย์ ยอมรับความต่อเนื่องของชีวิตทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม สุนทรภู่มองว่าชีวิตที่มีความหมายจริงๆ คือ ชีวิตปัจจุบันเท่านั้นมิใช่निพพานอันเป็นทางออกสำหรับทุกกาลเวลา

สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2521) ศึกษาเรื่องโลกทัศน์ชาวภาคใต้ ซึ่งผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์นั้น ชาวใต้เป็นคนรักถิ่นฐาน เข้มงวดกวดขันในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ถือว่าเป็นหน้าที่ของบิดามารดาที่จะต้องอบรมสั่งสอน ยกย่องผู้อาวุโส คนมีฐานะดีตระกูลสูงมีความรู้ มีความกตัญญูต่อบุพการี ยกย่องชาวเมืองมากกว่าชาวชนบท ไม่รังเกียจชาวต่างชาติ นิยมความเป็นอิสระ ยึดมั่นในประเพณี รักความสนุกสนาน รักพวกพ้อง และมีความจริงใจตรงไปตรงมา ความสัมพันธ์ในแ่งมนุษย์กับธรรมชาติ ชาวใต้เห็นประโยชน์และโทษของธรรมชาติ เชื่ออำนาจเร้นลับของธรรมชาติ เชื่อถือธรรมชาติที่เกี่ยวกับวิญญาณ เชื่อว่าพืชบางชนิดเกิดจากสัตว์ และสัตว์บางชนิดเกิดจากพืช และโลกทัศน์ของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ พบว่า ชาวใต้มีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เชื่อเรื่องความฝัน ฤกษ์ยาม เชื่อเรื่องวิญญาณ เรื่องขวัญ เรื่องคำสาบานความเชื่อต่อศาสนา เชื่อว่าศาสนาเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์ความดี เชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อว่าชาติภพมีจริง เชื่อในพระพุทธรูปมากกว่าพระธรรมคุณ

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาโลกทัศน์ในวรรณกรรม

โสภัญ รอดเหตุภัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์ในวรรณกรรมของจำลอง ฝั่งชลจิตร ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ผู้เขียนแสดงโลกทัศน์ด้านต่างๆไว้ดังนี้ คือ โลกทัศน์ด้านสังคม โลกทัศน์ด้านการเมืองการปกครอง โลกทัศน์ด้านเศรษฐกิจ โลกทัศน์ด้านอาชีพ โลกทัศน์ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โลกทัศน์ด้านการศึกษา โลกทัศน์ด้านค่านิยม โลกทัศน์ด้านสังคม ผู้เขียนมีทัศนะว่า สังคมเมืองเป็นสังคมแบบตัวใครตัวมัน บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ในขณะที่สังคมชนบทยังคงมีความเอื้อเฟื้อต่อกัน โลกทัศน์ด้านการเมืองการปกครองผู้เขียนมีทัศนะว่า สถาบันการเมืองการปกครองขาดเสถียรภาพ ประชาชนทั่วไปเบื่อหน่ายและไม่เชื่อมั่นต่อระบบการเมืองการปกครองของไทย โลกทัศน์ด้านเศรษฐกิจ ผู้เขียนมีทัศนะว่าระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมทำลายคุณค่าด้านจิตใจของบุคคลในสังคมให้สูญสิ้นไป โลกทัศน์ด้านอาชีพ ผู้เขียนมีทัศนะว่าทุกอาชีพมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ควรประกอบอาชีพด้วยความสุจริต โลกทัศน์ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนมีทัศนะว่า ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายเพราะฝีมือมนุษย์ซึ่งเนื่องมาจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โลกทัศน์ด้านการศึกษา

ผู้เขียนมีทัศนะว่า การศึกษามีความหมายต่อชีวิตมนุษย์มาก รัฐบาลควรจัดการศึกษาในชนบทให้มีประสิทธิภาพ โลกทัศน์ด้านค่านิยม ผู้เขียนมีทัศนะว่า ค่านิยมของบุคคลในสังคมจะเปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งสร้างสรรค์สังคมและทำลายสังคม

ชัยสิทธิ์ พิศเพ็ง (2539 : 93 -94) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า เรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ มุ่งเสนอโลกทัศน์เกี่ยวกับสังคมทั้งในด้านบวกและด้านลบ อัศศิริ ธรรมโชติ เสนอโลกทัศน์ในด้านบวกว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมควรมีคุณธรรม คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่ คุณความดีที่อยู่ในตัวบุคคลและสามารถเอาตัวรอดในการดำรงอยู่ในสังคมได้ แม้ว่าสภาพธรรมชาติ จะแร้นแค้นก็ตาม อัศศิริ ธรรมโชติ เสนอโลกทัศน์ทางสังคมด้านลบว่า มนุษย์เอาเปรียบกัน ไม่มีความจริงใจต่อกัน ส่วนในด้านชีวิต อัศศิริ ธรรมโชติ เสนอว่า ชีวิตเป็นสังขาร มีคุณสมบัติอยู่ในตัวอย่างครบถ้วน กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ทั้งด้านดีและด้านเลว ทุกชีวิตมีการดิ้นรนต่อสู้ เพื่อการอยู่รอดในสังคม ในด้านอาชีพ อัศศิริ ธรรมโชติ เสนอโลกทัศน์ว่าทุกอาชีพมีความสำคัญเท่าเทียมกัน มิได้ยึดมั่นในอาชีพของตนตลอดไป แต่อาจจะเปลี่ยนไปตามสภาพดินฟ้าอากาศ ส่วนในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อัศศิริ ธรรมโชติ เสนอโลกทัศน์ว่า ธรรมชาติทั้งงดงามโดยเฉพาะ ธรรมชาติทางทะเล ถูกความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมทำลายเกือบหมดสิ้น

เพ็ญศิริ สอนสารี (2539 : 97 – 100) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์ในไกลบ้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์ในไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า โลกทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปรากฏในด้านต่างๆ กล่าวคือ ทรงมีทัศนะต่อบุคคลในสังคมว่าผู้คนในแต่ละประเทศมีลักษณะนิสัยและการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับสภาพสังคมของยุโรปทรงมีทัศนะว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพสังคมของยุโรปเปลี่ยนเป็นอุตสาหกรรม ในด้านการศึกษา ทรงมีทัศนะว่า การศึกษามีความสำคัญ ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง สามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ ทางด้านเศรษฐกิจทรงมีทัศนะว่า ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติจะเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจดี การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ดีและมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของพระมหากษัตริย์ ทรงมีทัศนะว่า พระมหากษัตริย์ควรเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทางด้านการเมืองการปกครองทรงมีทัศนะว่า การปกครองแบบพระมหากษัตริย์มีอำนาจลึทธิขาดเป็นการปกครองที่เหมาะสมกับประเทศไทย ทางด้านศาสนาทรงมีทัศนะว่า บุญ บาปนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคล ความเชื่อ ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนานั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง

เหมาะสม เกี่ยวกับโลกทัศน์ที่มีต่อธรรมชาติทรงมีทัศนะว่า ธรรมชาติมีทั้งคุณและโทษ มนุษย์ควรรู้จักนำธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านศิลปะทรงเห็นว่า ศิลปะที่งดงามอย่างแท้จริงต้องมียุคสมัยที่เป็นธรรมชาติ โลกทัศน์เหล่านี้ ทำให้เข้าใจถึงทัศนะที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อวัฒนธรรม การเมืองของประเทศในยุโรปและประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

สุธาร์ตน์ พงษ์แก้ว (2535) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมของอังคาร กัลยาณพงศ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์และกลวิธีการนำเสนอโลกทัศน์ในวรรณกรรมของอังคาร กัลยาณพงศ์ ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า โลกทัศน์ด้านต่างๆของอังคาร กัลยาณพงศ์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมมีดังนี้คือ โลกทัศน์ที่มีต่อมนุษย์ โลกทัศน์ที่มีต่อธรรมชาติ และโลกทัศน์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ โลกทัศน์ที่มีต่อมนุษย์ปรากฏทัศนะที่เกี่ยวกับสถานภาพของบุคคล สถาบันทางสังคม และการดำเนินชีวิตในสังคม โลกทัศน์ที่มีต่อธรรมชาติปรากฏทัศนะที่เกี่ยวกับสถานภาพของบุคคล สถาบันทางสังคม และการดำเนินชีวิตในสังคม โลกทัศน์ที่มีต่อธรรมชาติปรากฏทัศนะที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการทำลายธรรมชาติ ส่วนโลกทัศน์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นปรากฏทัศนะที่เกี่ยวกับโลกและจักรวาล คติความเชื่อทางศาสนาและความเชื่อในเรื่องสิ่งลึกลับ สำหรับกลวิธีการนำเสนอโลกทัศน์ที่มีต่อมนุษย์ ธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ พบว่า อังคาร กัลยาณพงศ์ ใช้กลวิธีต่างๆดังนี้คือ การใช้สัญลักษณ์ การใช้บุคลาธิษฐาน การใช้คำถามชวนคิด การสนทนาของตัวละคร การเล่าเรื่อง ตลอดจนการใช้ภาษา ซึ่งกลวิธีเหล่านี้ทำให้ทราบว่า อังคารมีทัศนะที่เกี่ยวกับมนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติ อันจะช่วยทำให้เข้าใจถึงวรรณกรรมของอังคารได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบินหลา สันกาลาศีรี

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับบินหลา สันกาลาศีรีพบว่า มีนักคิด นักวิชาการ นักวิจารณ์ ให้ความสนใจวิจารณ์ผลงานของเขาไว้อย่างแพร่หลายพอสมควร ดังจะเห็นได้จากบทวิจารณ์ที่ผู้วิจัยแยกประเด็นไว้ดังนี้

2.1 ด้านคุณค่า

วิทยา นาควัชระ (2548 : 36) กล่าวถึงคุณค่าที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของ"เจ้าหญิง" ไว้ว่า "บินหลา สันกาลาศีรีใช้จินตนาการในการเขียนได้ดีมาก เรื่องที่ถ่ายทอดแฝงการสอนความมีคุณธรรม ความรักเพื่อนมนุษย์ มิมีมิตรภาพ ความหวัง ความรู้จักเป็นผู้ให้และ ความรู้สึกพอของมนุษย์ได้อย่างแยบยล และยังกล่าวเพิ่มเติมถึงงานเขียนของบินหลา สันกาลาศีรีอีกว่า การได้อ่านหนังสือดีที่แฝงการพัฒนาคุณธรรมเหมือนมองเห็นเปลวเทียนในความมืด หรือเห็นโอเอซิสในทะเลทรายของสังคมนี้ได้บ้าง งานเขียนของบินหลา สันกาลาศีรี กระตุ้นจิตใต้สำนึกของผู้อ่านให้เกิดการอยากทำความดี"

ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร (2548 : 87) กล่าวถึงภาพรวมความดีเด่นของเรื่องสั้น เรื่อง “เจ้าหญิง” ไว้ในคำแถลง งานประกาศซีไรต์ว่า “เรื่องเจ้าหญิง งานเขียนของบินหลา สันกาลาคีรี นำโลกของจินตนาการมาผสานกับโลกของความเป็นจริง โดยใช้รูปแบบนิทานเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ประสบการณ์ทางอารมณ์ การเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค การแสวงหาความหมายและความสุขของชีวิต แต่ด้วยความเขลาของมนุษย์จึงดิ้นรนและหลงอยู่ในมายา ในที่สุดผู้อ่านจะรับรู้ได้ว่า ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้น โลกมีหลากหลายทางเลือก ที่จะไปสู่วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและพอดี เจ้าหญิง เล่าเรื่องด้วยน้ำเสียงอ่อนหวานและอ่อนโยน ให้ความรู้ในโลกความเป็นจริง ชีวิตไม่ได้เป็นไปดั่งหวัง หากดำรงอยู่ได้อย่างสันติ ก็ด้วยพลังของความดีงามซึ่งกระตุ้นจิตใต้สำนึกของผู้อ่านให้มองโลกในแง่ดี เข้าใจ และรักเพื่อนมนุษย์”

นิตยา มาศะวิสุทธิ (2548 : 87) กล่าวยกย่องคุณค่าที่แฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องสั้นเรื่อง “เจ้าหญิง” ไว้ว่า “หนังสือเรื่องเจ้าหญิง อาจทำให้โลกสว่างไสวขึ้น ท่ามกลางโลกที่สับสนวุ่นวายและเกิดวิกฤตศรัทธา โลกที่ดูเหมือนว่ากำลังจะไร้ความหวังในปัจจุบัน”

ตรีศิลป์ บุญขจร (2548 : 87) กล่าวว่า “ เจ้าหญิง นี้ไม่ใช่นิทาน แต่เป็นการเอาความคุ้นเคยสมัยเด็กในลักษณะเรื่องเล่ามาพูดถึงพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เจ้าหญิงเจ้าชาย มันไม่มีอยู่ในชีวิตจริง แต่เราก็สามารถอยู่บนโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุข ด้วยการมองโลกในแง่ดี วัตถุนิยมไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการใช้ชีวิต”

ธเนศ เวศร์ภาดา (2548 : 87) กล่าวถึงความสำคัญของจินตนาการที่บินหลา สันกาลาคีรีใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานประพันธ์ ซึ่งจินตนาการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ โดยกล่าวไว้ว่า “ผู้เขียนตั้งใจใช้ชื่อเจ้าหญิง หมายความว่าในโลกของความจริง เราไม่มีความเป็นเจ้าชาย เจ้าหญิงเหมือนอย่างในนิทาน เราต้องเผชิญหน้ากับปัญหาชีวิต และมนุษย์เราไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยพลังฟุ้งฝัน เรื่องนี้สิ่งสำคัญมากก็คือจินตนาการ ซึ่งจะหล่อเลี้ยงให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้”

เพื่อนน้ำมิตร (2548 : 50) กล่าวถึงภาพรวมของคุณค่าที่ได้จากเรื่องสั้นเรื่อง “เจ้าหญิง” ว่า “บินหลา สันกาลาคีรี ร้อยเรียงเรื่องสั้นทั้ง 8 เรื่องไว้ด้วยกันอย่างแยบยล ค่อยนำผู้อ่านไปรู้จักกับความรักหลากหลายแบบ การแสวงหาความหมายและความสุขของชีวิต การแข่งขันและการดิ้นรน การเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค และกล้ำหาญของเหล่าเจ้าหญิงเจ้าชายในนิทานของเขา”

พิษณุ นิลกลัด (2548 : 26) กล่าวถึงมุมมองในการสร้างงานของบินหลา สันกาลาคีรี ไว้ว่า “ เรื่องสั้น 8 เรื่องในเจ้าหญิง มีความงดงามละเอียดละไมทั้งด้านภาษา เนื้อหา และอารมณ์ บินหลา เป็นคนรุ่นใหม่ที่คิดแปลก มองแปลก และเขียนแปลก นอกจากนั้น ยังเป็นนักเขียนยุคหลัง 6 ตุลาคม ที่ใช้ภาษาไทยได้ดี มีกลอุบายในการเขียน ทำให้คนอ่านต้องละเอียดอ่าน อีกทั้งการผูกเรื่องทำได้เหนือธรรมดา ภาษาสนุกและมีบทสนทนาที่มีอารมณ์ขันเป็นระยะๆ”

2.2 ด้านวิธีการเขียน

กุสุมา รัชชมณี (2548 : 87) กล่าวถึงกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาและการตั้งชื่อเรื่องของเจ้าหญิงว่า ผู้เขียนมีวิธีที่แยบยล ทำให้ผู้อ่านต้องตีความ ดังข้อความว่า “รวมเรื่องสั้นในเรื่องนี้ ใช้รูปแบบเป็นเรื่องเล่า เหมือนนิทานที่ล้อเล่นกับพฤติกรรมของมนุษย์อย่างมีอารมณ์ขัน ทำให้ชื่อเรื่อง แทนที่จะเป็น เจ้าหญิง กลับเป็นชื่อ เจ้าหญิง อ่านแล้วก็ตีความไปได้ว่าในทางต่อสู่ชีวิตนั้น ไม่ใช่มองทางเดียว แต่ต้องคิดจากหลังไปหน้าด้วย”

วิทยา นาควัชระ (2548 : 36) กล่าวถึงกลวิธีการนำเสนอด้วยรูปแบบของนิทานเป็นจุดเด่นของบินหลา สันกาลาคีรี ที่แตกต่างจากงานประพันธ์ของนักเขียนคนอื่นๆ และยังกล่าวยกย่องเรื่องการใช้ภาษาว่ามีความสละสลวยงดงาม ดังข้อความว่า “ จุดเด่นของ เจ้าหญิง เรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี คือ ผู้เขียนเลือกกลวิธีการเล่าแบบนิทานในการนำเสนอผลงานได้ดีมาก เพราะการใช้นิทาน ทำให้ผู้อ่านลดความเป็นตัวตนลง มีความเป็นเด็กมากขึ้น สามารถสัมผัสและยอมรับแก่นของการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณธรรมได้ง่ายขึ้น ถ้าสอนกันตรงๆ ผู้อ่านอาจไม่ยอมรับ เพราะยังมีความเป็นตัวตนอยู่สูง ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับงานชิ้นอื่นๆจะพบว่า เรื่องสั้นมักนำเสนอเรื่องชีวิตจริงหรือสะท้อนเหตุการณ์ในสังคม ซึ่งแม้จะสำนวนโวหารลีลาดี แต่ก็มีความจำเจ (Stereotype) ของ เรื่องสั้นที่พบได้ทั่วไป จุดเด่นอีกประการหนึ่งคือภาษาที่ใช้ในการเขียนเป็นภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามและรับการสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตง่ายขึ้น”

อุบลรัตน์ – สายชล (2548 : 132) กล่าวถึงภาพรวมของงานประพันธ์เรื่อง “ เจ้าหญิง ” ไว้ว่า “บินหลา สันกาลาคีรี ใช้รูปแบบการเล่านิทาน มาถ่ายทอดปรัชญาของการแสวงหาความหมายและความสุขของชีวิต อันรุ่มรวยด้วยอารมณ์ขันและโวหารเร้าจินตนาการ”

ไมตรี ลิ้มปิชาติ (2548 : 87) กล่าวไว้ว่า “เรื่องสั้น เจ้าหญิง ตั้งชื่อเรื่องได้น่าสนใจมาก เรื่องสั้นทั้ง 8 เรื่อง มีคุณภาพใกล้เคียงกัน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม ใช้สำนวนง่าย ไม่บรรยายมากเกินไป คำมีอารมณ์ขัน อ่านแล้วยิ้ม เกิดเสียงหัวเราะ และยังได้แง่คิดที่ดี”

หนุ่มเมืองจันท์ (2548 : 18) กล่าวถึงภูมิหลังในชีวิตของบินหลา สันกาลาคีรี อันมีส่วนในการสั่งสมประสบการณ์สำหรับสร้างงานของเขาไว้ว่า “งานเขียนของบินหลา สันกาลาคีรี นั้นมีความคมคายเป็นอาวุธส่วนตัว มีอารมณ์ขันในมุมแปลกๆที่ได้มาจากการฝึกวิทยายุทธจากสำนักศิษย์สะตือ “ ไปยาลใหญ่ ” และมีลีลากระชับรัดกุมที่ได้มาจากการงานหนังสือพิมพ์ งานของบินหลา จึงเป็นงานระดับ “เขียนภาษา” ที่คนรุ่นใหม่จับต้องได้ และเคี้ยวกลืนง่าย นอกจากนั้นยังกล่าวเพิ่มเติมว่า “ เจ้าหญิง ” เป็นเรื่องที่น่าสนใจแต่ลุ่มลึกและท้าทายต่อการตีความ เป็นหนังสือที่ใครๆก็อ่านได้ แต่ บินหลา ก็อยากให้พ่อแม่ทุกคนอ่านหนังสือเล่มนี้”

พินดา สงวนเสรีวานิช (2548 : 36) กล่าวโดยรวมถึงกลวิธีการเล่านิทานในการนำเสนอเนื้อหาของปินหลา สันกาลาคีรีไว้ว่า “อารมณ์ของการเล่านิทานเป็นเสน่ห์ดึงดูดใจให้ผู้ใหญ่ได้อ่านอย่างสนใจ แล้วนำไปเล่าต่อให้ลูกหลานฟังเป็นนิทานก่อนนอนได้เป็นอย่างดี”

ภาวินี อินเทพ (2548 : 87) กล่าวถึงการวางรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างงานประพันธ์เรื่อง“เจ้าหญิง”ไว้ว่า “เจ้าหญิง ของปินหลา สันกาลาคีรี เขาเขียนแบบมีการวางคอนเซปต์ไว้ก่อน เพราะฉะนั้น นอกจากงานที่มีเอกลักษณ์ และงานยังมีเอกภาพอีกด้วย”

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาประมวลความคิด เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโลกทัศน์ของปินหลา สันกาลาคีรี ดังจะได้นำเสนอในบทต่อไป

บทที่ 3

วิเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี

เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการ ความคิด และอารมณ์ ผู้แต่งมุ่งเสนอสาระ ความบันเทิง ความรู้ ตลอดจนแง่คิดต่างๆ ให้แก่ผู้อ่าน ความคิดที่สร้างสรรค์ของนักประพันธ์ช่วยยกระดับสติปัญญาและจิตใจให้สูงขึ้น ในการสร้างสรรค์งานประพันธ์ นักประพันธ์มักอาศัยวัตถุดิบจากชีวิตจริงของมนุษย์และสภาพสังคมในขณะนั้นมาผลิตงาน ทำให้วรรณกรรมและนักเขียนมีความสัมพันธ์กับสังคม

จากการที่วรรณกรรมและนักเขียนมีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมจึงมีความสำคัญในฐานะที่ ทำหน้าที่บันทึกความคิดของคนหรือสังคมที่มักจะปรากฏในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของนักเขียนอยู่เสมอ การศึกษาโลกทัศน์จากวรรณกรรมเป็นการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นแนวความคิดหรือทัศนะของนักเขียนที่มีต่อโลกและสังคม เนื่องจากนักเขียนมีความสัมพันธ์กับสังคม และสังคมก็มีส่วนหล่อหลอมให้นักเขียนเกิดความคิดและทัศนะต่างๆ เกี่ยวกับโลก สังคมและมนุษย์ สุธารัตน์ พงษ์แก้ว (2535 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "วรรณกรรมทุกเรื่องทำหน้าที่บันทึกโลกทัศน์และสะท้อนโลกทัศน์ โดยอาจจะเจตนาหรือไม่ก็ตาม กล่าวได้ว่าวรรณกรรมทุกเรื่องต้องมีโลกทัศน์ของกวีอยู่ด้วยเสมอ เมื่อผู้อ่านอ่านวรรณกรรมเรื่องใดก็ย่อมได้ทราบโลกทัศน์ของกวีตามไปด้วย และหากต้องการทราบโลกทัศน์ของกวีใด ก็ต้องศึกษาวรรณกรรมของกวีนั้น" ดังนั้นการศึกษาวรรณกรรม จึงทำให้เข้าใจโลกทัศน์ของนักเขียนแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น

การศึกษาวรรณกรรมของบินหลา สันกาลาคีรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา โลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี แม้เรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี จะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ แต่ก็ได้แสดงโลกทัศน์ของผู้แต่งที่มีต่อโลกและชีวิตออกมาอย่างน่าสนใจ ทั้งแสดงทัศนะไว้โดยนัยเมื่ออ่านแล้วต้องตีความ และแสดงไว้โดยตรง ผู้วิจัยได้แบ่งโลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์
2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์

โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ คือความคิดของผู้เขียนที่มีต่อมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี จำแนกโลกทัศน์เกี่ยวกับโลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ได้ 15 เรื่อง ดังนี้

- 1.1 ความรัก
- 1.2 ความกล้าหาญ
- 1.3 ความอดทน มานะพยายาม
- 1.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักตนเอง
- 1.5 การคิดนอกกรอบ
- 1.6 ความคิด ความเชื่อ
- 1.7 ความรู้จักพอ
- 1.8 การปล่อยวาง
- 1.9 การแสวงหาความสุข
- 1.10 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 1.11 การฝ่าฟันอุปสรรค
- 1.12 ความเขลา
- 1.13 ความใคร่
- 1.14 ความเห็นแก่ตัว
- 1.15 ความหลง

1.1 ความรัก

มนุษย์อาศัยความรักเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจ บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เรื่องความรักไว้ในหลายแง่มุม เช่น ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความรักระหว่างชายหญิง ความรักของคนที่มีต่อสัตว์ และความรักแบบชายรักชาย

1.1.1 ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ในเรื่องสี่ที่แปดของรุ่งกินน้ำว่า ถึงแม้พ่อแม่จะมีความเป็นตัวของตัวเอง และความปรารถนาที่จะหย่าร้างกันด้วยความไม่เข้าใจกันของคนทั้งสอง แต่ความรักความปรารถนาดีของทั้งพ่อและแม่ที่มีต่อลูกนั้นไม่ได้ลดน้อยถอยลงตามไปด้วย ทั้งพ่อและแม่แสดงความรักลูกด้วยการให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลูกต้องการพยายามเข้าใจในตัวลูกและทำทุกอย่างเพื่อลูก หวังเพียงให้ลูกมีความสุข และรู้จักแสดงความรักตอบพ่อแม่เช่นกัน

ในเรื่อง 'โลก'ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความรักของพ่อและแม่ที่มีต่อลูก ผ่านตัวละครที่เป็นพ่อนกและแม่นกที่กำลังรอคอยการลืมตาขึ้นมาดูโลกของลูกนกในฟองไข่ว่า

“ฉันอยากกอดเขาเหลือเกิน หมายถึงว่าอยากจะโอบรัดที่เนื้อตัวของเขาจริงๆ อยากบอกให้เขารู้ว่าแม่รักเขามากแค่ไหน...แต่เขากลับมีเปลือกมาห่อหุ้มทำให้แม่เข้าไม่ถึง”

(‘โลก'ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 120)

และเนื้อความจากเรื่องเดียวกันตอนหนึ่ง ที่กล่าวถึงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกไว้ว่า

หลังจากปลงใจอยู่กับกันได้ไม่นาน ชีวิต ความหวัง และความฝันของเขากับเธอก็ก่อตัวเป็นรูปร่างขึ้นมา รูปร่างนั้นกลมรี เล็กกระฉ่อยร่อย มีสีฟ้าแกมเขียวอ่อน ประจุดน้ำตาลระยารย รอเวลาที่จะปริแตกและปรากฏตัวตน

ในสายตาของเธอกับเขา นี่มิใช่แค่ไข่ฟองหนึ่ง

แต่เป็นโลกใบหนึ่ง

โลกแห่งอนาคต...

(‘โลก'ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 119)

ในเรื่อง งามแสงดาว บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเรื่องความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกว่า ถึงแม้ในบางคราวลูกจะไม่ปฏิบัติตามที่พ่อปรารถนาจะให้ เป็น แต่ความรัก ความห่วงใยและความห่วงหาอาทรที่พ่อแม่มีต่อลูกนั้น มิได้ลดน้อยถอยลงตามระยะเวลาที่เปลี่ยนไป บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละครชายหนุ่มคนหนึ่งในเรื่องงามแสงดาวว่า ถึงแม้เขาจะมีเรื่องผัดใจกับบิดาจนต้องเดินทางจากบ้านมาเป็นระยะทางไกล แต่เมื่อถึงวันหนึ่งที่เขารอภรรยาของตนคลอดบุตรอยู่หน้าห้องคลอด เขาก็ได้รู้ซึ้งและรำลึกได้ว่าความรู้สึกของการรอคอยของผู้เป็นพ่อนั้นยิ่งใหญ่ เขารู้สึกถึงความ เป็นพ่อที่ปรารถนาจะได้อยู่ชิดใกล้กับลูกของตน เขาคิดว่าความรู้สึกนี้คงจะเหมือนกับความรู้สึกของ พ่อที่รอคอยการกลับมาของเขา

ในเรื่อง เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ผ่านตัวละคร พระราชาที่เฝ้ามองหาเจ้าชาย ซึ่งเดินทางไปช่วยเหลือเจ้าหญิงที่ดาวดวงที่สี่เป็นระยะเวลาหลายวันแล้ว แต่ก็ยังไม่เห็นแว่วว่าเจ้าชายจะกลับมา พระราชายังเฝ้ามองหาเจ้าชายด้วยความรักและเป็นห่วง ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ในเมืองเวลานี้ ไม่มีใครเฝ้ามองท้องฟ้ากันอีกแล้ว ไม่มีใครพูดเรื่องเสียงคร่ำจากดาวดวงที่สี่อีกต่อไป พวกเขามีเรื่องอื่น ๆ ให้ต้องอุทิศตนเพื่อชื่อเสียงและชัยชนะมากมาย จะยังมีก็แต่พระราชทานั้นที่ทุกคืนยังคงเฝ้ามองท้องฟ้า

พระองค์มองดวงดาวสุกใสที่เคลื่อนไหวแปลกประหลาดและมุ่งใกล้โลกเข้ามาเรื่อยๆ แม้จะทรงทราบดีว่าเจ้าชายไม่มีแสงในตัวเอง แต่วิถีโคจรของดาวดวงนั้นช่างละม้ายคล้ายเด็กชายซุกซนคนหนึ่ง ที่พระองค์เคยคุ้นตั้งแต่หลายปีมาแล้ว

(เจ้าหญิงเสียงคร่ำแห่งดาวดวงที่สี่ : 53-54)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บินหลา สันกาลาคีรี เห็นถึงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกว่า ลูกคือศูนย์รวมความรักของทั้งพ่อและแม่ ถึงแม้กาลเวลาจะผันผ่านไปอย่างไรและเหตุการณ์ใดๆ จะเกิดขึ้นในครอบครัว แต่ความรักของบุคคลที่เป็นพ่อแม่นั้นยังคงมีให้ลูกอยู่เสมอ และไม่เคยเสื่อมคลาย

1.1.2 ความรักระหว่างชายหญิง

บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับความรักของชายหญิงในเรื่อง *เพรียกหา* ว่าความรักของชายหญิง บางครั้งไม่ต้องการการครอบครอง และการเรียกร้องสิ่งใดจากคนรัก ดังข้อความว่า

“คุณเป็นคนกล้า เข้มแข็ง” เขาเคยกล่าวกับเธอ หญิงสาวถอนหายใจอย่างเหนื่อยอ่อน นึกถึงวันที่เขาจากไป นิยามสำหรับตัวเองที่เขาสรุปให้ ตรึงริมฝีปากมิให้รำเพียกหา

“เราสองคนจะเป็นคู่ที่ไม่เหมือนใครเขาทั้งโลก” เขาระชิบ “เว้นแต่โลกจะเอียงมาเหมือนเรา” ประกายฝันของเขากว้างใหญ่ พลอยทำให้เธอเพร็ดตามและกดข่มความอ้างว้างที่ค่ออยู่ภายใน

“คุณก็คิดเหมือนผมใช่ไหมว่าเราไม่จำเป็นต้องอยู่ใกล้กัน คุณเป็นคุณ ผมเป็นผม เป็นเหมือนก่อนที่เราจะพบกัน ไม่มีใครเรียกร้องอะไรจากใคร”

(เพรียกหา : 57)

ในเรื่อง *เจ้าหญิงเสียงคร่ำแห่งดาวดวงที่สี่* กล่าวถึงความรักระหว่างชายหญิง ผ่านตัวละครเจ้าชายและเจ้าหญิงที่ได้พบกันบนดาวดวงที่สี่ เจ้าชายเห็นว่าเจ้าหญิงไม่มีความสุข จึงพยายามใช้เสียงเพลงเป็นสิ่งที่แทนใจ เนื้อเพลงแสดงความรักและปรารถนาดีที่เจ้าชายมีต่อเจ้าหญิง บินหลาใช้กลวิธีการเล่านิทานในการแสดงทัศนะในเชิงล้อเลียนว่า เจ้าหญิงมีเนื้อเสียงที่เศร้าเกินไป เจ้าชายจึงใช้เพลงของพระองค์ประทุญแจเสียงของเจ้าหญิงเสียใหม่ ดังข้อความว่า

ในวาระนี้กระมังที่เจ้าชายได้เป็นวีรบุรุษสมพระทัย ทรงช่วยเจ้าหญิงโดยใช้เพลงที่พระองค์เขียนขึ้นระหว่างการเดินทางมาปรับทุกข์แด่เสียงเจ้าหญิงเสียใหม่ โดยทรงใช้กระดิ่งจักรยาน (ดัดแปลงจากกระดิกอะลูมิเนียม) แทนเครื่องดนตรี

เพลงนั้นมีเนื้อความว่า

“...โซ่หมุนให้ลั่นวน
ดวงดาวหมุนให้มุ่งไป
ข้า-ข้า แต่มีความหมาย
ขอบฟ้าแสนไกลใกล้เข้ามา
โซ่หมุนให้ลั่นวน
โลกหมุนให้รักมา
รอยยิ้ม ณ ริมขอบฟ้า
คือปราวรณาแห่งหัวใจ...”

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 53)

ในเรื่อง *สัตว์ 2 นอ* บินหลา เสนอทัศนะเรื่องความรักระหว่างชายหญิง ผ่านตัวละครในเรื่องว่า ในความรักของชายหญิงนั้นมีระยะเวลาและความเหมาะสม ทั้งสองฝ่ายต้องมีความบริสุทธิ์ใจที่จะรักกันและปรับตัวเข้าหากัน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นเพียงฝ่ายที่ต้องที่รอคอยความรักก็จะจืดจางไปตามระยะเวลาและความเหมาะสมซึ่งเป็นเหตุผลในการรักษาความรักของคนทั้งคู่ ดังข้อความว่า

“มันไม่น่าเสียดายหรือ ที่ผู้หญิงแสนดีคนหนึ่งหลุดส่าหรีเผื่อรอให้นายปรับปรุงตัวเอง รอให้นายได้เป็นดังที่เคยฝันจะเป็น แต่แล้วเธอก็ต้องเดินจากไป เพราะรอไม่ได้อีกแล้ว จะให้รอโดยไม่มีความหวังนานแค่ไหนกัน”

(สัตว์ 2 นอ : 65)

ในเรื่อง *คิดถึงทุกปี* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความหมายของความรักระหว่างชายหญิง ผ่านตัวละครในเรื่องว่า ดังข้อความว่า

มันก็เช่นเดียวกับคำสวยๆที่คนหนุ่มสาวมักพูดกัน ความรักเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นไปได้ไหมว่ามีบางสิ่งบางอย่างละเอียดไม่น้อยกว่าความรักเลย ละเอียดกระทั่งเจ้าตัวเองก็ไม่ว่ามาก่อนว่าความรู้สึกที่อยู่ในใจนั้นคือความรักหรืออะไรแน่ ใครกันจะให้คำตอบเรื่องนี้กับผมได้

(คิดถึงทุกปี : 80)

จากเรื่องเดียวกันนี้บินหลายังได้แสดงทัศนะเรื่องความรักเพิ่มเติมไว้ว่า

“ลูกกับเวณิการู้ใจกันดีใช่ไหม”

“อะไรนะครับ”

“แม่ถามว่า ลูกรู้ใจกันดีใช่ไหม ว่าต่างรักกัน”

ผมพยักหน้า “ครับ เราสัญญากันว่าทำชีวิตให้เหมือนพ่อกับแม่ที่ไม่เคยทะเลาะกันเลย”

“แม่สายหน้า “เราทะเลาะกับคนที่เรารักไม่ลงหรอก จริงไหม”

“ครับ”

“แต่คนไม่ทะเลาะกัน ก็ไม่ได้แปลว่ารักกันเสมอไป”

(คิดถึงทุกปี : 78-79)

ในเรื่อง ‘โลก’ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความรักระหว่างชายหญิงไว้ว่า คู่รักที่มีความแตกต่างกันจากชาติกำเนิดและการอบรมเลี้ยงดู มีความสนใจ และอุปนิสัยที่แตกต่างกัน แต่สามารถมาเป็นคู่รักกันอย่างเหมาะสมได้ บินหลา เสนอทัศนะว่าความดี เป็นเครื่องหล่อหลอมจิตใจประการสำคัญที่มนุษย์จะใช้ตัดสินใจร่วมชีวิตกันด้วยความรักได้ ดังข้อความที่ว่า

บินหลายกับบินหากลายเป็นคู่รักกันได้อย่างไร ใครกันรู้ความจริงเรื่องนี้ จะเพราะความโหยหาชีวิตอีกซีกส่วนที่ตนไม่เคยสัมผัสหรือไร? เธออ่อนหวาน ขณะที่เขาแข็งแกร่ง เธอใจดี ขณะที่เขาใจเย็น เธอรู้รอบ ขณะที่เขารู้ลึก เธอมีความทันสมัย ขณะที่เขาเข้าใจประวัติศาสตร์ เธอมีความสามารถ ขณะที่เขามีความเชื่อมั่น หรือด้วยเหตุผลเดียวที่สำคัญกว่านั้น เธอเป็นนกดี และเขาก็เป็นนกดี

(‘โลก’ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 118-119)

จากตัวอย่างที่ได้แสดงมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นทัศนะของบินหลา สันกาลาคีรี ในเรื่องความรักระหว่างชายหญิงว่า ในความรักระหว่างชายหญิงนั้น จะมีความปรารถนาดีที่มีให้แก่กัน แต่หากความใส่ใจของคู่รักแสดงออกเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจจะเป็นเหตุให้ความรักของทั้งคู่จืดจางไป บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่า ความรักของชายหญิงในบางคู่ไม่ต้องการครอบครองเป็นเจ้าของกันและกัน และชายหญิงที่มีภูมิหลังในชีวิตที่แตกต่างกันก็สามารถที่จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันได้ด้วยความรักและความเข้าใจ

1.1.3 ความรักของคนที่มีต่อสัตว์

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความรักของคนที่มีต่อสัตว์ไว้ในเรื่อง คินนี้..ยายร้องให้หมา ผ่านตัวละครในเรื่องว่า ไม่ว่าคนหรือสัตว์ย่อมต้องการความมีอิสรภาพไม่ต่างไปจากกัน บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวยายที่รู้สึกสงสารสุนัขที่ยายเลี้ยงไว้ หลังจากที่สุนัขของยายไปกัดหัวหน้ากลุ่ม

นักศึกษาที่เข้ามาพัฒนาหมู่บ้านในครั้งก่อน เมื่อพวกเขาเดินทางมาที่หมู่บ้านอีกครั้ง พวกนักศึกษา จึงนำตะกร้อมาครอบปากสุนัขในหมู่บ้าน ดังข้อความว่า

ยายเปิดประตูลงไปข้างล่าง เจาตะคุ่มที่ไหวไปมาของไอ้เมฆบอกให้รู้ว่ามันยังไม่หลับเหมือนกัน มันเห็นยายแล้วส่งเสียงครางจึงจัด ส่วนไอ้เผือกเอาปากหุ้มตะกร้ออยู่กับขอบบันไดอย่างเอาเป็นเอาตาย ยายน้าตาลอ เรียกหมาทั้งสองตัวมาเกยที่ตัก มือที่ลูบตะกร้อหนึ่งส้านั้นสั่นระริก

“อดทนหน่อยนะลูก อย่าไปทำให้ของเขาดเสียอย่างนั้น” ยายกระซิบบอกพวกมัน “ไอ้สายมัดปากพวกนี้ หนูๆนักศึกษาเขาเอามาพอดีกับจำนวนของพวกเอ็ง”

(คีนี่...ยายร้องให้หมา : 48-49)

ในเรื่องเดียวกันนี้ บินหลาเสนอทศนะว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ควรให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่แก่สัตว์ ไม่น้อยไปกว่าตัวมนุษย์เอง ดังความตอนหนึ่งว่า

วันรุ่งขึ้น ก่อนพวกเขาจะกลับบ้าน กำลังอำลาชาวบ้านอยู่ดี ๆ ไอ้เผือกหมาของยาย ก็กระโดดรับหัวหน้านักศึกษาเอาเต็มเขี้ยว

แววตาตระหนกของพวกเขา ไม่ผิดกับของยาย ของผู้ใหญ่ และชาวบ้านอีกหลายคน

ไอ้เผือกถูกตีจนกระเจิดเจิง ยายไม่กล้าห้ามปรามเพราะเห็นว่ามันผิดำร้ายแรง แต่ยายคิดว่าถ้ามีเวลาอีกสักหน่อยคงทำความคุ้นเคยกับหมาแถวนี้ได้ไม่ยาก น่าเสียดายที่พวกเขาต้องรีบกลับไปเรียนหนังสือกัน

(คีนี่...ยายร้องให้หมา : 44)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทศนะเรื่องความรักความเมตตาของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ไว้ในเรื่อง *ทัณฑ์* จากเหตุการณ์ซึ่งพ่อ ได้ยิงสุนัขของลูกชายตาย เพราะสุนัขแอบมากัดไก่ตายเป็นจำนวนมาก ภรรยาของเขาพูดถึงการฆ่าสุนัขตอนหนึ่งว่า

ปลายบุหรีว่าบอกถึงแรงอัดหนักหน่วง เมียมองหน้าร้านเกรียม ถอนหายใจยาว

“พี่ไม่น่าไปทำมันเลย”

“ก็ทำไปแล้ว” น้ำเสียงเขาหงุดหงิด

“มันก็กินไปแล้ว” นางพื้มพังก่อนกลับเข้ามุ้ง

(ทัณฑ์ : 100)

จากเรื่องเดียวกัน กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พ่อผีนร้าย หลังจากที่ได้ฆ่าสุนัขของลูกชายตาย ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ร่างสี่ขาขาวเว่อวังลงดินทวนอยู่กับพื้น เลือดทะลักออกอาบไขมันข้นและเมือกบางส่วนยัง
กระเซ็นเปื้อนลูกไก่ขนนิ่ม พริบตานั่น ลูกไก่กลับบินพริ้วขึ้นท้องฟ้าสลัดขนสีเหลืองเห็นพังผืดปีกดำสนิท ปาก
แหลมยาว ดวงตาสีแดง พวกมันตะกายเลื้อยคมกรีดใบหน้าเขาเป็นร้อยพันหน กระทั่งเขาล้มลงกลางดิน

ใกล้แค่เอื้อมถึง หมานอนอยู่ตรงหน้า ตามันเบิกโพลงจ้องนิ่ง แต่ริ้วขนแดงข้างในบอกถึงความ
เจ็บปวด และเคลือบแคลงสงสัยที่ทำกับมันได้ลงคอ

(ทัศน์ : 98)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่อง ความรักความเมตตาของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ไว้ในเรื่อง
างอน กล่าวถึงพะซุหมื่อพรานชาวกะเหรี่ยงที่ไม่เต็มใจจะไปฆ่าช้างซื้อางอน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“ถ้าฉันตัดงามัน ฉันต้องร้องไห้แน่ๆ ฉันรักมันนะนาย

“แล้วมึงรักตัวเองไหม พะซุหมื่อ กูว่ายิ่งช้างมันง่ายกว่ายิงคนวะ เงินก็มากกว่าที่มึงไปรับจ้างรบ
โบเมียะตั้งเยอะ”

(างอน : 30)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเพิ่มเติมไว้อีกว่า

างอนมันฆ่าดินาพ่อนายนา ถึงจะเกรงไปบ้างหนสองหนก็ประสาช้างเชื่อง ออกจากป่าแต่ละที
ใครๆก็จำมันได้ างาวยาววามืออยู่ตัวเดียวละ นี่ถ้าแถวบ้านเราไม่รบกวนใคร...ใครใครจนไม่เป็นอันหา
กิน ฉันไม่มีวันปล่อยเข้าป่าดอก ก็ไม่รู้จะหาอะไรให้มันกิน คนเองยังจะอดตาย

(างอน : 29)

และข้อความอีกตอนหนึ่งที่กล่าวว่า

กระสากลิ่นช้างโชยแผ่วๆ สภาพายของมันยังแผ่กลิ่นโคลนอับๆด้วย บอกให้รู้ว่างอนอยู่ใกล้
นี่เอง ไม่มีช้างตัวใดในป่าแถบนี้ที่ชอบคลุกโคลนเล่นยามใกล้ค่ำ นอกจากมัน

ฉันย่องใกล้เขาไปอีก ใกล้จนควรจะได้ยินเสียงจากมันบ้างแต่เงียบสนิท ไม่มีแม้เสียงเหยียบกิ่งไม้
เคี้ยวเล่น ไม่มีการพ่นลม โบกใบหูไล่แมลง ฉันรู้ว่างอนกำลังเดิน แต่ก็ไม่มีเสียงตื่นแม้แต่น้อย มันเดินได้
เบากว่ากระรอก มันรู้ใช้ไหมว่าฉันกำลังจะทำอะไร

(างอน : 32)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี แสดงให้เห็นว่า ความผูกพันระหว่างมนุษย์และ
สัตว์ ทำให้มนุษย์เกิดความรักและความเมตตาต่อสัตว์ มนุษย์ไม่สมควรที่จะทำลายชีวิตของสัตว์อย่าง
ไร้ความเมตตา เพราะสัตว์ก็มีชีวิตและจิตใจไม่แตกต่างไปจากมนุษย์

1.1.4 ความรักแบบชายรักชาย

ในเรื่อง *ดาหมาหมวก* บินหลาได้เสนอทัศนะเรื่องความรักในมุมมองของชายรักชายที่มองเห็นอยู่ทั่วไปในสังคมปัจจุบัน เขาเสนอทัศนะว่า หากมีความรักความปรารถนาดีต่อกัน ย่อมอยู่ร่วมกันได้ แม้จะตกเป็นเป้าสายตา และต้องทนกับคำติฉินนินทาจากบุคคลอื่น ดังข้อความว่า

เขมเป็นอย่างนี้จริงๆ ในยามพูดเล่นเขาสามารถจับเรื่องโน้นโยงเรื่องนี้ไม่สิ้นสุด เพราะอย่างนี้ กระมังเขมจึงเล่านิทานก่อนนอนได้สนุกนัก

ฉันเคยถามเขาด้วยซ้ำ

“ตกลงจะเอาดีทางเป็นทนายความหรือนักเล่านิทาน”

เขมแยกเขี้ยว

“มันก็งานเดียวกันแหละ สุดท้ายผมกำลังอยู่ต่อหน้าใคร ผู้พิพากษาหรือว่าคุณ”

“ต่อหน้าฝ่ายเป็นกลางคนอื่นสิ”

“ไม่มีแล้ว” เสียงเขาแล้งลงถนัด เขมแบมือว่างเปล่า “ไม่มีจริงๆ”

ฉันใจหาย

“เพื่อน...ที่ทำงาน”

เขมไม่ยอมพูด แต่ยิ้มนั้นทำให้ฉันเสียงสั่นทั้งที่พยายามระงับ

“พวกเขารู้เรื่อง...คุณ...กับ...ฉัน...”

“รู้บ้านเรายังทึบไม่พอ” เขาบีบมือฉัน “ช่างเถอะ ผมไม่สนมันหรอก”

ฉันไม่แน่ใจว่าเขมไม่กังวลจริงหรือเปล่า แต่คงเป็นอย่างนั้นเพราะเขาสามารถ

นอนหลับสนิท ตื่นพบพายุความสดชื่นไปทำงานทุกเช้า ต่างกับฉันที่หวนคิดเรื่องนี้ทีไรเป็นได้ นอนไม่หลับตลอดคืน

(ดาหมาหมวก : 114-115)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ บินหลา สันกาลาคีรี สะท้อนภาพความรักที่มีต่อกันของคนในสังคมปัจจุบันที่มีความผิดแผกไปจากเดิม คือความรักระหว่างชายและชาย ความรักเช่นนี้พบเห็นได้ทั่วไปในสังคมปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี บินหลา สันกาลาคีรี ก็ยังเสนอทัศนะว่า ความรักระหว่างชายรักชายนั้นยังไม่ใช่ที่ยอมรับในสายตาของบุคคลทั่วไป

จากตัวอย่างทั้งหมดนี้ บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเรื่องความรักที่มีต่อกันไว้ในหลายแง่มุม ทั้งความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความรักระหว่างชายหญิง ความรักของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ และความรักแบบชายรักชาย บินหลา มีทัศนะว่า ความรักเป็นความรู้สึกที่งดงามสามารถทำให้คนบนโลกและสิ่งมีชีวิตอื่นๆอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ในความรักนั้นมีทั้งสุขและทุกข์ระคนกันไป เป็นเรื่องธรรมดา

1.2 ความกล้าหาญ

1.2.1 ความกล้าเผชิญปัญหา

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่าเมื่อจะทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จ มนุษย์ต้องกล้าที่จะลงมือทำโดยไม่มัวกังวลและหวาดหวั่นกับปัญหาที่ต้องเผชิญ บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละคร “ลูกปลาน้อย” ในเรื่อง *นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่* ที่จะต้องเดินทางไปหาเจ้าหญิงในฝันของเขา แต่ลูกปลาน้อยยังมีความกังวลในเรื่องต่างๆ ก่อนการเดินทางตลอดเวลา ในที่สุดลูกปลาน้อยก็ไม่ได้เดินทางไปหาเจ้าหญิงตามที่ตนเองปรารถนา ดังข้อความว่า

เขามีความรอบคอบซึ่งเป็นอุปนิสัยจำเป็นสำหรับนักเดินทาง เขาจึงครุ่นคิดอย่างถี่ถ้วนว่า สมควรพกพาสัมภาระใดไปบ้าง บนเส้นทางอันยาวไกลเที่ยวนี้
อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค สมุดบันทึก เงินทอง กล้องถ่ายรูป เหมือนลั่นจ่าเป็นไปสิ้น แต่ลูกปลาน้อยก็จัดสรรน้ำหนักข้าวของได้ลงตัวทีเดียว เขาพร้อมจะเดินทางอยู่แล้ว ถ้าไม่ใช่เพราะคิณนั้น อันเป็นคิณสุดท้ายก่อนวันเดินทาง

เขาเข้านอนแต่ไม่หลับกลับคิดตั้งคำถามแปลก ๆ ให้ตัวเองตอบ

“กลัวไหมว่าอาจไม่ได้กลับมา?”

(นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่ : 88)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความกล้าเผชิญปัญหา ในเชิงเสียสละ ว่าในที่สุดลูกปลาน้อย ก็ไม่อาจเดินทางไปตามหาเจ้าหญิงที่ฝันใฝ่ฝัน เพราะมัวกังวลและเกรงถึงภัยอันตรายที่จะพบบนข้างหน้า ลูกปลาน้อยนำเกราะมากมายที่ทำจากวัสดุธรรมชาติมาห่อหุ้มร่างกายเพื่อปกป้องตนเอง ดังข้อความว่า

ลูกปลาน้อยในเกราะอ่อน เกราะอ่อนในเกราะเหล็ก เกราะเหล็กในเกราะปูน เกราะปูนในเกราะหิน อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยล่าสุดของเขาคือกระดองเต่าดึกดำบรรพ์ เขาได้ความคิดอันสุดยอดปลอดภัยนี้ตอนเห็นเต่าตัวหนึ่งซึ่งยืนนิ่งราวอนุสาวรีย์

หลังจากใช้ความพยายามยากเย็น ยัดเยียดตัวเองในกระดอง ซึ่งหนาและหนักที่ไม่เคยขยับเขยื้อน นับแต่ปีแรกเริ่มสร้างโลก

(นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่ : 91)

ในเรื่อง *‘ลูกหาม’ กับสามสหาย* บินหลา สันกาลาคีรี แสดงทัศนะไว้ว่า ในการดำเนินชีวิตให้ไปถึงความสำเร็จที่มุ่งหวังนั้น เราต้องมีความกล้าหาญที่จะเผชิญกับปัญหา และมีความมั่นใจในตนเองไม่หวาดหวั่นต่อคำดูถูกเยาะเย้ยถากถางจากบุคคลอื่น โดยบินหลานำเสนอทัศนะโดยผ่านตัวละคร ลูกหามกับสามสหาย จะเห็นได้ว่าในขณะที่ลูกหามกับสามสหายมาเสนอตัวเพื่อปราบพญางู คน

ทั้งเมืองต่างหัวเราะเยาะ และดูถูกความสามารถของพวกเขา แต่พวกเขาก็ไม่หวั่นไหว ต่อคำว่าการ่าว และคำติฉินนินทาเหล่านั้น เขายังกล้าที่จะเดินทางไปช่วยเหลือเจ้าหญิงตามจุดมุ่งหมายเดิมที่ตั้งไว้

ในเรื่อง หัวใจนกปรอด บินหลา เสนอทัศนะเรื่องมนุษย์ต้องมีความกล้าหาญที่จะเผชิญปัญหาในชีวิตด้วยตนเอง ดังที่นกปรอดต้องการหาดอกฝ้ายในทะเลให้พบเจอ ถึงแม้ว่านกนางแอ่นผู้มีประสบการณ์ในชีวิตอย่างโชกโชนจะยืนยันอย่างมั่นคงว่า ดอกฝ้ายทะเลนั้นไม่มีอยู่จริง เมื่อนกปรอดทดลองบินเช่นเดียวกับนกนางแอ่นแล้ว มันพยายามมองหาดอกฝ้ายในทะเล ถึงแม้ว่านกปรอดจะไม่พบดอกฝ้ายในทะเล มันก็ยังรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำตามจุดมุ่งหมายของตนเอง ดังข้อความว่า

แวบหนึ่งในอารมณ์สนุกคะนอง นกปรอดเกร็งปีกให้เร็วลมแบบนางแอ่น เขาขยับบินเร็วขึ้น ดังที่เห็นนกนางแอ่นบิน เขาบินเร็วกระทั่งชนปลายปีกหลุดลอยพร้อมกับความเจ็บปวด สายลมหวัดหิวบาดดวงตาของเขา ในความเร็วนั้น นกปรอดรู้ได้ถึงอันตรายที่อาจมาปะทะในทุกเวลา นกปรอดเข้าใจแล้วว่าทำไมผู้บินเร็วจึงมีดวงตาล้ำเหนียว และให้ความสนใจตัวเองมากกว่าสิ่งอื่นๆรอบกาย เพราะความเร็วกับอันตรายนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน เพียงแต่อยู่คนละด้าน สุดท้ายโชคชะตาจะพลิกด้านไหนขึ้นเท่านั้น ในความเร็ว นกปรอดก็มองหาดอกฝ้ายทะเล ยึดอย่างสนใจเมื่อไม่มีแม้สักดอกปรากฏให้เห็น

(หัวใจนกปรอด : 24)

และข้อความอีกตอนในเรื่องเดียวกัน กล่าวถึงว่าในที่สุดนกปรอดก็ได้พบดอกฝ้ายในทะเลตามความปรารถนาของตนเองว่า

นกปรอดบินมาไกลและบินด้วยความสูงเหนือเมฆ สูงกว่าเส้นทางสัญจรของนกนางแอ่น สูงกระทั่งเมื่อมองลงเบื้องล่าง ก็เห็นเมฆเป็นหนึ่งเดียวกับแผ่นดิน เป็นหนึ่งเดียวกับผืนน้ำ ลอยสลับขาวเป็นปุยอยู่ในทะเล ดอกแล้วดอกเล่า ราวว่านั่นคือทุ่งดอกไม้สวรรค์...สีปุยฝ้าย

หัวใจนกปรอดจึงเยือกเย็น และปีติอยู่กับโลกแห่งความเป็นจริง

(หัวใจนกปรอด : 26)

ในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความกล้าหาญผ่านตัวละครไว้ว่า ในเมื่อยังไม่ลงมือทำ แต่เกรงกลัวอุปสรรค การงานใดๆก็ไม่อาจสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“พูดถึงพญายักษ์ พวกเจ้าสู้มันไม่ได้หรอก กลับไปเสียดีกว่า”
 “ยังไม่ได้สู้เลย ทำไปถึงบอกว่าสู้ไม่ได้” เจ้าน้องเล็กย้อนด้วยน้ำเสียงงงๆ

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 95)

จากตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าบินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเรื่องความกล้าเผชิญปัญหาไว้ว่า ความมุ่งมั่นตั้งใจดีนั้น ไม่สำคัญเท่าการลงมือทำ มนุษย์ต้องกล้าเผชิญอุปสรรคปัญหา โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก ไม่ควรพะวักพะวน หรือมัวแต่ลังเล มนุษย์ต้องกล้าฝ่าฟันเพื่อบรรลุความสำเร็จที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

1.3 ความอดทน ความมานะพยายาม

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องมนุษย์ต้องมีความมานะอดทน จึงจะสามารถไปถึงยังจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจได้ บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละคร เจ้าชายจากเรื่อง *เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่* ว่า

จากภูสูงแรก มุ่งยังภูที่สูงกว่า ไต่ตะกายด้วยความอดทน กระทั่งไม่มีภูใดให้ไต่อีก มีก็แต่เมฆน้อยใหญ่ เจ้าชายจึงเริ่มไต่ก้อนเมฆ

จากเมฆาหนังกิ่งก้อนสีเทาดำ เจ้าชายปายสู่เมฆขาวราวใยสำลีอันลอยลิ่ว เหนือขึ้นไป ไร้เมฆ มีก็แต่ความว่างว่างเปล่า

ณ ที่นั้น ดาวอังคารดวงโตมากเมื่อเทียบกับขนาดที่มองเห็นจากพื้นโลก เรียวแหลมคมไปมากแล้วแต่พลังใจยังดีอยู่ ไม่รีรอหรือชะลอการตัดสินใจ เจ้าชายกระโจนสู่จักรวาลว่าง ว่ายอวกาศมุ่งไป.. ปณิธานคือไปให้ถึง

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 39-40)

จากเนื้อความในเรื่องเดียวกัน กล่าวถึงว่า นอกจากจะยังไม่พบเจ้าหญิงตามจุดมุ่งหมายเดิมแล้ว แต่เจ้าชายยังพบกับอุปสรรคปัญหาทบทวีขึ้นจากคนเห็นแก่ได้ที่พยายามเล่ห์หลังสินค้ำของตนเองให้แก่เจ้าชายทั้งหมด เพราะเขาไม่ต้องการที่จะตามหาเจ้าหญิงแล้ว เจ้าชายยังพยายามที่จะเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสจากข้อความตอนหนึ่งว่า

วิชาไร้ขีดเคิล หรือการนำวัสดุใช้แล้วมาแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ช่วยเจ้าชายได้มากทีเดียว พระองค์นำเสาดินที่มาเชื่อมต่อเป็นโครงสามเหลี่ยม เหาหมอนกลมรวมเย็บเป็นวงล้อหน้าหลัง มีดพับไขควงซ้อนทบเป็นคุมและซี่ล้อ สมอดินเกี่ยวก้อยกันร้อยแทนโซ่ นาถุนนอนเป็นอานนึ่งม ดัดโครงในของเป้เป็นแฮนด์บังคับ และติดไฟฉายกลางแฮนด์เพื่อส่องสว่างยามเดินทาง

จักรยานอวกาศ แม้ว่าต้องขับเคลื่อนไปด้วยกำลังของสองขา แต่ระยะทางข้างหน้าก็น้อยลงเรื่อยๆ
ก็วันนี้เดือนผันผ่าน เจ้าชายมิรู้ได้ ที่รู้ก็เพียงว่า ขอบฟ้า...ใครนะว่าสุดแสนไกล

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ :50)

ในเรื่อง 'ลูกหาม' กับสามสหาย บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการทำงานต้องใช้
ความมานะพยายามเป็นองค์ประกอบสำคัญ เมื่อนั้นงานจะสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างงดงาม บินหลา
เสนอทัศนะผ่านคำพูดของเจ้าหญิง ดังข้อความว่า

“พวกเขาสอนให้ลูกรู้ว่า งานใดก็ตาม เมื่อได้ลงมือทำด้วยจิตใจที่ดี ใช้ความรู้ ความเพียร บวก
กับความร่าเริงสนุกสนาน ไม่ว่างานยากเข็ญสักเพียงไร ก็จะสามารถลงได้”

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย:108-109)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอความคิดว่า ขอเพียงให้เรามีความเข้มแข็ง และเป็นตัวของ
ตัวเอง เราก็จะสามารถที่จะดำเนินชีวิตไปตามแนวทางที่เราหวังและตั้งใจ เขาเสนอทัศนะในเรื่องของ
ความอดทนที่จะเผชิญกับคำเยาะเย้ยถากถางของบุคคลอื่นไว้เพิ่มเติม ในเรื่อง *แดฟโฟดิลแดนไกล* ดัง
ข้อความว่า

“ฉันรู้ นี่คือการแดฟโฟดิล” เด็กชายเถียงในใจ บางครั้งยิ่งร้ายกว่านั้น แอบหัวเราะในใจ แต่แอบพราง
ด้วยสีหน้าเวทนา “โอ น่าสงสารเสียจริง นี่เจ้าต้องลงทุนซื้อมาหรือเปล่า อ้อ พอจะรู้ คงมีใครให้เจ้ามาฟรี ๆ
อย่างนั้นสิ พิธี เด็กน้อยเอ๋ย รู้ไหมว่าเจ้าอุตส่าห์ทะนุถนอมดูแลต้นหญ้าอย่างนั้นนะ เขาน่าจะแถมเงินให้เจ้า
ด้วยซ้ำ จำไว้เถิดเด็กน้อยเอ๋ย ไม่ว่าผู้หญิงคนไหนเป็นคนให้ไม้สองต้นนี้กับเจ้า...”

เขาถอนใจ และย่ำอย่างช้าๆ

“เธอคนนั้นเป็นคนหลอกลวง เธอคงดีใจที่ได้เห็นเจ้าเป็นตัวตลก”

(แดฟโฟดิลแดนไกล : 30)

จากข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงทัศนะของบินหลา สันกาลาคีรี ในเรื่อง
ความมานะพยายามว่า หากคนเรามีความอดทน และความมานะพยายามแล้ว การงานใดๆ ก็
สามารถสำเร็จลุล่วงได้ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

1.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง และการรู้จักตนเอง

1.4.1 การยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเอง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเองว่า การให้คุณค่า
กับสิ่งใดๆ ไม่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นมาชี้แนะ บอกกล่าว หากเราเห็นคุณค่าของสิ่งๆนั้น เราก็สามารถที่จะ

เชื่อมั่นกับคุณค่าของมันได้อย่างไม่ต้องลังเล ดังที่บินหลานำเสนอทัศนะไว้ในเรื่อง แดฟโฟดิลแดนไกล ว่า ถึงแม้พวกผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์จะยืนยันว่า ดอกไม้สีเหลืองที่เห็นเป็นเพียงวัชพืช ไม่ใช่ดอกแดฟโฟดิลอย่างที่เด็กชายบอกแก่ใครๆ ถึงแม้ไม่มีใครยอมรับว่าดอกไม้ชิ้นนั้นเป็นดอกแดฟโฟดิลแต่อย่างใด แต่เด็กชายก็ยังยึดมั่นในความคิดของตนเอง ดังข้อความว่า

“ เด็กเอ๊ย นี่ไม่ใช่แดฟโฟดิลจากแดนไกลหรอกนะ ไม่ต้องข้ามทะเลไปเสาะหาหรอก มันเป็นเพียงวัชพืชพันธุ์หนึ่งเท่านั้น คนบ้านเราเลิกปลูกกันไปนานแล้ว เพราะมันไม่มีราคา เอาไปขายที่ไหนเขาก็ไม่ซื้อ..”

(แดฟโฟดิลแดนไกล : 30)

และในเนื้อความจากเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นในอุดมการณ์ ของเด็กชาย ที่ยังคงปลูกดอกไม้ชิ้นมาอีกหลายสิบปี จนผู้คนทั่วไปเห็นทุ่งดอกแดฟโฟดิล ดังข้อความว่า

ผ่านสิบปีจากกาลครั้งนั้น

เด็กชายเติบโตเป็นชายฉกรรจ์ร่างสูงใหญ่ ถึงกระนั้นผู้คนก็ยังไม่ยอมลืมนื่องราวบางเรื่องเมื่อหลายปีที่แล้ว

“...”

ไม่เคยมีใครถามชายหนุ่มว่าเรื่องจริงทั้งหมดเป็นอย่างไร

แต่ความจริงหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องถาม ไม่ว่าผู้ใดก็เห็นได้ด้วยตา เวลานี้ทุ่งร้างมิใช่ทุ่งร้างอีกต่อไป ดอกไม้สีเหลืองกลีบอบบอบบางและใบเรียวยาวสะพรั่งท้องทุ่ง ในทุกฤดูแล้ง ต้นไม้ยอบลงใต้ดินซ่อนวิญญาณไว้ในหัวเล็กๆ เพื่อจะปรากฏอีกครั้งในทันทีที่ฝนแรกหลังโปรย

(แดฟโฟดิลแดนไกล : 31 - 32)

และในเนื้อความอีกตอนหนึ่งว่า

และเวลานี้ของพุ่มนี้ ชายหนุ่มกับต้นไม้ของเขาจะออกเดินทางไปด้วยกัน ผมไม่ทราบหรอกครับว่าเขาเตรียมมุ่งไปสู่ไหนหวังไปไกลพ้นคนตะโกนล้อเลียน มุ่งหาแดฟโฟดิลอันจริงแท้ หรือก้าวไปในทิศที่เด็กผู้หญิงบางคนได้ประทับรอยเล็กๆในความทรงจำ ฯลฯ แต่อะไรทั้งหลายไม่สำคัญเท่าความจริงว่า...ทุกขวบปีที่สายฝนโปรยให้ต้นไม้เติบโต เด็กชายก็เป็นเช่นนั้น

(แดฟโฟดิลแดนไกล : 34)

จากเรื่อง เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเอง ผ่านตัวละครว่า มนุษย์ต้องมีอุดมการณ์แรงกล้าในความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“ยังดีที่แม่สาวผู้นำสงสารไม่อยู่ถึงพลูโต”

เจ้าชายเพ่งดาวดวงสี่แดงด้วยพระทัยมุ่งมั่น พระราชาถามว่า

“ยังยืนยันจะไปให้ได้หรือ ลูกพ่อ”

“ลูกจะไป” เจ้าชายตอบด้วยน้ำเสียงมั่นคง

พระราชามองหน้า

“ลูกต้องไป” เจ้าชายตรัสเป็นประโยคสุดท้าย พระองค์เก็บนกนำสารไว้ในอกเสื้อ คาดดาบประจำ

พระองค์ แบกสัมภาระบนแผ่นหลัง กราบแทบบาทพระราชา แล้วออกเดินทาง

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ :39

จากตัวอย่างดังกล่าวแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่ามนุษย์ควรยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเองไว้อย่างมั่นคง ถึงแม้จะหวั่นไหวต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น แต่ไม่ควรละทิ้งเป้าหมายของตน เพื่อมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งใจ

1.4.2 การรู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเอง ผ่านตัวละคร เจ้าหญิงจากเรื่อง เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ ว่า มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วต้องเชื่อมั่นในความเป็นตัวของตัวเองและภาคภูมิใจในคุณค่าที่ตนมีอยู่ บินหลาเสนอทัศนะเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ในเชิงเปรียบเทียบว่า การมีชีวิตอยู่โดยปราศจากการยอมรับจากบุคคลอื่น ก็เหมือนกับคนที่ตายแล้ว ไม่เหลือคุณค่าใดๆ ให้ภาคภูมิใจในตนเองได้เลย ดังข้อความว่า

“เจ้าหญิงมิได้โศกเศร้ากับความตาย ในเมื่อความจริงคือมนุษย์ทุกคนล้วนต้องตาย หากทรงเศร้ากับการมีชีวิตอยู่... อยู่โดยไม่มีใครรู้ว่ามีชีวิต”

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 52)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการรู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเองไว้ในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย โดยผ่านตัวละครลูกหามสามตัวและเพื่อนทั้งสามว่า ถึงแม้ใครจะประเมินตัวเราอย่างไร หากเรามีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง เราก็จะสามารถดำรงตนได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางสังคมที่เลวร้ายได้ ดังเช่นตอนที่ เหล่าลูกหามได้ช่วยเจ้าหญิงกลับมาสำเร็จแล้ว พระราชา

เลี้ยงฉลองให้แก่วีรบุรุษทั้งหลายอย่างยิ่งใหญ่ เหล่าลูกหามและเพื่อนๆไม่คัดค้าน แต่ก็ไม่สนุกสนานจนลืมตัว ดังข้อความว่า

พระราชารึกอักกับพระราชินีโดยมีเจ้าหญิงประทับตรงกลาง สำหรับลูกหามกับสามสหายยังไม่ต้องพูดถึง ชาวเมืองลืมไปเลยว่าได้เคยทำกิริยาอะไรกับพวกเขา
ประดาเด็กไม่ถือสา แต่ก็ไม่ได้สนุกสนานจนลืมตัวแต่อย่างไรพอได้เวลาสมควร หามจับกับน้องก็
ทูลลา

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 107)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังย้ำเตือนเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองจากเรื่องเดียวกัน ในตอนที่พระราชามอบรางวัลแก่เหล่าลูกหามว่า

“เท่าไรล่ะถึงเรียกว่าพอประมาณ”
แบกหามนิ่งคิด ก่อนจะตอบอย่างมั่นใจ
“พอประมาณก็คือพอประมาณ พอประมาณคือพอแก่การประมาณตน ต้องไม่มากจนรู้สึกดูถูกตัวเอง อย่างนั้นเขาเรียกว่าซิงโซค ไม่ใช่ค่าแรง”

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 108)

และจากเนื้อความในเรื่องเดียวกันที่บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเป็นนัยแฝงอยู่ในชื่อของตัวละครว่า ถึงแม้สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์อย่างไร หากมนุษย์ตระหนักถึงคุณค่าในตนเองอยู่เสมอ กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ไม่อาจเปลี่ยนความเป็นตัวตนของคนคนนั้นไปได้ ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“อย่าเพิ่งไป บอกฉันสักคำ ตอนที่เธอขึ้นไปช่วยฉัน เธอถามน้องๆว่ารู้ไหม ทำไมครูย่าสูงถึงเรียกพวกเราว่าลูกหาม...แสดงว่าครูย่าสูงไม่ได้เขียนหนังสือผิดใช่ไหมคะ คุณครูย่าต้องมีเจตนาจะสอนอะไรบางอย่างแน่ๆ คำตอบที่แท้จริงคืออะไรกันคะ บอกฉันหน่อยเถิด”

หามจั่วจ้องกลับ รอยยิ้มของเขาชื่อและเปิดเผย

“เจ้าหญิงอยาการู้จริงหรือ”

เธอพยักหน้า

เจ้าลูกหามชี้มือไปไกลแสนไกล ถือโอกาสทำเสียงนุ่มนวลแบบพระเอกในหนังไทย

“คำตอบอยู่ที่โน้นไงครับ...เจ้าหญิง”

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 111)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการรู้คุณค่าในตนเอง ผ่านตัวละคร เด็กหญิง จากเรื่อง *เก้าอี้ดนตรี* กล่าวคือ เก้าอี้เป็นเสมือนสัญลักษณ์แทนเครื่องมือเพื่อไปสู่ชัยชนะ เมื่อวันหนึ่งเก้าอี้ถูกทิ้งขว้าง มันหมดเรี่ยวแรงและไร้ความหวังในการทำหน้าที่เป็นเก้าอี้ต่อไป หมดความภาคภูมิใจในตนเองไปแล้ว แต่เมื่อมีเด็กหญิงมาเก็บเก้าอี้ไปชะล้าง แล้วใช้เก้าอี้เพื่อนั่ง ไม่ได้ใช้เก้าอี้อย่างคนที่ต้องการชัยชนะ ความสุขจากการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเกิดขึ้นผุดจากที่เก้าอี้เคยสัมผัสกับความโหดร้ายในฐานะที่ต้องเป็นเครื่องมือไปสู่ชัยชนะของใครหลายคนมาตลอดชีวิตการเป็นเก้าอี้ของมัน ดังข้อความที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

อบอุ่นจากร่างบอบบางที่ค่อยๆ ทรุดนั่งบนตัวมัน ค่อยๆ วางแขนและแผ่นหลังลงแนบกับร่างกาย ทุกส่วนของมัน เป็นการนั่งอย่างคนที่อยากนั่งเก้าอี้ มีใช้นั่งอย่างคนที่อยากเอาชนะชนะ

ในความเงียบ เก้าอี้เหมือนได้ยินเสียงเพลงลอยมาจากที่ไกล.. เพลงซึ่งมิได้ถูกสกัดเสียงเป็นห่วงๆ ดังที่เป็นฝันร้ายมาชั่วชีวิต

เก้าอี้ค่อยๆ ลืมตาขึ้น เบื้องบนท้องฟ้าเป็นสีฟ้าเหมือนเมื่อวันแรกกำเนิด โลกกลับคืนสวยงาม มันเงยหูฟังอีกครู่ จึงสัมผัสอย่างปิติว่า เพลงที่ได้ยินนั้นมีใช้เสียงที่ล่องลอยในห่วงฝัน หากเป็นเพลงที่ผ่านออกมาจากริมฝีปากน้อยๆ ของผู้ที่กำลังนั่งบนดักของมัน เด็กผู้หญิงซึ่งนี้ภาพไม่ออกว่าตัวเองจะนั่งทำอะไรรบนเก้าอี้ เด็กหญิงผู้ซึ่งหัวใจได้รับการออกแบบมาผุดแบบคนนั้น

ในวาระที่บอกตัวเองว่า พอใจจะมีชีวิตอยู่ต่อไป เก้าอี้ไม่สิ้นเนื้อไม่ขาดใจใครยังได้รำลึกด้วยว่า ทรายที่เจ้าหญิง'ของมันยังนั่งอยู่ตรงนี้ มันนี้แหละคือเก้าอี้ดนตรีที่แท้จริง

(เก้าอี้ดนตรี : 63 - 64)

ในเรื่อง *นิทานรอบดวงไฟ* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการรู้จักตนเองไว้ว่า การค้นพบจุดยืนของตนเองนั้น ต้องเกิดจากการแสวงหาด้วยตนเอง เพื่อพบคำตอบที่ดีที่สุด บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัว ปีกมอม ตัวละครตัวหนึ่งไว้ว่า

“แต่ตัวมอมๆ ทุเรศๆ บอกว่าแสวงหาอะไรอย่างนี้ ค้นพบอะไรที่หาแล้วหรือยัง” น้องสาวยิ้มล้อ “หรือว่าจะเป็นตัวแสวงหาได้ ต้องเริ่มด้วยการทำตัวให้ดูโหม่ๆ เสียก่อน” “ช่างฉันทะไร ทำอย่างนี้ มันช่วยลดอัตราในตัวไปตั้งเยอะ”

(นิทานรอบดวงไฟ : 38-39)

ในเรื่อง *สวมนาถ* บินหลา สันกาลาคีรี ได้เสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาตัวตนผ่านตัวละคร ชายหนุ่มที่กำลังมีความสับสนในจิตใจ ไว้ตอนหนึ่งว่า

ท่านถามเขา “ยังจะไม่กลับบ้านหรือ”

“ยังครับ ผมจะไปเนปาล อาจใช้เวลาสักเดือนหนึ่ง หรือสองเดือน”

“สองเดือน...” พระชราพูดแล้วยิ้ม “ถ้าเดินเร็วๆ ก็คงไปได้กว้างไกลทั่ว”

“คนหนุ่มสบตาท่าน “ผมจะไปช้าๆ เพื่อพบคำตอบที่ดีที่สุดบางทีอาจได้คำตอบสำหรับอนาคตตัวเองด้วย”

“ลองหาดู”

“ครับ”

(สารนาถ : 90)

และจากข้อความในเรื่องเดียวกัน ตอนหนึ่งว่า

“พระคุณเจ้าครับ...”

คำเขาค้างเมื่อพระโบกมือห้าม

“ถ้าคิดว่ายังไม่ถูก ทำไมจะต้องรีบ...รีบตอบ”

“ผมมาขอคำตอบจากท่านมากกว่า คำตอบที่ผมคิดได้มันมากมายเป็นสิบเป็นร้อยประการ แต่ผมไม่รู้ว่าจะประการใด ไกลเคียงความเป็นจริงที่สุด มันคงไม่ถูกเลยสักคำตอบเดียว”

(สารนาถ : 88-89)

จากตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สะท้อนว่า บินหลา สันกาลาคีรี เห็นว่าการค้นพบคุณค่าในตนเองนั้น แม้ว่าใครจะประเมินตัวเราอย่างไร ไม่ใช่สิ่งสำคัญ สำคัญที่ว่าเราต้องรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าของตัวเราเอง นอกจากนั้น การแสวงหาตนเองด้วยสติ เป็นหนทางหนึ่งเพื่อที่จะพามนุษย์ไปพบคำตอบในการรู้จักตนเอง

1.5 การคิดนอกกรอบ

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการคิดนอกกรอบว่า มนุษย์ไม่ควรยึดติดในความคิดความเชื่อใด โดยไร้เหตุผล บินหลาเสนอทัศนะเรื่องการคิดนอกกรอบ ผ่านตัวละคร จากเรื่อง เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ ตอนหนึ่งว่า

เช่นเดียวกับการขนานนามเรียกแผ่นดินแห่งนี้ว่าดาวดวงที่สี่ ซึ่งมีชื่อดวงที่สี่ตามเกณฑ์กำหนดของผู้คนอื่นใด

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 52)

ในเรื่อง แดฟโฟดิลแดนไกล บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะในเรื่องของการคิดนอกกรอบ โดยผ่านตัวละครเด็กชายว่า ถึงแม้พวกผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์จะยืนยันว่าดอกไม้สีเหลืองที่เห็นนั้น

เป็นเพียงวัชพืช แต่เด็กชายก็ยังเห็นตรงตามที่เจ้าหญิงเคยบอกว่ามันคือดอกแดฟโฟดิล ด้วยความเชื่อมั่นนี้เองที่ทำให้เด็กชายยังคงปลูกแดฟโฟดิลมาอีกเป็นสิบปี

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า การทำสิ่งใดให้สำเร็จดังใจหมายนั้น หากทำตามแนวทางที่เคยปฏิบัติมาในอดีตแล้ว ยังไม่ปรากฏผลสำเร็จ มนุษย์ต้องรู้จักคิดนอกกรอบบ้าง เพื่อค้นหาหนทางใหม่ไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

1.6 ความคิด ความเชื่อ

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะในเรื่อง ความคิด ความเชื่อไว้ว่า ถ้าคนเราคิดและทำเหมือนที่เดิมๆ เคยเชื่อและปฏิบัติกันมาตลอด บางครั้งไม่อาจทำให้ประสบความสำเร็จดังที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เราก็อาจเปลี่ยนความคิด เพื่อทดลองปฏิบัติในแนวทางใหม่ได้ บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครในเรื่อง *เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่* ซึ่งพระราชทานออกเรื่องดาวดวงที่สี่แก่เจ้าชายไว้ว่าน่าจะเป็นดาวอังคารตามความคิดความเชื่อเดิมที่เคยรับรู้กันมาตลอด แต่เมื่อเจ้าชายไปค้นหาตามที่พระบิดาแนะนำ กลับไม่เจอเจ้าหญิงตามที่ตั้งใจ ดังข้อความว่า

ดาราดวงหนึ่งดั่งกริดฟ้าเป็นเส้นสว่าง เจ้าชายดูใจคิด

จักรวาลมีดวงดาวที่ล้านดวงกันแน่ ดวงใจเล่าคือดวงที่หนึ่งของฟากฟ้า?

นาทีนั้น เจ้าชายเยือกทั้งพระกาย เอนองค์ลงแนบลงแนบผืนทราย สองตาสบประสานล้านดวงดาว

...ใครกันทำให้ฉันเชื่อมั่นว่า ต้องดาวอังคารเท่านั้นจึงเป็นดาวดวงที่สี่

หากเริ่มต้นนับจากวงรอบในสุดของบริวารดวงอาทิตย์ ดาวอังคารก็เป็นดาวดวงที่สี่ แต่หากนับจากจุดเริ่มต้นอื่นใดเล่า นับจากดวงอาทิตย์ดวงอื่น หากนับจากgrimขอบฟ้า นับจากดาวมหาจุฬามณี หากเริ่มนับจากดาวดวงที่แก่ที่สุด หากนับโดยถือความสว่างเป็นที่สุด หากนับด้วยเงื่อนไขใดๆ แห่งทะเลดวงดาวอันดาดื่น

...ดวงดาวอันดาดื่น

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 44)

และข้อความอีกตอนหนึ่งว่า

“ความรู้ทางดาราศาสตร์ของพ่อคงไม่ผิด” พระองค์ตรัสโดยไม่มองหน้าเจ้าชายดาวพูนนับเป็นดาวดวงแรกของระบบสุริยจักรวาล ถัดมาคือดาวศุกร์ แล้วจึงเป็นโลก ถัดต่อไปคือดาวดวงที่สี่ มีสีแดงนั่นคือดาวอังคาร ต่อด้วยดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ยูเรนัส เนปจูน และพลูโต”

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 39)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะไว้ว่า งานสร้างสรรค์หรือการพัฒนาใดๆ คงไม่อาจเกิดขึ้น หากเราไม่รู้จักเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเอง ดังที่พระราชินียอมที่จะยกกล้องขึ้นส่องดูดาวดวงหนึ่งที่โคจรแปลกไปกว่าเดิม (ซึ่งก็คือเจ้าชาย) เพราะมีความเชื่อว่ามนุษย์นั้นไม่มีแสงในตนเอง ดังข้อความว่า

คืนนี้เป็นคืนแรกที่พระราชินีสังเกตเห็นว่า มีดาวดวงหนึ่งเคลื่อนไหวแปลกประหลาดในท่ามกลางดาวรา ส่องแสงกะพริบวิบไหว หากเส้นทางโคจรนั้นมิได้ผสมสัมพันธ์กับผู้ใดโดยเฉพาะ มันเคลื่อนไปตามซอกร่องของผืนฟ้า แทรกในฝูงดาวลูกไก่ ถลาไปดาวไถ ไกลไปดาวคันชั่ง ทั้งดวงดังจะจ่อมตรงดาวธง แล้วโคจรตรงไปดาวจระเข้เรียงดาวเต่า ก่อนจะแวะเข้าดาวมหากุฬามณี

ข้าบางช่วงบางคราวคล้ายเหนื่อยนัก ดวงดาวกลับจอตักกดโคจรเสียเฉยๆ

พระราชินีอดกลั้นดูดาวซึ่งมีกำลังขยายสูงที่สุดในโลกขึ้นด้วยความตื่นเต้น ไข่มุกว่าดาวดวงนั้นคือเจ้าชาย แต่ยังมีทันทาพระเนตร พระราชินีอดกลั้นลง พระพักตร์เศร้าสลด เมื่อนึกถึงความจริงอันไม่อาจปฏิเสธได้

ฟุ้งซ่านแล้วเรา..นั้นจะเป็นเจ้าชายลูกเราได้อย่างไร มนุษย์ย่อมไม่มีแสงในตัวเอง

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 49 -50)

ในที่สุดพระราชินีก็ไม่อาจพบเห็นเจ้าชาย ทั้งๆที่รู้สึกคุ้นเคยว่าดาวดวงนั้นจะต้องเป็นเจ้าชาย ดังข้อความว่า

พระองค์มองดวงดาวสุกใสที่เคลื่อนไหวแปลกประหลาดและมุ่งใกล้โลกเข้ามาเรื่อยๆ แม้จะทรงทราบดีว่าเจ้าชายไม่มีแสงในตัวเอง แต่วิถีโคจรของดาวดวงนั้นช่างละม้ายคล้ายเด็กชายซุกซนคนหนึ่ง ที่พระองค์เคยคุ้นตั้งแต่หลายปีมาแล้ว

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 54)

ในเรื่อง แดฟโฟดิลแดนไกล บินหลา เสนอทัศนะเรื่องความคิดความเชื่อไว้ว่า คนเราต้องเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง คนสูงอายุที่คิดว่าตนมีภูมิรู้มากกว่าคนที่อายุน้อยๆ มักจะมองเห็นความคิดของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ข้าควรเรื่องแดฟโฟดิลจากแดนไกลสะพัดแพร่ ไม่เพียงเพื่อนร่วมโรงเรียน กระทั่งผู้ปกครองหลายคนก็อดไม่ได้ที่จะมาคุยด้วย แต่เมื่อได้เห็นต้นไม้เล็กทั้งคู่ บรรดาผู้ใหญ่ก็พากันหัวเราะลั่น คนที่แก่มากๆ ยิ่งหัวเราะเสียงดัง

(แดฟโฟดิลแดนไกล : 29)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า คนที่ยึดติดในความคิดความเชื่อเก่าๆ ในเรื่องใดๆ (โดยเฉพาะคนที่มีอาวุโสสูงๆ) ไม่พยายามที่จะรับความคิดที่สร้างสรรค์ใหม่ๆ ของคนรุ่นหลัง การพัฒนาสังคมให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ย่อมไม่เกิดขึ้น

1.7 ความรู้จักพอ

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความสุข ความสมหวังของมนุษย์เกิดขึ้นจากที่มนุษย์รู้จักพอ ไม่โลภ อยากได้และกอบโกยเมื่อโอกาสเข้ามาถึง ในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย บินหลา เสนอทัศนะเรื่องความรู้จักพอ จากคำพูดของตัวละคร หามจั่ว ดังคำกล่าวที่ว่า

ม้าขาวเจ็บสิบสองตัวเทียมวราธรชนทองคำก้อนโตเท่าภูเขาน้ำหนักเท่าน้ำหนักของงู ความอร่ามงาม เมล็ดทองทำให้คนทั้งเมืองตาร้อนอิจฉา พวกเขาว่านี่คือสิ่งที่จะเปลี่ยนสถานะเด็กก๊วกทั้งหกภายในเวลาแค่ชั่วใจ พวกเขาจะไม่ต้องใส่เสื้อผ้าขอมซ่อ หรือต้องไปโรงเรียนในชนบททางไกลแล้ว จากไฉ่ลูกหนู พวกเขา กำลังจะเป็นคุณหนู และเป็นคุณหมา คุณหมี คุณหมู ที่น่ารักที่สุดเสียด้วย

หามจั่วถวายเป็นมงคล

“เป็นพระมหากษัตริย์คุณพระเจ้าข้า แต่ข้าของมีราคามากมายอย่างนี้ พวกหม่อมฉันไม่สามารถรับได้”

หลังจากรอให้เสียงฮือฮาเบาลงแล้ว เขาอธิบายต่อว่า พวกเขาไม่ได้ออกไปสู้กับบุญยักษ์เพราะต้องการรางวัล และเขาก็ไม่ได้รับพระบรมราชโองการให้ออกไปด้วย ดังนั้นรางวัลนี้จึงไม่สมควรที่จะรับไว้

“แต่เธอก็ต้องการเงินทองไม่ใช่หรือ” พระราชาทรงขมวดคิ้ว

“ก็เธอบอกเองว่าเข้าเมืองมาเพื่อหางานทำ”

“ใช่พระเจ้าข้า หม่อมฉันต้องการเงิน แต่ครูยาฮุกสอนว่าเงินก็ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต หม่อมฉันต้องการแค่พอประมาณเท่านั้น”

“เท่าไรละถึงเรียกว่าพอประมาณ”

แบกหามหนึ่งคืบ ก่อนจะตอบอย่างมั่นใจ

“พอประมาณก็คือพอประมาณ พอประมาณคือพอแก่การประมาณตน ต้องไม่มากจนรู้สึกดูถูกตัวเอง อย่างนั้นเขาเรียกว่าซิงไซค์ ไม่ใช่ค่าแรง”

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 107-108)

นอกจากนั้นบินหลายังเสนอทัศนะว่า มนุษย์ต้องรู้จักประมาณตน ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ เหน่อเหิมไปตามกระแสวัตถุนิยม บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย ที่อาสาเข้าไปช่วยเจ้าหญิงจากพญางูเจ็ดตัว ที่จับเจ้าหญิงไปเป็นตัวประกันแลกกับปราสาททั้ง เจ็ดหลังของพระราชา เมื่อเหล่าลูกหามกับสามสหายสามารถช่วยเจ้าหญิงให้รอดพ้นจากพญางูได้แล้ว

พระราชกรณียกิจจะกลับมาขอปราสาทของพระองค์อีกครั้ง จึงขอร้องให้เหล่าลูกหลานอยู่ช่วยกันปกป้องทรัพย์สินสมบัติของพระองค์ก่อน แต่ลูกหลานกลับให้คำแนะนำพระราชินีว่า

พระราชกุมาร

“เออ นั่นสินะ” ทรงหันมองพระราชวังอันกว้างใหญ่ด้วยสายตาที่ไม่เคยมองมาก่อน “หามจั่วเธอพูดถูก ฉันเพิ่งรู้เพิ่งคิดเดี๋ยวนี้แหละว่ามันเป็นส่วนเกินของชีวิตจริงๆ

“ฉันเธอก็จนมุมฉันนี่สิ เพราะต่อไปเวลามันมาตัวเดียว จะให้ฉันทำไงละ จะให้ต้องขอความช่วยเหลือใครที่ไหน ฉันไม่ต้องยกปราสาทให้มันหรือ”

ลูกหลานมองพระพักตร์พระราชินี

“ถ้ากระนั้นปราสาทหลังเดียว ศัตรูแค่หนึ่งต่อหนึ่ง พระองค์ยังไม่แน่ใจว่าจะรักษามันไว้ได้ หม่อมฉันยังสงสัยว่า ทำไมทุกวันนี้พระองค์ถึงได้ตะบ๊องบวมตั้งเจ็ดหลัง”

(‘ลูกหลาน’กับสามสหาย : 110-111)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรีชี้ให้เห็นว่า เมื่อมนุษย์ตายไปแล้วก็ไม่สามารถนำสมบัติใดๆติดตัวไปด้วยได้ เหตุใดมนุษย์จึงต้องหวงกอบโกยผลประโยชน์ในชีวิต เพื่อตนเองไว้อย่างมากมาย แค่เพียงมีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมไปตามกระแสวัตถุนิยม ย่อมสร้างความสุขให้แก่ชีวิตมนุษย์ได้อย่างงดงาม

1.8 การรู้จักปล่อยวาง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการสร้างความสุขให้แก่ตนเองด้วยการรู้จักปล่อยวางไว้ในเรื่อง สารนาถ ผ่านตัวละครชายหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังรู้สึกวุ่นใจในการทำงานด้านโฆษณาของตนเอง เมื่อเขาได้คุยกับพระภิกษุชรา พระภิกษุบอกให้เขาใช้สติใคร่ครวญปัญหาที่ทำให้สับสนในจิตใจ แล้วค้นหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังข้อความว่า

“ดูมันก็คล้ายว่าดี แต่ดูอีกทีก็เหมือนมือปืนรับจ้างที่มาคนแล้วเข้าวัดทำบุญยังไม่รู้” เขาเงยสบตาพระ “ท่านช่วยหาทางออกให้ผมบ้างได้ไหม”

ภิกษุส่ายหน้า

“คำถามที่เกิดขึ้นในใจจะทำให้เธอหาคำตอบได้เองแหละ”

น้ำเสียงท่านอ่อนโยนและเย็น “ดีแล้วไปนอนเถิดพรุ่งนี้ก่อนเดินทาง มาหาอาตมาอีกครั้งได้ไหม”

“ครับ”

“ดี คืนนี้หลับสบายเถิด ชีวิตคนเรานี้มีคำถามผุดมาเสมอละ ถ้าเธอยังไม่เชื่อมั่นแน่ชัดในคำตอบ ทำไมจะต้องรีบตอบ”

(สารนาถ : 92)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเรื่องการรู้จักปล่อยวางไว้ในเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่งว่า

“เมื่อตรัสรู้โพธิญาณ พระพุทธองค์เสด็จจากพุทธยาถึงสารนาถ ถ้าพูดด้วยภาษาโลกปัจจุบัน ก็ถือเป็นระยะทางประมาณสักสองร้อยกิโลเมตร...เอ้า ภาวะนั้นหนักอึ้งมิใช่”

ท่านชี้กระเป๋ากล่องที่เขาสะพาย

“พอไหวครับ”

“หนักหรือไม่หนัก หนักก็วางเสียสิ”

“ครับ”

(สารนาถ : 86)

และข้อความอีกตอนหนึ่งว่า

“ดี คือนี่หลับสบายเกิด ชีวิตคนเรานะมีคำถามผุดมาเสมอละ ถ้าเธอยังไม่เชื่อมั่นแน่ชัดในคำตอบ ทำไมจะต้องรีบตอบ”

(สารนาถ : 93)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า หากเกิดความสับสนและวุ่นวายในใจ มนุษย์ต้องรู้จักปล่อยวางในความทุกข์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น หากมนุษย์สามารถทำได้เช่นนี้แล้วย่อมแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในใจ

1.9 การแสวงหาความสุข

ในเรื่อง *ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ* บินหลาเสนอทัศนะไว้ว่า มนุษย์ต้องรู้จักเก็บเกี่ยวความสุขทีละน้อย และเก็บไว้ให้นาน ดังที่ชายเดี่ยวดายค่อยๆ เดินทางไปหาเจ้าหญิงน้อยของเขา เพื่อนำฝักด้อยดิ่งไปให้เป็นของขวัญในวันเกิด ระหว่างการเดินทางของเขา เขาปลูกดอกด้อยดิ่งไปตามทาง และเฝ้ารอจนกระทั่งมันเติบโตเพื่อเก็บฝักมาปลูกต่อไป เขาเริ่มเดินทางจากภูเขาภาคเหนือ จนกระทั่งไปถึงภาคใต้พบว่าที่นั่นมีการจัดฉลองวันเกิดของเจ้าหญิงของเขาอยู่ ยกไว้เพียงแค่เจ้าหญิงน้อยที่เป็นเจ้าของวันเกิดวันนี้ ไม่ใช่หลานของเขา แต่กลับเป็นเหลนของเขาแทน ด้วยระยะเวลาของการเดินทางของเขานั้นเอง หากแต่เขาก็มีความสุขระหว่างการเดินทางที่ไม่เร่งร้อนนั้น

นอกจากนั้นในเรื่อง *ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ* บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุข เกิดจากความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข บินหลาเสนอทัศนะในเชิงเปรียบเทียบถึงเหล่าฝักด้อยดิ่งที่มีความสุขจากการได้น้ำอย่างสนุกสนาน ดังข้อความที่ว่า

ชายเดียวดายย่าฝนไปซ้ำๆ ผักต้อยติ่งบนฝ่ามือต่างหมุนตัวเล่นระบำน้ำฝนสนุกสนาน ชายเดียวดายมองพวกมันมีความสุขแล้วเขาก็อดยิ้มไม่ได้

(ชายเดียวดายแห่งภูเขาคาคเหนือ : 22)

และจากเรื่องเดียวกัน บินหลา เสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุขของมนุษย์เกิดจากความรัก ความปรารถนาดีที่ต้องการให้ผู้อื่นได้รับความสุข ดังข้อความว่า

เมื่อต้อยติ่งแตกหมดทั้งสองมือ ชายเดียวดายทรุดตัวนั่งลง เขาใช้เวลานั้นร้องเพลงในสายฝน รอให้เมล็ดต้อยติ่งที่หล่นลงผืนดินงอกขึ้นมาเป็นต้นใหม่ ผลิดอกใหม่ และผลิฝักใหม่ เมื่อนั้นเขาก็ค่อยๆ เก็บฝักแล้วออกเดินทางต่อ เขาวางฝักทั้งหมดไว้ในมือ ด้วยวิธีนี้ แต่ละคืนเขาก็หลับอย่างเป็นสุข

ด้วยวิธีนี้อาจทำให้การเดินทางช้าไปบ้าง แต่ชายเดียวดายก็พอใจและคิดว่าเจ้าหญิงตัวน้อยของเขาก็คงจะพอใจ

(ชายเดียวดายแห่งภูเขาคาคเหนือ : 22)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุขของมนุษย์ เกิดจากการได้รับความรักความอบอุ่นจากบุคคลแวดล้อม ดังข้อความว่า

แม้จะก้าวเตาะเตะ แต่เท้าเล็กๆ หลายคู่ก็นักไม่มีวันหลง จะยากอะไรในการเดินทางจากภาคใต้ขึ้นมาเสาะหาบ้านของชายผู้เคยเดียวดายแห่งภูเขาคาคเหนือ...ก็แค่มาตามเส้นทางสายเล็กๆ ที่มีต้อยติ่งสะพรั่งสองข้างทางเท่านั้นเอง

(ชายเดียวดายแห่งภูเขาคาคเหนือ : 25)

และข้อความอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

“เพียงแต่ในกาลต่อมา เขาไม่เคยเหงาอีกเลย ด้วยทุกๆ ปี จะมีเด็กหญิงชายตัวเล็กๆ ผลัดเวียนเปลี่ยนหน้าเดินทางมาหาเขามิได้ขาด มาช่วยปลูกผัก มาฟังนิทาน มาให้เขาจูมือน้อยๆ พาไป...”

(ชายเดียวดายแห่งภูเขาคาคเหนือ : 25)

บินหลา สันกาลาคีรี ย้ำในเรื่องการแสวงหาความสุขต้องแสวงหาอย่างไม่เร่งรีบ ผ่านตัวละครจากเรื่อง หัวใจนกปรอด ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

การเรียนรู้จากภูเขาบอกเขาว่า โลกนี้มีหลายสิ่งแนบตัวซ่อนในความนิ่ง ต้องแสวงหาที่ละก้าวอย่าง
จึงจะพบเจอ ต้องเสาะค้นด้วยความช้า มิใช่ความเร็ว

(หัวใจนกปรอด : 24)

ในเรื่อง *เพรียกหา* บินหลาเสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุขเกิดจากความรู้สึกอิสระใน
ใจ บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละครตอนหนึ่งว่า

“คุณไม่ได้เตรียมเสื้อหนาวมา” เธอยิ้มเย้า “หรือว่ากลัวที่จะต้องเหมือนคนอื่น?”

“ผมไม่คิดเล็กคิदनอยขนาดนั้นหรอก จริงๆแล้วคือขี้เกียจหัว ไม่ชอบและไม่อยากมีพันธะ ผมถาม
ตัวเองว่าทนอากาศแบบนี้ไหวไหม มันหนาวแล้วผมก็ออกมา ร่างกายผมมันรักอิสระเหมือนกับหัวใจ”

(เพรียกหา : 56)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุขเกิดจากการได้พึ่งพาตนเอง เขา
เสนอทัศนะว่าการแก้ไขปัญหาของคนเรา เจ้าของปัญหาต้องเป็นผู้แก้เอง ไม่ใช่รอให้คนอื่นมาช่วย
แก้ปัญหาให้เรา เพราะตัวเราเองย่อมแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่สุด บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครใน
เรื่อง *‘ลูกหาม’กับสามสหาย* ตอนที่พระราชาขอความช่วยเหลือเจ้าหญิงจากมหาอำนาจกลุ่มจี 7 ซึ่งยัง
ไม่มาตามคำเชิญของตน ดังข้อความว่า

มหาอำนาจกลุ่มจีเจ็ด ยืนยันกับพระราชาว่าจะมาให้ความช่วยเหลือแน่ แต่ตอนนี้ยังไม่วาง ขอให้
ช่วยตัวเองไปก่อน

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 114)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการแสวงหาความสุขว่า
การแสวงหาความสุขของมนุษย์นั้นเกิดจากหลายหนทาง เช่น การให้ความรักความปรารถนาดีแก่
บุคคลอื่น การมีชีวิตที่ไม่รีบเร่ง การได้รับความอบอุ่นจากบุคคลใกล้ชิด การรู้สึกยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข
การมีอิสระ และการได้พึ่งพาตนเอง

1.10 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ว่ามนุษย์ควรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ
บุคคลอื่น การรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข บินหลา เสนอทัศนะ
ผ่านตัวละครในเรื่อง *ฉันดื่มดวงอาทิตย์* ตอนที่ชายหนุ่มตั้งใจจะไปเยี่ยมชัย พนักงานส่งเอกสาร ที่

นอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลหลังจากที่เขาได้แต่หมกมุ่นอยู่กับการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ จากการทำงานของ
ของตนเอง จนหลงลืมที่จะใส่ใจคนรอบข้าง ดังข้อความว่า

บางทีพรุ่งนี้ฉันจะลาป่วยสักวันหนึ่ง ตันมะลิคงช่วยพยาบาลฉันได้ ฉันจะเล่าเรื่องที่ดวงอาทิตย์
สะกิดฉันให้เธอฟัง ก่อนจะชวนเธอไปเยี่ยมชัชพนังงานส่งเอกสารที่โรงพยาบาล ชัชคงดีใจ ฉันก็ดีใจ
(ฉันดื่มดวงอาทิตย์ : 94)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะให้คนเรารู้จักเข้าใจและแบ่งปันแก่ผู้อื่น เมื่อมีชีวิตอยู่
ร่วมกันในสังคม ไม่ควรคิดถึงแต่ตัวเองเท่านั้น ในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย บินหลา เสนอทัศนะเรื่อง
การรู้จักแบ่งปันผู้อื่นไว้โดยใช้สัญลักษณ์ “ปราสาท” ที่พระราชาสว่างนั้นเป็น “บางอย่างที่ยังตา”
พระราชา อันหมายถึง การมองไม่เห็นถึงความเดือดร้อนเร้นแค้นของคนในระดับที่ต่ำกว่า หาก
พระราชาสว่างและเข้าใจสภาพความเดือดร้อนและจิตใจของเหล่าคนจนเหล่านั้น พวกเขาย่อมได้รับ
การช่วยเหลือเยียวยาจากคนที่อยู่ในฐานะที่เหนือกว่าตนเอง ดังข้อความที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

“ไม่มีอะไรเปล่าประโยชน์หรือพระเจ้าข้า ปราสาทของพระองค์หายไปหลังหนึ่ง คนจน คนที่ไม่มี
บ้านก็มีบ้านเพิ่มหลายหลัง บางทีถ้าพระองค์คือปราสาทออก อะไรบางอย่างที่ยังตาอยู่ก็จะถูกรื้อออกไป
ด้วย”
(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 111)

และในเรื่องเดียวกันนี้ บินหลาเสนอทัศนะว่าคนเราเมื่อเกิดมาต้องรู้จักแบ่งปันและเอื้อเพื่อ
ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ ดังข้อความว่า

“พวกเราไม่ได้คิดอย่างนั้นเลย เราเดินทางเข้าเมืองเพื่อหางานและหาเงินเรียนหนังสือต่อ ถ้าไม่ได้
งานนี้ เราก็ทำงานอื่นได้ แต่ขอให้มีคนไปช่วยเจ้าหญิงด้วยนะพระเจ้าข้า สงสารนาง”
(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 101)

ในเรื่อง *สี่ที่แปดของรุ่งกีนน้ำ* บินหลา เสนอทัศนะเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากพฤติกรรม
ของตัวละครคือเหล่าพี่ชายที่พยายามช่วยเหลือเจ้าหญิงไม่ให้ถูกน้ำฝนในระหว่างที่ไล่ตามจับรุ้ง ดัง
ข้อความว่า

เมื่อไปถึง เจ้าหญิงลงนอนราบกับพื้น สายฝนเหมือนจะเอ็นดูจึงลดขนาดของหยาดน้ำลง พรวัง
เบาๆ ราวฝอยพรม ตันไม้ไผ่ก็เอื้อใจช่วย ผักบุ้งยอดหนึ่งเลื้อยเข้าพันพรางพระพาหา ตันบอนเบี่ยงใบ

บนแผ่นอก ต้นกกกลุ่มแล้วก็ถือโอกาสกำลังท่อนขาให้ด้วยไม้เล็กไม้ใหญ่บานแบ่งเตงออก ช่วยซ่อนตัวเจ้าหญิงกันพลวัน ไม่เพียงระริกระริด้วยได้น้ำได้ฝน พวกมันยังได้กุศลอีกต่างหาก

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 82)

ความเชื่อเพื่อจากพืชผักเหล่านั้น ทำให้เจ้าหญิงตอบแทนความดีกลับคืน สะท้อนให้เห็นถึง เมื่อมนุษย์มีความเชื่อเพื่อต่อกันนั้น มนุษย์ก็จะได้รับสิ่งดี ๆ กลับคืน ดังข้อความที่กล่าวไว้ว่า

แต่ก็มีสิ่งหนึ่งที่เด็กๆ ควรจะรู้ไว้ กลับจากผจญภัยเที่ยวนี้เจ้าหญิงทรงตอบแทนความมีน้ำใจของ พืชผักทั้งหลายด้วยการเริ่มรับประทานพวกมัน พูดอย่างนี้อย่าคิดว่าเจ้าหญิงใจร้าย เป็นความประสงค์ของ พวกผักและพวกมันก็มีความสุขอย่างยิ่งที่ได้แตกยอดสืบทอดลูกหลานไม่จบสิ้น เจ้าหญิงเองก็แข็งแรงและ ไม่เป็นหวัดอีกเลย ถึงแม้จะต้องว่ายน้ำข้ามไปข้ามมาระหว่างสองพระราชวังทุกวันก็ตาม

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 84)

จากตัวอย่างที่กล่าวแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญของความ เชื่อเพื่อเผื่อแผ่ว่า หากมนุษย์มีความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน มนุษย์จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.11 การฝ่าฟันอุปสรรค

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์เกิดมาต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อปาก ท้อง เพื่อพ่อ แม่ ครอบครัวและตนเอง บินหลาแสดงทัศนะผ่านตัวละครจากเรื่อง ทัศน์ท์ ว่าเขาต้อง ไปทำงานชุดพลอยแสนทุกข์ยากลำบากและเสี่ยงภัยอันตรายมาเพื่อจุนเจือบุคคลที่เขารักที่อยู่ข้างหลัง ดังข้อความว่า

เขาแวะขึ้นบ้านพ่อ เอาเงินปึกหนึ่งออกมาวาง

“ฉันให้พ่อไว้ชื้อนา” เขาบอก ขณะทุกคนในบ้านมองมันตาโต ความหงุดหงิดวาบทันที

“ฉันให้ไว้ชื้อนา พ่ออย่าเอาไปทำอย่างอื่นนะ อย่าให้ใครด้วย” เสียงเขาเครียด “ไม่ฉันมีหวังอด

ตายกันหมด”

ที่เรือนเขา ไฉนโตขึ้นมา อาศัยอย่างเจ็ดขวบ กำลังจะเข้าโรงเรียนปีหน้าแล้ว

“พี่เตรียมเงินไว้ให้ไฉนเรียนแล้ว” เขาบอกกับเมีย “จะหาทางส่งมันเรียนมหาวิทยาลัยด้วย”

กับลูก เขามีเลื้อยกางเขรชุดใหม่ กับเมีย เขามีสร้อยข้อมือทองไว้ใส่ไปวัด กับตัวเอง เขาเข้าเมือง เอาเงินก้อนใหญ่ซื้อรถไถ เงินที่เหลืออีกไม่มาก ซื้อพันธุ์พืชพันธุ์ผักทั้งแลกลูกเจี๊ยะได้อีกห้าสิบตัว

(ทัศน์ท์:104 -105)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการฝึฝนอุปสรรคของมนุษย์ว่าเมื่อจะทำการงานสิ่งใดๆให้สำเร็จตามเป้าหมาย ปรชญาการทำงานเพื่อฝึฝนอุปสรรคคือความดี ความรู้และความเพียรพยายาม บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครในเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย จากคำพูดของเจ้าหญิงที่ว่า

“ความจริงแล้วเสด็จพ่อน่าจะรู้ดีกว่าใครทุกคน ถ้าเพียงแต่ไม่หัวเราะเยาะตอนที่พวกเรารายงานตัว และสะกิดใจนิดเดียวว่า ชื่อหามจั่ว ก็มาจากคำพังเพยว่ารักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสาะไ้คะ แสดงว่าเขาใฝ่ยึดความดีเป็นที่ตั้ง ส่วนชื่อแบกหามก็มาจาก รู้ไว้ใช้ว่า ใส่บาแบกหาม บอกให้รู้ว่าเขาเอาความรู้เป็นที่ตั้ง ยิ่งหามรุ่งหามค่ำยิ่งชัดเจนมาก คือเอาความเพียรพยายามเป็นที่ตั้งไ้คะ” เจ้าหญิงทรงหยุดนิดหนึ่ง “พวกเขาสอนให้ลูกรู้ว่า งานใดก็ตาม เมื่อได้ลงมือทำด้วยจิตใจที่ดี ใช้ความรู้ ความเพียรบวกกับความร่าเริงสนุกสนาน ไม่ว่างานยากเข็ญสักเพียงไร ก็จะได้สำเร็จลงได้”

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย:108-109)

นอกจากนั้น บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์ว่า มีคนเป็นจำนวนมากที่มีความฉลาดกล้วไม่กล้าที่จะลุกขึ้นเผชิญกับอุปสรรคที่จะต้องฝึฝน ในเรื่อง ‘ลูกหาม’กับสามสหาย อีกเช่นกัน ตอนที่กล่าวถึงเหล่าลูกหามและเพื่อนทั้งสามอาสาสมัครจะไปปราบพญางูเพื่อช่วยเจ้าหญิงกลับมา ชาวเมืองทั้งหลายกล่าวทัดทานกับพระราชาวาเหล่าลูกหามและเพื่อนๆไม่เหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนไปปราบพญางู แต่เมื่อพระราชาประกาศหาผู้กล้าหาญที่จะเป็นตัวแทนไปช่วยพาเจ้าหญิงกลับมา กลับไม่มีผู้กล้าคนใดที่เสนอตัวมาเป็นตัวแทน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“เ้า จันไ้กล้าหาญหน้าไหนที่จะไปช่วยลูกของข้าแทนไ้พวกนี้ ก้าวออกมาสิ คนทั้งแสนก้มหน้า นึกอยากกลับบ้านให้เร็วที่สุด พระราชาทรงกวาดสายตาไปทุกด้านแล้วเดินหัวเราะ

“เอาเข้าจริงก็กล้าแต่ปากทั้งนั้น”

ทรงยัดกายขึ้นยืนบนเก้าอี้ แล้วตะโกนเรียก

“บรรดาลูกหามกับสามสหาย เจ้าจงกลับมาไ้ จงรับพระราชโองการ ข้าขอแต่งตั้งให้พวกเจ้าเป็นอัศวิน ไปนำตัวเจ้าหญิงกลับมาเป็นขวัญแห่งมหานครของเราดังเดิม”

ไม่มีเสียงโห่ร้อง มีแต่ตบมือเปาะแปะพอเป็นพิธี แต่ลูกหามกับเพื่อนๆมิได้หันหลังกลับมา พวกเขาหลบหายไปใฝ่ชน พระราชาวางพระขรรค์ทิ้งอย่างขาดพระทัย “ไ้พวกข้าฉลาด” ทรงหลุดลงร้องไห้สะอึกสะอื้น ชาวเมืองคนหนึ่งกระซิบเพื่อนด้วยเสียงเบาหวิวเพราะกลัวคนอื่นไ้ยินว่า “พระราชาก็ด้วยแหละ”

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 101)

และจากเรื่องเดียวกันตอนหนึ่งกล่าวว่า

สหายทั้งหลายรวมหัวกันเป็นเวลานับชั่วโมง หามรุ่งหามค่ำทำงานแข่งขันมาก เขาอุตส่าห์ไปหา รายละเอียดของการศึกทุกครั้งที่ผ่านมา แแบกหามใช้ความรอบรู้ของตนอธิบายจุดหักเหที่ทำให้การรบของ พระราชาพ่ายแพ้ ขณะที่หามจั่วฟืนใหญ่มองไกลไปข้างหน้า

ถึงทำงานหนักพวกเขาก็ไม่เคร่งเครียด ทั้งลูกหุม ลูกหิม และลูกหนูใช้ความร่าเริงของตน เป็นประโยชน์ เมื่อตกลงแผนการร่วมกันได้แล้ว เด็กๆก็ตาหน้าขึ้นสู้อยอดเขา คอยกันเสียงโหมงโหม่ง และ เรื่องราวส่วนใหญ่ก็ไม่พ้นเรื่องเก่าๆในโรงเรียน

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 103)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า ในการทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจ มนุษย์ต้องเข้มแข็งและอดทนที่จะฝ่าฟันอุปสรรค ไม่ขาดกำลังใจ และย่อท้อต่อความยากลำบาก เพื่อมุ่งมั่นไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ให้ได้

1.11 ความเขลา

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเขลาของมนุษย์ว่า มนุษย์มักจะไม่ยอมรับความ เขลาของตนเอง หากยอมรับในความเขลาของตนเองก็จะเกิดการพัฒนา บินหลาเสนอทัศนะ เรื่องความ เขลาของมนุษย์ผ่านตัวละครจากเรื่อง *เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่* ในเชิงเสียดสีว่าเมื่อเจ้าชาย ดันดันเดินทางมาถึงดาวอังคารเพื่อตามหาเจ้าหญิง แต่ก็ยังไม่พบเจ้าหญิงสักที ดังข้อความว่า

“ฉันรู้แล้ว ฉันพบแล้ว เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่”

ราวอดสูเนียดฟาด แผ่นดินพระอังคารไหวเยือก ชายหนุ่มนับล้านลุกฮือ

“ไหน อยู่ไหน เจ้าหญิงอยู่ไหน ไฉนใครคนไหนเป็นคนเห็น”

“ฉายไฟซี ไฉนเอ๋ย ฉายไฟ”

“เฮ้ ไฉน อยู่ๆชูมือเปิบนะ ฉันมาถึงก่อนเพื่อนเลย”

“แกล้งอะไรจะมาก่อน ไฉน ไฉนงุ่มง่ามเอ๋ย ฉันนะจำกันได้ ฉันเป็นคนให้แกกับปากของฉันเอง”

“อ้อ...ไฉน แกเองอะไรให้ฉัน งั้นก็สวดยซี อยากชกหน้ามานานแล้ว”

กำปั้นปะทะกำปั้นดังถนัดถนี่ เจ้าชายแนบตัวนั่งขณะที่คนอัดอั้นทั้งหลายฟาดฟันไม่เลือกหน้า เสียงโอดโอยแผดดังยิ่งกว่าเสียงให้ฮาทัพบกเมื่อแรกมาถึง ในเงาราตรี ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดชนะ นอกจากพื้น ทรายสีแดงของดาวอังคารได้หยาดแดงๆกระเซ็นเต็มความเข้มข้น

คืนสู่ความสงบอีกคราว ครุ่นหนึ่งเสียงหนึ่งจึงครางยากเย็น

“อูย...ไฉน ไฉนหน้าไหนวะ เป็นคนพูดว่าเห็นเจ้าหญิง”

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ :44-45)

จากตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์ทุกคนมีความเขลาเป็นสมบัติติดตัว หากแต่ทุกวันนี้ มนุษย์ไม่พยายามที่จะแสดงความเขลาออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ บินหลาเสนอทัศนนะว่า หากมนุษย์กล้ายอมรับในความเขลาของตนเอง มนุษย์จะพบหนทางแห่งการแก้ไขและพัฒนาสิ่งต่างๆ ได้อย่างยั่งยืน

1.13 ความใคร่

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนนะเรื่องความใคร่ว่า มนุษย์มีความใคร่อยู่ติดตัว ความใคร่เป็นสมบัติของมนุษย์ บินหลาเสนอทัศนนะเรื่องความใคร่ของมนุษย์ผ่านตัวปลิวพระเอกลิเกจากเรื่องพราย ปลิวมีรูปเป็นทรัพย์และมีความสามารถด้านการร้องลิเก นอกจากนั้นปลิวยังเลี้ยงพรายแมลงภู่ง ซึ่งมีอำนาจเรื่องเสน่ห์ด้านเมตตามหานิยม เมื่อปลิวไปปิดวิกเล่นลิเกที่ใด มักจะได้หญิงสาวถึ้นนั้นเป็นภรรยา มหาแสงนักแสดงลิเกอาวุโสเตือนปลิวให้เลิกเลี้ยงพรายแล้วไปบวช เพื่อชำระใจตนเองมิให้ตกเป็นทาสของกามตัณหา ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“ถ้าพ่อเลี้ยงพรายแมลงภู่งจริง ต้องระวังให้จงหนัก วันนี้พ่อเลี้ยงมัน นานไปมันใหญ่ขึ้น โตขึ้นจนพอบังคับมันไม่ได้ มันกระหายเมื่อไรมันจะบังคับพอบลิวแทน ถึงวันนั้นแม้ไม่อยากไปกับมันก็หุยมันไม่ได้ ข้าเคยเห็นแล้วสังเวชนัก”

เจ้าหนุ่มหันไปมองเห็นใบหน้าคล้ำและกรำย่นนั้นเศร้าสร้อย เขากุมมือแกอย่างขอบคุณ

“ เอาแค่พอสนุกเถอะนะพ่อ รีบเลิกเสีย เข้าวัดบวชเรียนสักพรรษาหนึ่ง เก็บกายเก็บใจให้สงบพรายมันก็จะดับไปเอง ปลอยไปนานวันเข้า พ่อจะรังมันไม่อยู่”

(พราย:29)

และข้อความอีกตอนหนึ่งในเรื่องเดียวกันกล่าวไว้ว่า

เบื้องหน้าเรือแจวลำเล็กเคลื่อนไถลมาแซมซ้า ดวงหน้าชายวัยกลางคนนั้นสงบนิ่ง แสงแดดทาบทา จีวรเหลืองละออ สองมือของพระจ้วงแจวเนิบ ปลิวคล้ายถูกกระตุกให้หลุดจากภวังค์ใคร่ด้วยมือมื้อมหิมา ละอายในกำหนดตณหาที่พลุ่งพล่าน เจ้าหนุ่มดึงมือขึ้นจากน้ำ พนมให้กับผู้มาชำระใจ

พระพายเรือเข้าเทียบท่าหน้า หญิงสาวประคองทัพพิทักษ์ข้าวสุบาสตร มือเรียวบางนั้นสั่นระริก ดวงตาคุ้งามหลบเร้นราวสะเทิน ปลิวหนุ่มสะท้านในอก เมื่อเห็นเรือนร่างเนียนล่ำของถูกดูปลิดด้วยสายตาผู้ทรงจีวร มือข้างหนึ่งของพระหย่อนลงรำนน้ำที่กำลังผุดฟองพรายไปทั่วอาณาบริเวณ

หัวใจเจ้าหนุ่มระทึกสั่นขณะเร่งจ้วงพายแหวกผิวน้ำ ปลิวเร่งพายเร็วขึ้น เร็วขึ้น ขณะที่ใจ

คิดถึงวันเข้าพรรษาที่ยังห่างไกลถึงสามเดือน

เงาดำเคลื่อนเงียบใต้ผิวน้ำ

(พราย:30)

และอีกตอนหนึ่งในเรื่องเดียวกัน กล่าวถึงความใคร่ บินหลาใช้สัญลักษณ์แมลงงูแทนความใคร่ไว้ว่า

“แมลงงูก็คือแมลงงู” ปลิวตวัดบท ลูกขึ้นยืน “ฉันนี่แหละคือแมลงงู เเร่ตอมดอกไม้ไปเรื่อย ตราบที่ฉันพอใจ”

(พราय : 28)

จากข้อความที่กล่าวข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์เท่านั้นที่จะสามารถควบคุมความใคร่ของตนได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งเหนือธรรมชาติแต่อย่างใด

1.14 ความเห็นแก่ตัว

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์ในปัจจุบันว่า คนในสังคมปัจจุบันจำนวนมากมีความเห็นแก่ตัวทำสิ่งใดก็เพื่อประโยชน์ของตนเอง ไม่ใคร่สนใจถึงความเดือดร้อนของบุคคลอื่น บินหลาเสนอทัศนะเรื่องความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมว่า ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นแก่คนคนหนึ่ง ต้องไม่ส่งผลกระทบที่สร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น จากเรื่อง *ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ* เนื้อเรื่องกล่าวถึงว่าในระหว่างที่ชายเดี่ยวดายเก็บผักต้อยติ่งไว้ในถุงพลาสติกที่ห่อไว้อย่างดีเพื่อนำไปเป็นของขวัญให้แก่หลานสาวของเขา เหล่าผักต้อยติ่งทั้งหลายกลับร้องโอดครวญถึงความเดือดร้อนของตนเองขึ้นมาว่า

“ช่วยด้วย ช่วยเราด้วย เราโดนคนใจร้ายจับตัวไว้”

“ขอน้ำกินหน่อยสิ คอแห้งจัง”

“ปล่อยเรานะ ปล่อยเราเดี๋ยวนี้”

“ไม่ยุติธรรมเลย คนอะไรใจร้ายชะมัด จับเราขังคุกอุดู๊ๆ แถมคิดจะย่างเราอีก”

“เขาไม่ได้ย่าง” อีกเสียงขัดขึ้น “เขาแค่ต้องการให้มั่นใจว่าพวกเราตัวแห้งสนิทเท่านั้น”

“มันเรื่องอะไรละ ไร้อ้อย ฝนตกเปาะแปะรอบตัว ฉันได้กลิ่นหอมของน้ำฝน แต่กลับออกไปเล่น

ไม่ได้”

“เขาเห็นเราเป็นทาสี่ง”

“ไม่ เขาเห็นเราเป็นของขวัญต่างหาก”

“โธ...ของขวัญ คนที่ได้รับคงดีใจตายละ ของขวัญที่เกิดจากการทรมานชีวิตคนอื่นอย่างนี้”

“ฉันหิวน้ำ ขอน้ำกินหน่อย”

“มีแต่ไฟร้อนๆ จะกินไหมละ”

“บอกว่าจะเอาเราไปให้หลานสาว โอ ช่างน่ารักเหลือเกินเขาฝันที่จะเห็นหลานสาวตัวน้อยๆ เติบโตงดงาม แต่กลับกัดกันเราไว้ไม่ให้เติบโต ช่างน่ารักและยุติธรรมจริงๆ”

(ชายเดี่ยวตายแห่งภูเขามาถนัด : 21)

ในเรื่อง *พรานทะเล* บินหลาเสนอทัศนะเรื่องความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ผ่านตัวละครเผ่าทะเลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการนำปะการังในท้องทะเลขึ้นมาขาย โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในทะเล ดังข้อความที่ว่า

“ผมไม่สนใจปะการังนั้นหรอก แต่กลัวถูกจับ ไม่อยากติดคุกตอนแก่” ตาแก้วเหมือนนึกอะไรขึ้นได้ “นี่นะหัวหน้า ถ้าตอนนั้นไม่ระเบิดปลากันนะ ถ้าปะการังแถวนี้ยังไม่เหี้ยนนะ ผมมีหวังรวยละ”

(พรานทะเล : 66)

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า การกระทำใดๆ ของมนุษย์ไม่ควรมุ่งกระทำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ต่อตนเองเท่านั้น มนุษย์ควรคำนึงถึงผลกระทบ และความเดือดร้อนที่คนอื่นจะได้รับจากการกระทำนั้นๆ ด้วย

1.15 ความหลง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความหลง ว่าความหลงเป็นสมบัติของมนุษย์ ผ่านตัวละคร ไพรวัลย์ ในเรื่อง *สัตว์ 2 นอ* ไว้ว่า เมื่อไพรวัลย์ตัดสินใจออกจากงานประจำของตนเองมาเป็นตัวแทนองค์กรเอกชน ทำหน้าที่ช่วยเหลือชาวบ้านด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เขามีอุดมการณ์อย่างแรงกล้าในการตัดนอแรดเพื่อให้แรดปลอดภัยจากการถูกล่า เขาคิดในใจในคำสรรเสริญของชาวบ้านว่าเป็นผู้เสียสละมาโดยตลอด จนกระทั่งเขาได้มาพบกับสันต์ เพื่อนสมัยเรียนมัธยม สันต์ช่วยให้ข้อคิดแก่ไพรวัลย์ให้พิจารณาถึงบทบาทการทำหน้าที่ของตนเองว่า ไพรวัลย์ทำงานนี้เพื่อจุดมุ่งหมายใดกันแน่สำหรับชีวิตตนเอง ไพรวัลย์ใคร่ครวญจนพบจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของตนเอง บินหลา เสนอทัศนะเรื่องความหลง โดยใช้ข้อเป็นสัญลักษณ์แทนความหลงในลาภ ยศ สรรเสริญ ในตัวมนุษย์ ดังข้อความว่า

“ฟังนะไพรวัลย์” ผมพูดกับเขาอย่างจริงจัง

“เมื่อวานนี้นายก็ได้เจื่อนนอของฉันไปเหมือนกัน ฉันคิดดูแล้วนะ เราอาจกลายเป็นมนุษย์ที่เรียกว่าอหังสได้ทีเดียวแหละ ถ้าบั่นนอทั้งหมดออกไป แต่ชีวิตมันจะมีรสชาติอะไรอีกล่ะ ลองไม่มุ่งหวังลาภยศสรรเสริญอะไรเสียแล้ว ฉันว่าชีวิตแบบนี้มันไม่ใช่วิถีของเราแน่ๆ”

ผมยิ้มให้กับความงามของป่ารายล้อมตัว ไกลออกไปมีเสียงฟ้าครืนๆ ฝากมากับสายลม

“คิดไปคิดมา ฉันก็เห็นข้อดีในการเก็บไอ้หน่อเกะกะพวกนี้ไว้ละ เวลาสองกระเจกดูตัวเองยามเข้ามอมนั้ที่ไรก็ช่วยให้กระปรีกระเปร่า กัดฟันทำในคนอื่นเขาตบมือบ๊อยอ เราก็เล่นไปตามเพลง ชื่นใจรักษาอุดมการณ์ต่อไป”

“โลกนี้มีคนหลงตัวเองมากพออยู่แล้ว สันต์”

“ก็อย่าให้นอนมึนยาวนานักซีวะ” ผมแยกเขี้ยว

“หมั่นดูแลให้สั้นเข้าไว้ ยาวเมื่อไหร่ก็ตะไบให้มันกุดๆลงไปบ้าง จะให้ฉันช่วยอย่างเมื่อวานนั้นก็”

(สัตร์ 2 นอ:70-71)

ข้อความในเรื่องเดียวกันกล่าวไว้ว่า

“เมื่อวาน เราไม่ได้ออกไปตามล่าแรดหรอก” เขายืนป็นให้ดู ในช่องบรรจญา มีแต่ความว่างเปล่า

“เฝ้าคิดคำพูดของนายตลอดวัน นายพยายามบอกเราใช่ไหมว่า นอที่ดูเหมือนไม่มีประโยชน์อะไรเลยนั้น มันอาจเป็นความภาคภูมิใจ ความทะนง เป็นศักดิ์ศรี หรือจะรวมถึงความยาวนานของประสบการณ์ชีวิตด้วยก็ได้”

ผมพยักหน้าและไม่ปฏิเสธ ไพรวลย์ทอดสายตาไกล

“เราเดินคิดตลอดทาง น่าแปลกที่ ไม่ได้คิดถึงแรดเท่าไรเลย คิดถึงตัวเรามากกว่า ถ้าตัวเองที่กำลังทำอะไรกันแน่ กำลังช่วยชีวิตแรดหรือต่อ ยอดความเป็นวีรบุรุษให้ตัวเอง เราสละความสุขส่วนตัวทุกอย่าง ยอมกระทั่งให้คนหาว่าบ้า แท้จริงแล้วทำไปทำไม หรือว่าลึกๆเรากลุ่มหลงในความเสียสละของตัวเอง นายหมายความว่าอย่างนั้นใช่ไหม”

(สัตร์ 2 นอ : 69)

และข้อความอีกตอนหนึ่งในเรื่องเดียวกันกล่าวว่า

“มันเป็นสิ่งเดียวกันนะ ไพรวลย์ สมมุติว่าฉันเป็นแรด ฉันก็ต้องมีนอ นอคือสิ่งที่ทำให้แรดถูกเรียกว่าแรด”

“แต่มันเป็นสิ่งที่ทำให้นายต้องตาย”

“นั่นสิ” ผมพยักหน้า “แต่ก็ไม่ว่าจะอยู่ยังไง ถ้าเป็นแรดแล้วไม่มีนอ”

“เหลวไหล”

“บางทีชีวิตมันก็เป็นอย่างนี้จะมั่ง ไพรวลย์ มีแต่เรื่องเหลวไหลทั้งนั้นแหละที่หลอกเราให้หลงติดหมกมุ่น ภูมิใจกับมัน”

(สัตร์ 2 นอ : 67-68)

บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์มีความหลงเป็นสมบัติติดตัว หากมนุษย์สามารถควบคุมตนเอง มิให้หลงยึดติดในลาภ ยศ สรรเสริญได้ มนุษย์ก็จะสามารถพบความสุขในชีวิตที่แท้จริง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอโลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ทั้งหมดไว้ว่า มนุษย์จะอยู่อย่างมีความสุขถ้ารู้จักคุณค่าของตนเอง มีความรัก ความเชื่อเพื่อ และเข้าใจผู้อื่น มนุษย์จะประสบความสำเร็จได้ ต้องกล้าหาญที่จะเผชิญอุปสรรค มานะพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค รู้จักพอ รู้จักปล่อยวาง ไม่ใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ แม้มนุษย์จะยังมีกิเลสตัณหา แต่มนุษย์ก็สามารถควบคุมได้ ที่สำคัญมนุษย์ต้องไม่ยึดมั่นกับความคิด ความเชื่อเดิม หากมุ่งมั่นกระทำตามความคิด ความเชื่อที่ตนศรัทธา จะทำให้มนุษย์พบสิ่งที่หวัง ทั้งนี้มนุษย์ต้องลดความเห็นแก่ตัว และยอมรับในความเขลาของตน

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม

โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม คือความคิดที่ผู้เขียนมีต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ในเรื่องสั้นของ บินหลา สันกาลาคีรี ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม 9 เรื่อง ดังนี้

- 2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 2.2 สภาพสังคม
- 2.3 ความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 2.4 การแก่งแย่งชิงดี
- 2.5 โลกทัศน์ด้านการเมืองและการปกครอง
- 2.6 โลกทัศน์ด้านการศึกษา
- 2.7 โลกทัศน์ด้านค่านิยม
- 2.8 โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.9 โลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพด้านโฆษณา

2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

2.1.1 บทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

2.1.1.1 ให้ความรักความอบอุ่น

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของคนที่เป็นพ่อแม่ว่า พ่อแม่ต้องให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูก บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครจากเรื่อง *สีที่แปดของรุ่งกีนน้ำ* ว่า ถึงพ่อแม่จะหย่าร้างกัน แต่ความรักของทั้งพ่อและแม่ก็ยังมีต่อลูกอยู่อย่างไม่เสื่อมคลาย จากเนื้อเรื่องตอนที่เจ้าหญิง

อยากได้รู้มาเป็นของตนเอง ทั้งพระราชากับพระราชนิต่างพยายามที่จะจับรู้มาเป็นของขวัญสำหรับลูกสาวของตน แต่ก็ไม่สามารถจับรู้มาได้ ดั่งเนื้อความตอนหนึ่งว่า

แต่ละวันคืนผ่านไปพร้อมกับข่าวคราวความล้มเหลว พระราชากับพระราชนิซุบผอมตรอมพระทัย กินไม่ได้นอนไม่หลับ บางคืนพระราชาทรงออกมาเฝ้านอนเฝ้าบนระเบียง โดยหาวิธีไม่ว่าบนระเบียงของอีกพระราชวังคนละตลิ่งแม่น้ำ ก็มีบางคนกลัดกลุ้มอยู่เช่นกัน

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 78)

และเนื้อความจากเรื่องเดียวกัน ซึ่งเสนอทัศนะเรื่องบทบาทของบิดามารดาที่ต้องดูแลและให้ความรักแก่ลูก ถึงแม้ว่าลูกจะดื้อรั้นอย่างไรก็ตาม ดั่งข้อความตอนหนึ่ง กล่าวไว้ว่า

น่าแปลก ที่แม้จะเหน็ดเหนื่อยเพียงไหน ทั้งพระราชากับพระราชนิต่างเป็นสุขในการนับเวลารอที่จะได้อยู่กับพระธิดาผู้แสนจะเอาแต่ใจตัวเอง

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 78)

และอีกตอนหนึ่งว่า

มีอยู่วันหนึ่งที่คำถามข้างต้นได้รับการคลี่คลาย เริ่มจากสายฝนโปรยปรายตอนรุ่งสาง ขณะเจ้าหญิงน้อยตื่นบรรทมบนนั้นฝนเพิ่งขาดเม็ด พระราชากับพระธิดาไปยังปราสาทเก็บของเล่นเพื่อเอาใจด้วยตุ๊กตามีคอนเทนเนอร์ใหม่ ที่ทรงสั่งซื้อจากต่างประเทศเมื่อวานนี้

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 72)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังแสดงทัศนะเรื่องพ่อแม่ต้องการให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกไว้ในเรื่อง 'โลก' ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหา ไว้ตอนหนึ่งว่า

“ฉันอยากจะกอดเขาเหลือเกิน หมายถึงว่าอยากจะโอบรัดที่เนื้อตัวของเขาจริงๆ อยากบอกให้เขารู้ว่าแม่รักเขามากแค่ไหน...แต่เขากลับมีเปลือกห่อหุ้มทำให้แม่เข้าไม่ถึง”

“อย่าร้อนใจซีจ๊ะ อีกไม่นานเธอจะได้กอดเขาแน่”

(‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหา : 120)

ในเรื่อง งามแสงดาว บินหลา เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อลูกไว้ว่า พ่อแม่มีหน้าที่ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ดั่งข้อความว่า

ครั้งหนึ่งในวัยเยาว์ ผมเคยชอบที่จะนั่งอ่านหนังสืออยู่ใกล้ๆ ฟังวีรบุรุษของผมอธิบายนัยต่างๆ ในหนังสืออย่างฉาดฉาน

(งามแสงดาว : 107)

และจากเรื่องตาทิศาหามวกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

ฉันเคยถามว่าคุณธรรมน่าจดจำของนิทานเรื่องนี้อยู่ตรงไหน เขมบอก มันทำให้นึกถึงบรรยากาศที่ๆ นอนนอนล้อมวงรอบตัวแม่

“ตรงนี้ต่างหากที่คุณชอบ ไม่ใช่ที่สาระหรอก แต่มันทำให้คุณมีภาพชีวิตวัยเด็กต่างหาก” ฉันสรุป

(ตาทิศาหามวก : 121)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า พ่อแม่มีหน้าที่ที่จะต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ความอบอุ่นที่ได้จากพ่อแม่ จะสร้างความรู้สึกผูกพันให้แก่ลูกจนกระทั่งเติบโต

2.1.1.2 สัมมนาอบรม

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อลูกไว้ว่า คนที่เป็นพ่อแม่ต้องสัมมนาอบรมและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ลูก ลูกจะได้เติบโตเป็นคนดีในสังคมต่อไปในอนาคต บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครพ่อนกและแม่นกจากเรื่อง ‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหลา ที่สนทนาถึงมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนอยากให้ลูกเกิดมาเป็นเด็กดี แต่พ่อแม่บางคนไม่รู้จักรับผิดชอบและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็ก ทำให้เด็กบางกลุ่มมีลักษณะและอุปนิสัยเป็นไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ดังบทสนทนาของนกทั้งสองที่ว่า

“บางทีฉันก็นึกอิจฉาพวกคนเขานะคะ” นกบินหลาพูดถึงสิ่งมีชีวิตอีกเผ่าพันธุ์หนึ่ง ฉันได้ยินมาว่าผู้หญิงที่เป็นแม่คนกับลูกในท้องของเธอมีสายสัมพันธ์โยงถึงกัน พวกเขาเรียกมันว่าสายสะดือ คนเป็นแม่ได้ให้อาหารลูก ได้สัมผัสลูก ได้พูดกับลูก ได้ทำทุกอย่างผ่านทางสายใยเส้นนั้น แต่ดูสิ นกอย่างเรากลับไม่มีอะไรเชื่อมโยงถึงเขาเลย”

“คนทำได้ทุกอย่างหรือ ฉันไม่เชื่อหรอก” นกตัวผู้พูดโดยเร็ว แต่ก็นิ่งเพียงแค่นั้น เพราะรู้ว่าที่ภรรยาพูดมาเป็นความจริง จนครู่หนึ่งเขาจึงพูดว่า

“สายใยที่เชื่อมต่อยังไม่สำคัญเท่าสารที่เชื่อมต่อกับเขาหรอก คิดดูซิค่ะ พ่อแม่คนไหนบ้างไม่อยากจะเห็นลูกเกิดมาเป็นเด็กดี แต่ทั้งที่แม่ทุกคนมีสายสะดือแท้ๆ ทำไมเด็กถึงไม่เป็นเด็กดีเหมือนกันล่ะ แม่บางคนอาจใช้สายสะดือไม่คุ้มค่านะ ฉันว่า”

“คุณพูดอะไร ฉันไม่เข้าใจ” เธอส่ายหน้า “นอกจากคิดว่าคุณก็พลอยอิจฉาพวกคนเขาเหมือนกัน คุณหมายถึงการสั่งสอนอบรมหรือเปล่าคะ จะรู้ล่วงหน้าว่าลูกของตนจะเติบโตขึ้นเป็นคนอย่างไร”

(‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 120)

และจากเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

“นอกจากความรักแล้ว รู้ไหมทำไมฉันจึงตัดสินใจแต่งงานกับคุณ”

คำถามนั้นทำให้ป่าเจียบังน

“คุณไม่เข้าใจหรอก ใครๆ ก็มักพูดว่าฉันโชคดีที่เกิดมามีทุกอย่างพร้อมพรั่ง” เธอสะอื้น “แต่พวกเขาไม่รู้ว่าลึกๆ แล้วฉันอ่อนแอ ฉันถูกตามใจ สรุ่ยสุ่ย ไม่เคยทุ่มเทกับทุกอย่างจริงจัง เพราะความที่มีโดย

ไม่ต้องดิ้นรน ความฝันของฉันคืออยากให้ลูกมีความมานะเหมือนอย่างคุณ แข็งแกร่งและอดทนเหมือนอย่างคุณ แต่ก็กลัวจะเจอฝันร้าย โตขึ้นเขาอาจจะเป็นอย่างฉัน”

(‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 124-125)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังได้แสดงทัศนะไว้ในเรื่องเดียวกันอีกว่า

“เราได้ดีที่สุดแล้วละ” เขาพยักหน้า “เชื่อเถอะว่าเราได้ทำดีที่สุด อะไรจะเกิดเราก็คงต้องเฝ้ารอ แม้แต่นักปราชญ์ที่ฉลาดล้ำก็ไม่สามารถเขียนเป็นสมการได้หรอกว่า เมื่อบินหลายบวกกับบินหาผลลัพธ์ที่ออกมาจะเป็นนกบินหา...”

เขากลืนน้ำลาย

“...หรือบินหา”

(‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 125-126)

และข้อความอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

“ที่ฉันหวังคือ อยากให้ลูกเป็นอย่างเธอ ให้เขาเกิดมาเป็นเด็กช่างฝัน มองโลกในแง่บวกที่สวยงาม อย่าได้เป็นดังที่ฉันเคยเป็นเลย ดูเผินๆ ใครๆ ก็คิดว่าฉันช่างต่อสู้พยายามเสียจริง ก็ใครจะรู้ เพราะไม่มีทางเลือกต่างหากฉันจึงต้องดิ้นรน ลึกๆ แล้วความขาดแคลนทำให้ฉันหวาดกลัว ฉันต้องการการยอมรับ จึงต้องเอาชนะ ฉันกระหายความสำเร็จเพราะล้มเหลวไม่ได้ เธอรู้ไหมว่าหลายครั้งที่ฉันใจร้าย ใจดำ ฉันร้ายกับทุกคน แม้แต่กับตัวเอง”

(‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา : 125)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังแสดงทัศนะเพิ่มเติมจากเรื่องเดียวกันอีกว่า

“อ้าว นี่พูดจริงๆ นะจ๊ะ แล้วรู้ไหม เธอทำให้ฉันนึกอะไรได้อย่างหนึ่ง คราวนี้แหละถึงที่ที่พวกคนต้องอิจฉาเราบ้างล่ะ เพราะนอกอย่างเรา ไม่เฉพาะแต่แม่เท่านั้นที่มีสายสะตือ ถึงเป็นพ่อก็มีได้เหมือนกัน”

(‘โลก’ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหา : 125-126)

ในเรื่อง *งามแสงดาว* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูว่าพ่อแม่คือผู้สร้างประสบการณ์การอ่านให้แก่ลูก ทำให้ลูกมีความรักและผูกพันกับการอ่านหนังสือ ดังข้อความตอนหนึ่ง กล่าวไว้ว่า

เช่นเดียวกับที่พ่อโตขึ้นมาในนาข้าว ผมก็เติบโตในท้องนาหนังสือ มองไปทางไหนเห็นแต่ตู้หนังสือ พ่อเป็นนักอ่านตัวยงและโดยอาชีพครูก็ได้ใช้หนังสือให้เกิดประโยชน์เต็มที่เสมอ

“...”

ผมมีความทรงจำเรื่องการอ่านหนังสืออยู่บ้าง อย่างเวลาไปกับพ่อ เราจะมีหนังสือคนละเล่มพร้อมกับเสื้อหนึ่งผืน เดินจากบ้านครูเดียวก็จะถึงชายทะเลแหลมสมิหลา พ่อจะเลือกทำเลร่มสนใหญ่สบายๆ เราช่วยกันกอบใบสนแห้งที่โรยอยู่เต็มลานมาพูนกอง เกลี่ยให้เรียบกว้างแล้วปูเสื้อทับ เท่านั้นก็ได้พูนุ่มสบายสำหรับนอนอ่านหนังสือเคล้าเสียงคลื่น และหลายครั้งที่พอนอนกรนเคล้าคลื่นแทน เมื่อเป็นอย่างนั้นผมก็จะวางหนังสือแยกไปเล่นบนพื้นทรายห่างออกไป

(งามแสงดาว : 103-104)

จากเรื่องเดียวกันบินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและชี้ให้เห็นความสำคัญของหนังสือไว้อีกตอนหนึ่งว่า

วันออกจากบ้าน นอกจากเสื้อผ้ากระเป๋าทันที ผมก็หยิบหนังสือแซเบตต์เล่มนี้มาด้วย ถึงจะเป็นหนังสือของพ่อ แต่ก็อย่าคิดว่าผมขโมยมา เพราะกับผมมัน พ่อไม่มีหวงหนังสืออยู่แล้ว หนังสือคือทรัพย์สินมหาศาลในสายตาพ่อ และมันถูกเตรียมไว้เป็นมรดกให้ผม ครูๆ เพื่อนพ่อหลายคนบอกอิจฉาพ่อจริงที่มีลูกชายเป็นผู้สืบทอด

(งามแสงดาว : 103)

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมด บินหลา สันกาลาคีรี สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ว่า ลูกจะเติบโตเป็นคนดีของสังคมได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นประการสำคัญ การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่เป็นส่วนหล่อหลอมให้ลูกเป็นคนที่มีความประพฤติดีของสังคม

2.1.1.3 ส่งเสริมการศึกษาแก่ลูก

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อลูกไว้ว่า พ่อแม่คือผู้สร้างรากฐานทางการศึกษาให้แก่ชีวิตลูก ดังจะเห็นได้จากข้อความจากเรื่อง *งามแสงดาว* ตอนหนึ่งว่า

ก่อนจะถึงวันเลือกปักหลักที่สงขลา จังหวัดที่พ่อเห็นว่ามั่งคั่งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยหลายแห่ง
พ่อที่ลูกของพ่อจะได้เลือกเรียน

(งามแสงดาว : 109)

ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อความจากเรื่องทศกัณฐ์ตอนหนึ่งว่า

...ที่เรือนเขา ไฉนหนูโตขึ้นมาก อายุย่างเจ็ดขวบ กำลังจะเข้าโรงเรียนปีหน้าแล้ว

“พี่เตรียมเงินไว้ให้ไฉนหนูเรียนแล้ว” เขาบอกกับเมีย “จะหาทางส่งมันเรียนมหาวิทยาลัยด้วย”

กับลูก เขามีเลื่อทางเกวชุดใหม่ กับเมีย เขามีสร้อยข้อมือทองไว้ใส่ไปวัด กับตัวเอง เขาเข้าเมือง
เอาเงินก้อนใหญ่ซื้อรถไถ เงินที่เหลืออีกไม่มาก ซื้อพันธุ์พืชพันธุ์ผักทั้งแลกลูกเจียบได้อีกห้าสิบตัว

(ทศกัณฐ์ : 105)

จากข้อความข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่มีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของลูกตั้งแต่ชั้นเริ่มเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

2.1.2 บทบาทและหน้าที่ของลูกที่มีต่อพ่อแม่

2.1.2.1 รักและเข้าใจพ่อแม่

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของลูกที่มีต่อพ่อแม่ว่า ลูกต้องรักและเข้าใจพ่อแม่ ดังจะเห็นได้จากเจ้าหญิง จากเรื่อง *สี่ที่แปดของรุ่งกีนน้ำ* ที่ดื้อรั้นเอาแต่ใจและเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ที่หย่าร้างกัน เจ้าหญิงพยายามรบเร้าให้ทั้งพระบิดาและพระมารดาจับรู้้งมาเป็นของขวัญให้แก่ตนเอง ทั้งสองพระองค์พยายามทุกวิถีทางที่จะนำรู้้งมาให้แก่เจ้าหญิง แต่ก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จ เมื่อเห็นดังนั้นเจ้าหญิงจึงเรียนรู้ที่จะเข้าใจพระบิดาและพระมารดาของตนเอง ไม่รบเร้าเอาแต่ใจเหมือนดังที่เคยเป็น ดังข้อความที่ว่า

ถึงวันนี้ เจ้าหญิงยังคงไปและกลับพระราชวังทั้งสองฝั่ง มิได้ทิ้งห่างฝั่งไหนดังคำขู่ ยังคงเอาตุ๊กตา
หมียุโรปเป็นหมียุโรป และไม่ค่อยกินผักเหมือนเดิม พูดตรงๆ ก็คือ สำหรับบางเรื่องแล้ว ก็ยังเอาแต่
พระทัยนั้นแหละ แต่ก็น่าแปลกกว่า หลายวันมานี้เจ้าหญิงมิได้รบเร้าพระบิดาพระมารดาเรื่องรู้้งอย่างเคย
เป็นมา ผมยืนยันว่าหลายวันแล้วที่เดียว แต่พระราชา รวมทั้งพระราชินี มิได้เฉลียวพระทัยในความ
เปลี่ยนแปลงนี้เลย

เหตุที่เป็นเช่นนี้คืออะไร? ง่ายมาก ขณะที่ผู้มีอำนาจทั้งหลายตื่นตูมในคำพูดของเด็กสี่ขวบ เลยตาเหลือกตาลานไร้ความคิดไปตาม ๆ กันนั้น เจ้าหญิงกลับเติบโตและเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างมากขึ้น เธอเห็นแล้วว่าทุกคนหน้าดำคร่ำเครียดขนาดไหน พูดอีกอย่างก็ต้องว่างานนี้ เจ้าหญิงรู้แล้วว่ารุ่งไม่ใช่ลูกหมา

ต่อให้ร้องจนคอแตกตาย พ่อแม่ก็ไม่สามารถสรรหามาให้เธอได้ มีก็แต่จะพลอยกลุ้มตายตามไปด้วย

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 78)

จากเรื่องเดียวกัน อีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

“พ่อชา ลูกไม่อยากได้รุ่งแล้วค่ะ”

“อ้าว”

พระราชทานง้อปากค่าง แล้วก็ค้างอยู่นั่นกระทั่งฝนขาดเม็ด สายแดดฉายท้องฟ้า จู่ๆ รุ่งก็ปรากฏขึ้น เกล็ดทั้งเจ็ดสีพะยิบสายลมดุจเรingers บำ เจ้าหญิงทรงมองด้วยความชื่นชม

“ลูกชอบรุ่ง แต่แค่ได้เห็น ลูกก็พอใจแล้ว”

(สีที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 79)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของลูกที่ต้องรักและเข้าใจพ่อแม่ผ่านตัวละครจากเรื่อง *งามแสงดาว* ตอนหนึ่งว่าเมื่อตอนลูกชายยังเป็นเด็ก เขามักจะรู้สึกอายเมื่อเห็นบิดาของตนทำตัวตามสบายจนดูไม่สุภาพในสายตาของเขาและของบุคคลอื่น เด็กชายปฏิเสธที่จะตามบิดาไปในที่เดิมที่คุ้นเคยเพราะรู้สึกอับอายสายตาของบุคคลอื่นที่จับจ้องมาที่บิดาของเขาด้วยความขบขัน ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

พ่อเป็นครูของคนทั้งบ้านทั้งเมือง แต่ใครก็ตามที่เดินมาใกล้ฉันหัวเราะกันคิดคัก พ่อเป็นคนอ้วนอยู่แล้ว เมื่อนอนกางแขนขาก็ดูอึดไปทั้งตัว เหมือนกับศพที่ลอยทะเลมาเกยหาด พุงกลมไหลขึ้นลงเป็นลูกคลื่นตามจังหวะกรน

ผมหน้าร้อนด้วยความอาย พยายามปลุกพ่อขึ้นมา แต่ครูเดียวพ่อก็หลับอีก แม้จะเริ่มด้วยการนอนตะแคงเรียบบ่อยหากประเดี๋ยวทุกอย่างก็ดังเดิม ผมไม่รู้จะทำอย่างไรจึงไปเดินเล่นที่หาดทราย ไปดูคนทอดแหปลากระบอก ไปดูคนวาดรูป กระทั่งนั่งเล่นทรายคนเดียว เมื่อผมกลับไปที่เสื่อนั้น พ่อตื่นมาอ่านหนังสือต่อแล้ว

พอลงไปไหนมา ผมไม่ได้บอก แต่วันต่อมาเมื่อผมบ้ายเปียงคำชวนไปอ่านหนังสือ พ่อก็รู้ว่าผมคิดอะไร พ่อบอกว่าคนที่เคารพพ่อนั้น เขาเคารพตรงสติปัญญาและคุณธรรม ไม่มีใครถือสาในความสบายเล็กๆน้อยๆของคุณ

“...”

ผมยอมรับในสิ่งที่พ่อพูด มันอาจเป็นความกล้าหาญและแสดงออกอย่างจริงใจอย่างที่พ่อทำได้

(งามแสงดาว : 106-107)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของลูกที่ต้องรักและเข้าใจพ่อแม่ผ่านตัวละครไว้ว่า ถึงวันที่ชายหนุ่มเห็นหน้าลูกชายของเขาเป็นครั้งแรกหน้าห้องคลอด เขาเข้าใจถึงความผูกพันของความรู้สึกที่คนเป็นพ่อที่มีต่อลูก เข้าใจตนเอง เข้าใจพ่อมากขึ้นมากกว่าวันที่เขาเดินทางออกจากบ้านมา ด้วยเหตุผลที่เขาไม่สามารถปฏิบัติตามที่พ่อมุ่งหวังได้ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ผมตื่นเต้นเมื่อรู้ว่าตัวเองกำลังจะมีลูก แต่ความรู้สึกนั้นเทียบไม่ได้เลยกับเมื่อครู่ที่ได้กอดเขาแนบไว้กับอก เขาเป็นลูกชายผมจริงแท้แน่นอน หน้าตาเหมือนผมมาก จริงแล้วก็มีส่วนประสมพี่ประพายคล้ายพ่อผมเหมือนกัน บางคำก็คล้ายทวดของเขาด้วย เขาคือทายาทของตระกูลที่ทอดทิ้งกันมาสามชั่วอายุคน ...ก่อนจะรู้ตัว น้ำตาผมไหลออกมา ผมก้มกระซิบกับหัวใจเขา
“โตขึ้น หนูอย่าทิ้งพ่อไปนะลูก”

(งามแสงดาว : 108)

และเนื้อความในตอนหนึ่งของเรื่องเดียวกันที่กล่าวไว้ว่า

เวลาที่ได้เจอกันครู่คราวยามผมกลับไปเยี่ยมบ้าน มองตาพ่อก็พอรู้ว่าพ่อเหงาขนาดไหน แม้จะมีแม่และน้องสาวผมอยู่ข้างๆก็ตามที่ ผมเดาว่าบางนาที่พ่อกำลังไม่ได้คิดถึงตัวเอง แต่คิดถึงปู่ ปู่คงเหงาเหมือนกัน เรื่องนี้รอยแดงที่ข้อมือผมน่าจะพยานได้ ผมไม่รู้ว่าวันที่พ่อพาผมไปเยี่ยมปู่ พ่อได้อธิบายเหตุผลเรื่องราวครววินัยกับปู่หรือเปล่า หรือมันไม่จำเป็น ทันทีที่เป็นพ่อคนทั้งพ่อและปู่ก็เข้าใจความรู้สึกของกันและกันได้

ตัวผมก็เหมือนกัน วันที่พาลูกชายไปหาพ่อ พ่อจะรู้ใช่ไหมว่าผมเข้าใจอะไรบางอย่างมากขึ้นแล้ว อยากจะถามพ่อเหมือนกันล่ะว่า ผมเห็นแก่ตัวไหมที่กำลังลูกชายแรกเกิดว่าอย่าได้ทิ้งผมไป

(งามแสงดาว : 110)

ในเรื่อง ทัศน บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของลูกที่มีต่อพ่อแม่ว่า นอกจากลูกจะต้องรักและเข้าใจพ่อแม่แล้ว ลูกควรมีบทบาทในการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

เขาแหวะขึ้นบ้านพ่อ เอาเงินปีกหนึ่งมาวาง “ฉันให้พ่อไว้ชื่อนา” เขาบอก ขณะทุกคนในบ้านมองมันตาโต ความหวุดหวิดวบขึ้นทันที

“ฉันให้ไว้ชื่อนา พ่ออย่าเอาไปทำอย่างอื่นนะ อย่าให้ใครด้วย” เสียงเขาเครียด “ไม่งั้นมีหวังอดตายกันหมด”

(ทัศน์ : 103)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่าลูกควรรักและเข้าใจพ่อแม่ ตลอดจนตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ด้วย

2.1.3 บทบาทของสามี-ภรรยา

2.1.3.1 ประคับประคองชีวิตคู่

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของสามีภรรยาว่าคนที่เป็นสามีภรรยากันต้องร่วมกันประคับประคองชีวิตคู่ให้ตลอดรอดฝั่ง บินหลาเสนอทัศนะว่าการทะนุถนอมดูแลกันสำคัญยิ่งกว่ามีความรักให้กันเสียอีก จะเห็นได้จากตัวละครพ่อและแม่ในเรื่อง *คิดถึงทุกปี* ที่ทั้งสองดูแลรักษาทั้งร่างกายและหัวใจของกันและกันจนวาระสุดท้ายของชีวิต ดังข้อความว่า

เรา ผมงกับแม่ อยู่ข้างเตียงพ่อกระทั่งนาทีสุดท้าย ผมคิดว่าแม่ร้องให้ ถึงจะไม่เห็นน้ำตาท่านก็ตาม ผมงก็เบือนหน้าซ่อนน้ำตา พ่อไม่ชอบคนร้องให้ พ่อมักสอนว่าอย่าคร่ำครวญกับชะตากรรมธรรมดาๆ ของชีวิต แม่กุมมือพ่อไว้ พ่อก็ยิ้มให้แม่ ทั้งคู่แต่งงานกันมาสามสิบห้าปี ผมไม่เคยได้ยินท่านมีปากเสียงกันแม้แต่ครั้งเดียว

พ่อบีบมือแม่ พุดแผ่ว

“ช่วงนี้อากาศเปลี่ยน ระวังเป็นหวัด”

แม่ไม่พูดอะไรสักคำ แต่ผมร้องไห้ด้วยสุดกลั้น ตาเบบุน้ำตาออกหนึ่งปลิวลมเข้ามาในห้อง เป็นตาเบบุน้ำตาออกสุดท้ายที่พ่อได้เห็น

(คิดถึงทุกปี : 74)

และจากเรื่องเดียวกัน ที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

“นอกจากความรักมีเหตุผลเยอะไปที่ทำให้คนเราไม่ทะเลาะกัน ความเห็นใจ เกรงใจ นับถือ หรืออยากจะถนอมใจ”

“แม่คิดว่าพ่อไม่ได้รักแม่หรือครับ” ผมโผล่ด้วยความรู้สึกเจ็บปวดแทนพ่อ “แม่ไม่ได้คิด” แม่ตอบด้วยน้ำเสียงแจ่มเรียบ ไม่มีความขุ่นเคืองใดๆ “แต่แม่รู้” ผมส่ายหน้า “ไม่จริงหรอกครับ พ่อรัก

แม่มาก ผมคิดว่า...” มันเป็นเรื่องที่พูดอย่างที่ยากจะพูดไม่ได้ ผมอยากบอกแม่ว่าผมเรียนรู้ที่จะรักใครสักคนให้มากเท่ามากได้ ก็จากที่ได้เห็นพ่อกับแม่นั่นเอง แต่แม่กล่าวโดยเร็ว

“มองจากข้างนอก ลูกไม่มีวันรู้หรอกว่า สิ่งซึ่งได้เห็นนั้นคือความรัก หรือแค่เพื่อทะนุถนอมหัวใจ”

ผมนั่งเงียบฟังแม่ “แม่ยิ่งรักพ่อของลูกเพิ่มมากขึ้นทุกวันๆ เพราะเหตุนี้การที่เราทะนุถนอมคนที่เรารักมันเป็นเรื่องปกติ แต่การถนอมหัวใจคนที่เราไม่ได้รัก ใครจะทำได้สักกี่คน”

(คิดถึงทุกปี : 79-80)

จากเรื่องเดียวกัน พบว่า บินหลาเสนอทัศนะเรื่องการประคับประคองชีวิตคู่ผ่านตัวละครที่เป็นลูกชายและคนรัก ซึ่งทั้งคู่ได้แต่งงานกันด้วยความรัก แต่ต้องหย่าร้างกันในเวลาต่อมา ดังข้อความที่ว่า

ทุกวันนี้และตลอดมา ผมไม่เคยสงสัยในความรักที่ตัวเองมีต่อเวณิก แต่ผมนั่นแหละเป็นฝ่ายพูดเรื่องหย่ากับเธอก่อน อย่าถามเลยว่าผมคิดว่าเธอไม่รักหรืออย่างไร แม่บอกดูจากข้างนอกยากจะแยกแยะระหว่างความรักและสิ่งที่แม่เรียกว่าความทะนุถนอม

มันก็เช่นเดียวกับคำสวยๆที่คนหนุ่มสาวมักพูดกัน ความรักเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นไปได้ว่ามีบางสิ่งบางอย่างละเอียดไม่น้อยกว่าความรักเลย ละเอียดกระทั่งเจ้าตัวก็รู้มากกว่าความรู้สึกที่อยู่ในใจ นั่นคือรักหรืออะไรแน่ ใครกันจะให้คำตอบเรื่องนี้กับผมได้ พ่อหรือเวณิก

(คิดถึงทุกปี : 80)

ในเรื่อง แคร่(ร์) บินหลาเสนอทัศนะเรื่องบทบาทของสามีภรรยาในการร่วมกันประคับประคองชีวิตคู่ว่า สามี-ภรรยาอยู่ร่วมกันต้องรักษาน้ำใจกัน เพราะถ้าต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกันแล้ว ผลเสียก็จะตกแก่ลูก นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบไปถึงสัตว์เลี้ยงและเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังข้อความที่ว่า

แมวไม่ได้มาเพราะระบบห่วงโซ่อาหาร ไม่ได้มาด้วยเหตุที่บ้านผมมีกับข้าวชั้นดีคืออนก แต่มาเพราะมันทนหนาวที่บ้านไม่ได้

บ้านเลี้ยงแมวก็คือบ้านผัวเมียที่ทะเลาะกันทุกวันนั่นละครับ

ขนาดอยู่ห่างหลายวา ผมยังได้ยินเสียงร่อนตามลมเข้าหู แมวอยู่บ้านทั้งวัน มันหรือจะทนไหว...ข้อนี้ผมเห็นใจแมว

...ครั้งหนึ่ง คุณลุงฝรั่งบ้านซ้ายมือเคยงกๆเงิ่นๆเกร๋ๆไปหน้าบ้านเขา ยังไม่ทันอำปากสักแอะ แกก็เดินคอตกลับไปด้วยเสียงสำราญไล่หลัง

“อย่าเสือกนะโว้ย กูตีกันก็ไม่หนักหัวใคร”

(แคร่(ร์) : 110-111)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลาเสนอทัศนะเรื่องบทบาทของสามีภรรยาในการประคับประคองชีวิตคู่ ความตอนหนึ่งว่า

แมวไม่ผิด นกไม่ผิด หนอนก็ไม่ผิด...แต่ดันแดงไม่ตาย ถ้าแมวมีความสุขอยู่ที่บ้านมัน ไม่ลี้หนีภัย
สงครามภายใน ช้ามพรมแดนมายึดรั้วบ้านผม
เจ้าของแมวคู่นั้นก็เหลือเกินจริงๆ ผัวเมียขว้างปาตำทอเข้าจรดเย็น ลูกๆ เขาร้องระงม ถ้าเด็กพวก
นั้นเป็นแมวคงหนีออกจากบ้านกันบ้างแล้ว

(แค(ร) : 110)

ในเรื่อง *สี่ที่แปดของรุ่งกินน้ำ* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของสามีภรรยาว่า เมื่อคู่สมรสมีเรื่องผิดใจกัน หากต่างฝ่ายต่างพยายามลดทอนที่มีต่อกันและกันและพยายามปรับความเข้าใจกัน คนที่จะมีความสุขที่สุดก็คือลูก บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวเจ้าหญิงว่า เมื่อเจ้าหญิงได้ยินว่า หากรุ่งมีแปดสี่ขึ้นมาได้จะทำให้พระบิดาและพระมารดากลับมาคืนดีกัน เจ้าหญิงจึงพยายามทุกวิถีทางในการหาสี่ที่แปดของรุ่งกินน้ำ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“อ้อ สวยเหมือนกันนะลูก พ่อยังจำได้เลย ตอนที่ได้พบกับแม่ของลูกครั้งแรก พ่อก้าวลงจากม้าขาว เราเกือบจะยกกันเดินไปบอกว่าจะไปกันให้สุดสาย...อ้อ นี่พ่อพูดอะไรนี้ ไม่ไหว ไม่ไหว ลูกไม่ได้ยินใช่ไหมจะลืมมันเสียล่ะจ๊ะ”

เส้นสี่ทั้งเจ็ดนั้นค่อมอยู่เหนือพระราชวังฝั่งตะวันตก เจ้าหญิงชี้ให้พระบิดาดู

“ถ้าเราอยู่ที่นั่นด้วยกันคงดีนะคะพ่อ จะได้อยู่ใกล้รุ่ง แล้วก็อยู่ใกล้แม่ด้วย”

พระราชินีไม่ตรัสอะไรอีก ทั้งที่ความจริงแล้ว เวลาร่วมขบถปีผ่านมามีหลายหลากมากเรื่องที่พระองค์อยากจะตรัส เพียงแต่ไม่รู้ว่าจะควรจะตรัสดีหรือไม่ และไม่ทรงรู้ด้วยว่า พระราชินีทรงอยากจะสดับสิ่งที่พระองค์พูดหรือไม่

“เป็นไปไม่ได้หรอกลูก” พระราชินีตรัสเบาๆ จารรำพึงกับพระองค์เอง “มันเป็นไปไม่ได้เหมือนที่เราไม่สามารถจับรุ่งได้นั่นแหละ”

“แต่ลูกอยากให้เป็นไปได้”

พระราชินีสรวลเสียงขึ้นๆ

“ถ้าจัน ลูกต้องรอให้รุ่งมีแปดสี่ก่อนละ ถึงวันนั้น แม่ของลูกคงจะยอมพูดกับพ่อสักคำ”

(สี่ที่แปดของรุ่งกินน้ำ : 79-80)

และจากเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

“อย่าหวังเลยลูก รอให้รู้มีแปดสีโน้นแหละ พ่อเขาถึงจะยอมคืนดี” พระราชินีถอนพระทัย พระพักตร์ที่ชู้จนแก้ตอบเต็มด้วยความหม่นหมอง “อย่าพูดให้แม่ต้องฝันลมๆ แล้งๆ ดีกว่า”
(สีที่แปดของรุ้งกินน้ำ : 80)

จากข้อความข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่เป็นสามีภรรยา กัน ต้องร่วมกัน ปรคับประคองชีวิตคู่ เพื่อสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในครอบครัว

2.2 สภาพสังคม

2.2.1 ชีวิตของคนในสังคมเมือง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องสภาพสังคมเมืองในปัจจุบันว่า สภาพสังคมเมือง ส่งผลให้ชีวิตมนุษย์มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.2.1.1 ชีวิตที่โดดเดี่ยว

สังคมเมืองมักจะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว ผู้คนขาดการปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ชีวิตในสังคมเมือง ดูเสมือนไร้มิตรที่แท้จริง บินหลาเสนอทัศนะเรื่องสภาพครอบครัวเดี่ยวผ่านตัวละครกระต่ายน้อยจากเรื่อง *ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ* ว่า เมื่อนกถามกระต่ายว่าสร้างบ้านอยู่ตัวเดียวเหงาหรือไม่ กระต่ายรับว่าเหงา ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“อ้าว! สร้างบ้านใหม่อย่างนี้ เธอไม่มีครอบครัว ไม่มีแม่กระต่าย ไม่มีลูกกระต่ายตัวน้อยๆ อยู่ด้วยหรือหรรอ ?” นกน้อยเสียงหลงอย่างประหลาดใจ

“ไม่มีครับ”

“แล้ว...แล้ว อยู่คนเดียว เธอไม่เหงาหรือจ๊ะ”

กระต่ายป้านิ่งคิดครุ่นหนึ่ง

“ก็...ก็มีบ้างครับ”

“ก็มีบ้าง...” นกน้อยเอ่ยปลายปีกเกาศีรษะ “ก็นั่นสิ เหงา แล้วเธอก็ยังยืนยันจะอยู่คนเดียวต่อไปอีก เธออยู่ได้อย่างไร ฉันไม่เข้าใจ”

(ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาภาคเหนือ : 17-18)

ข้อความอีกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

เคยมีเหมือนกัน เคยมีกระต่ายภูเขา ตัวตุน แมวป่า หมาจิ้งจอก กระรอก ฯลฯ ที่ล้วนแต่มีรัง มีโพรง มีครอบครัวอยู่ใกล้ๆกระท่อมท่อมหลังนั้นซบซิบกันอย่างสงสัยว่าผู้ชายคนนี้เป็นใคร มาจากไหนทำไมเขาถึงอยู่คนเดียว ไม่เหงาหรือ?

แต่ก็ไม่มีใครเคยเอ่ยปากถามเขาสักที

(ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาคาดเหนือ : 22)

บินหลา สันกาลาคีรียังแสดงทัศนะ เรื่องสภาพครอบครัวเดี่ยวไว้เพิ่มเติมว่า

เขาไม่ใช่คนแฉนี้แต่ก็อยู่มานานพอแล้ว เขาปลูกผัก หาของป่า และทุกแปดโมงเช้ากับหกโมงเย็น เขาจะร้องเพลงให้ตัวเอง

(ชายเดี่ยวดายแห่งภูเขาคาดเหนือ : 18)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นสภาพครอบครัวเดี่ยวในสังคมเมืองในปัจจุบันมากขึ้น สภาพสังคมเช่นนี้ ทำให้คนในสังคมรู้สึกเหงา ไม่เป็นมิตร และขาดความเอาใจใส่ต่อกัน

2.2.1.2 ชีวิตที่รีบเร่ง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องการใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบของคนในสังคมเมืองว่า คนในสังคมเมืองต้องแก่งแย่งแข่งขันเพื่อหาเลี้ยงชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ในสภาพสังคมที่เร่งรีบเช่นนี้ ทำให้มนุษย์หลงลืมที่จะใส่ใจสิ่งรอบข้าง ทั้งการผูกสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และความใส่ใจในธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาตินั้นสร้างความรื่นรมย์ให้แก่จิตใจได้ในยามที่มนุษย์รู้สึกอ่อนล้า บินหลา เสนอทัศนะเรื่องสภาพสังคมที่เร่งรีบ โดยผ่านตัวละครจากเรื่อง *ฉันดื่มดวงอาทิตย์* ซึ่งเป็นเรื่องราวของชายหนุ่มคนหนึ่งที่มีความมุ่งมั่น พยายามไขว่คว้าโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จในหน้าที่การงานของตนเอง จนวันหนึ่งเขารู้สึกเหนื่อยล้า เขามองเห็นแสงของดวงอาทิตย์ที่อบอุ่น เขารู้สึกเหมือนดวงอาทิตย์เฝ้ารอรักษาจิตใจของเขาให้ผ่อนคลายได้อย่างที่เขาคิดไม่ถึง ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ปานนี้ งานที่โรงแรมคงเริ่มขึ้นแล้ว แต่ฉันยังหลบตัวอยู่แนบราวสะพานลอย ดูดวงอาทิตย์ที่ค่อยๆ จมดิ่งที่ละน้อย ฉันตั้งใจที่ได้แย่งเวลาคืนจากการงานเคยแย่งเอาไปจากชีวิต ฉันรู้ว่ามันเป็นความคิดที่ผิด แต่มันก็ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองดีขึ้น

บางทีพรุ่งนี้ฉันจะลาป่วยสักวันหนึ่ง ต้นมะลิคงช่วยพยาบาลฉันได้ ฉันจะเล่าเรื่องที่ดวงอาทิตย์สะกิดฉันให้เธอฟังก่อนจะชวนเธอไปเยี่ยมชัยพนักงานส่งเอกสารที่โรงพยาบาล ชัยคงดีใจ ฉันก็ดีใจ

และบางทีปลายสัปดาห์หน้า ฉันคงได้ไปนอนดูพระอาทิตย์ตกที่ชายทะเลไหนสักแห่งที่ไม่ใช่พัทยา

(ฉันดื่มดวงอาทิตย์ : 94)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี ยังแสดงทัศนะเรื่องชีวิตที่รีบเร่งไว้อีกว่า

คาบเส้นพอดีสำหรับการตอบกลับเข้าทำงานในเช้านี้ เหลือบดหมายนัดงานบนโต๊ะ มีประชุมกลุ่มชายตอนเก้าโมงเช้า ช่วงบ่ายฟังบรรยายเรื่องเทคนิคการดูแลลูกค้า มีโน้ตชิ้นเล็กๆจากฝ่ายธุรการแปะแจ้งให้ทราบเรื่องขอความร่วมมือหักเงินเดือนจากพนักงานคนละสี่สิบบาท เพื่อสมทบเป็นเงินค่าทำขวัญให้กับพนักงานรับส่งเอกสารของบริษัทที่ประสบอุบัติเหตุมอเตอร์ไซด์ล้ม

(ฉันดื่มดวงอาทิตย์ : 89-90)

และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

หัวหน้าบอกว่ายอดขายของทีม “เจริญผล 2”ของเรา ทำได้สูงจนทีมอื่นต้องหวั่นไหว ชมพวกเราว่าสามารถฝึกกลยุทธ์ที่พร่ำสอนให้ไปด้วยกันกับการปฏิบัติได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของฉัน ที่ยอดพุ่งขึ้นเกือบถึงเพดาน เปลี่ยนระดับจากนักขายชั้นมรดกธรรมดาๆไปสู่ระดับเพชร

เขาบอกว่าถ้าฉันเขยิบยอดตัวเองไปสู่ระดับเพชรสำเร็จภายในสัปดาห์นี้ เขาจะผลักดันให้ฉันได้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมยอดนักขายระดับมงกุฎเพชรของบริษัทเราในอีก 15 วันข้างหน้าที่พัทยา ฉันตอบรับข้อเสนอแนะนั้น แม้มันหมายถึงว่าจะต้องทำโอทีทั้งเสาร์และอาทิตย์ แต่โอกาสดีเช่นนี้หาได้ไม่บ่อยนัก

(ฉันดื่มดวงอาทิตย์ : 90-91)

ในเรื่อง สารนาถ บินหลาเสนอทัศนะเรื่องชีวิตที่รีบเร่ง โดยนำเสนอให้มนุษย์ทำตามอย่างองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังข้อความว่า

“ระยะทางพุทธคยาถึงสารนาถใกล้แค่นี้เอง ถ้าเป็นกองทหารคงใช้เวลาเดินเท้าไม่เกินสองสัปดาห์ คนทั่วไปใช้สักสามสัปดาห์ อย่างมากเดือนหนึ่ง แต่พระพุทธรองค์เดินถึงสองเดือน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น”

(สารนาถ : 93)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงการแสวงหาความสุขนั้น ไม่ได้เกิดจากการมีชีวิตที่รีบเร่ง แก่งแย่งแข่งขันกับคนอื่น แต่เกิดจากการมีสติ ไม่รู้มัวร้อน และการไม่แสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองมากเกินไป

2.2.1.3 ความหวาดระแวงต่อกัน

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องสภาพสังคมว่า คนในสังคมเมืองมีความหวาดระแวงต่อกันและขาดความไว้วางใจใจกัน จากเรื่อง *ฝันสืเทา* บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครคือชายหนุ่มพะเนาะคนหนึ่งที่ตั้งกายมอซอ เขาเดินทางผ่านหนุ่มเจ้าของจักรยานยนต์คันใหม่คนหนึ่งที่รีบเก็บกุญแจลงกระเป๋าเพราะเกรงว่าชายมอซอจะประสงค์ร้ายต่อทรัพย์สินของตน ดังข้อความที่ว่า

ชายหนุ่มลุกขึ้นยืน บัดฝุ่นที่ติดกางเกงขาตบปุปะ คืบนี้จะนอนที่ไหนยังไม่แน่ใจ เมื่อคืนเขาอาศัย
 ชายน้ำแห่งนี้เป็นที่หลบซ่อนเรื่องราว คืบนี้ อาจเป็นวัดใดวัดหนึ่งในละแวกใกล้ๆ ชายหนุ่มเดินโดยไม่ได้นึก
 ว่า ได้ก้าวเฉียดจักรยานยนต์คันใหม่เอี่ยมที่จอดอยู่ตรงนั้น เขาและผู้ที่นั่งบนยานสบตากันแวบหนึ่งด้วย
 ความบังเอิญมากกว่าจะตั้งใจ ความหวาดระแวงฉายมาวาบ และพริบตานัน ภูฏาจรกที่เกาะอยู่ในมือ ก็ถูก
 เจ้าของซุกเข้ากระเป๋ารวดเร็ว

(ฝันสีเทา : 76)

เขาเสนอทัศนะเรื่องสภาพสังคมที่มีความหวาดระแวงต่อกัน จากเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่งว่า

เด็กชายสี่ห้าคนที่เล่นอยู่ริมฟุตปาธหยุดยืนมองเขาอย่างแปลกตา ชายหนุ่มเงยบังน ค่อยๆเดินไป
 จนถึงสะพานข้ามแม่น้ำ เกาะราวสะพานนี้ คิดถึงคำของเพื่อนเมื่อวันที่เพิ่งผ่านมา

“เอ็งจะค้นหาไปทำไมวะ มันไม่มีหรอก ตอนนีเรากำลังอยู่ในยุคที่แปลกประหลาดต่อกันและกัน
 ทุกคนกำลังหวาดระแวงจริง ๆ นะเอ็ง”

“เออ เห็นด้วย แต่คงไม่เป็นไปกันทั้งโลกมั้ง บางทีอีกสองสามวันจะมีอะไรดีๆ ใหม่ๆ มาเล่าให้ฟัง”
 จำได้ว่าตอบไปเช่นนั้นขณะเอาเสื้อยืดสองสามตัวยัดลงในย่าม

“โชคตินะ แต่ถ้าหาไม่ได้ก็อย่าเสียใจเลย ก็ใช้สิ่งที่มันตายไปแล้วนะ หายากพิลึกละ เอ็งเอ๊ย”
 เขาบีบมืออำลามาร่วมด้วยคำพูดนั้นอัดแน่นหัวใจ

“ความรัก เธอตายไปแล้ว จริงๆ หรือ” ชายหนุ่มก้มถามก้นหินเล็กๆ ที่ปลายเท้า มันกลิ้งตัวเองลง
 สู่น้ำกว้างใหญ่ คลื่นน้ำระลอกน้อยๆ ค่อยๆ หายพลัวแผ่วว้างในช่วงเวลากระชั้นสั้น และสลายไป

(ฝันสีเทา : 74)

จากเรื่องเดียวกันนี้ บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะ เรื่องสังคมมีความหวาดระแวงต่อ
 กันไว้ตอนหนึ่งว่า

นกตัวเล็กๆตัวหนึ่งเกาะกิ่งไม้เหนือศีรษะเขาอยู่โดดเดียว ร้องจ๊ิบจ๊ิบบินกลาไปมา ก่อนจะโผล่ออกสู่
 ฟากกว้าง ชายหนุ่มมองตามไป วาดหวังว่ามันคงเป็นเช่นเดียวกับเขา และมันน่าจะดีกว่าอย่างน้อยปีกและ
 ขนที่ไม่ขาดรุ่งริ่งมอมแมมก็คงเพียงพอที่จะกล่อมมิให้สังคมของมันหวาดระแวง

(ฝันสีเทา : 72)

และข้อความอีกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

ความว้าเหวและผิดหวังที่เกาะกุมเขาอยู่ค่อยผ่อนเพลาลง ชายหนุ่มเอื้อมสัมผัสกระแสดมตรีที่
 นำจะมีวนเวียนอยู่รอบกาย แต่เมื่อเขาสบกับสายตาเหล่านั้น ความกระปรี้กระเปร่าที่เพิ่งปรากฏก็มอดลง

และสลายไปในที่สุด ในเมื่อเวรตาของแต่ละคนที่สะท้อนออกมา แปรเปลี่ยนจากความเหงา เจ็บร้าง มาเป็น
ตื่นเต้นแปลกตา และเมื่อมันกรวดรอบกายเขาแล้ว ก็ก่อเป็นสายตาแห่งความหวาดระแวงไปอย่างรวดเร็ว

(ฝันสีเทา : 71)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมปัจจุบัน มนุษย์มี
ความหวาดระแวงต่อกัน ไม่ไว้นื้อเชื่อใจกันซึ่งแตกต่างจากสังคมไทยในอดีต

2.3 ความเหลื่อมล้ำในสังคม

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมว่าในสังคมเมืองที่ดูทันสมัย
และพัฒนาแล้ว ยังมีคนยากจนอยู่อีกเป็นจำนวนมาก บินหลาเสนอทัศนะผ่านความคิดของตัวละคร
จากเรื่อง 'ลูกหาม' กับสามสหาย ซึ่งกล่าวถึงกรุงเทพมหานครในเชิงเสียดสีไว้ว่า

เด็ก ๆ ทั้งหลายเธอคงเดาออกล่ะซิว่า ที่นี่คือราชธานีอันมั่งคั่ง คือมหานครร่ำรวย เมืองซึ่งมากมาย
ธนสารสมบัติเช่นนี้ต้องไม่มีคนจนเลยเป็นแน่ จริงไหม? คำตอบคือไม่จริง ในนครมีทั้งคนรวยคนจน จำนวน
คนจนมากกว่าหลายเท่าด้วยซ้ำ แต่นั่นแหละ ไม่ค่อยมีใครได้เห็นพวกเขาหรอก ว่ากันว่าเป็นเพราะนางฟ้า
องค์หนึ่งเคยสาปพวกคนรวยไว้ไม่ให้เห็นคนจนอยู่ในสายตา

(ลูกหามกับสามสหาย : 93-94)

และเสนอทัศนะเพิ่มเติมไว้ว่าในเรื่องเดียวกันอีกว่า คนจนมักจะไม่ได้รับการยกย่อง และ
ยอมรับนับถือ นอกจากนั้นยังได้รับการดูถูกดูหมิ่นและไม่ให้เกียรติจากผู้คนเป็นจำนวนมาก ดัง
ข้อความที่ว่า

แต่วันนี้ ขณะนี้พวกเขาได้เห็นแล้ว เห็นเต็มตาทีเดียว สามชีวิตกระจัดอยู่ที่ยื่นหน้าตาตื่นอยู่ตรง
กลางจัตุรัส ดูจากเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ดูจากใบหน้าขมุกขมอมเมม ดูจากสำเนียงภาษาที่ใช้ ดูยังงี้ๆ ก็
ไม่ผิดจากคนจนไปได้

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 94)

ในเรื่อง งามอน บินหลา สันกาลาคีรีเสนอทัศนะเกี่ยวกับสภาพความเหลื่อมล้ำในสังคมไว้
ว่า คนรวยที่เป็นนายทุนจะมีอำนาจเงิน สามารถบังคับคนที่มิฐานะต่ำต้อยกว่าให้ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง บิน
หลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครพระขุนหมื่อ พรานขาวกะเหรี่ยงจากเรื่องงามอนที่จำใจต้องไปยังข้างงามอน
ข้างป่าตัวหนึ่ง ที่เขาเคยซบเลี้ยงมา ตามคำสั่งของพ่อนาย เพื่อที่พ่อนายจะนำางของมันมาขาย ดัง
ข้อความว่า

“แล้วมึงรักตัวเองไหม พระชูหมื่อ ภูวามิงข้างมันง่ายกว่ามึงคนวะ เงินก็มากกว่าที่มึงไปรับจ้างรบ โบเมียะตั้งเยอะ”

“ฉันไม่เคยทำ”

“มึงกล้าโกหกกูหรือ พระชูหมื่อ มีอะไรบ้างที่กูไม่รู้” น้ำเสียงนั้นขุ่นจัด

“กองทัพทั้งสองแห่งของพวกมึงจะรบไปได้กี่วัน รบกันจนฉิบหายทุกฝ่าย ไม่ก๊วยยังค้างเป็นหมื่นๆท่อน เอาออกมาได้ที่ไหน”

เห็นฉันทัน พ่อนายยังบ่นหนัก เรื่องเงินทองของเขาทั้งนั้น ฉันทยกมือไหว้ท่วมหัว

“ถึงไม่ได้ชนไม้ พ่อนายก็ขายระเบิดขายปืนได้ทุกวัน เป็นที่เคารพทั้งกระเหรี่ยงทั้งสลอร์ก เรื่องงานอะไรนะ ฉันทขอเถิดนาย ถึงงาช้างที่บ้านจะไม่เพิ่มขึ้น พ่อนายก็ยังคงเป็นพ่อนายของเราอยู่ดี”

(งานอน:30)

ในเรื่อง พรานทะเล บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมไว้ตอนหนึ่งว่า

“ไฉ่เฉมนี่อีกคน ไม่รู้ไปคบมันได้ยังไง ทะเลรอบเกาะพินาศเพราะฝีมือมันเสียกว่าครึ่ง มันนะถูกเขา หลอกใช้จนร่ำรวยไปตามๆกัน แต่ตัวเองจนยังกะหมา ยังเลือกติดเหล้าอีก โง่ฉิบหาย”

(พรานทะเล : 64)

ในเรื่อง ทัณฑ์ บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมว่า คนที่เป็นลูกจ้างจะถูกตัดสินถูกผิดจากนายจ้าง โดยไม่มีข้อโต้แย้ง บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวเต๋อวัย เด็กหนุ่มที่ตัดสินใจมาขายไมยพลอยของนักขุดพลอยคนอื่น จนกระทั่งถูกพ่อใหญ่สั่งฆ่าต่อหน้าลูกจ้างคนอื่นๆ ดังข้อความที่เป็นบทสนทนาของนักขุดพลอยว่า

“พ่อใหญ่ใช้สิทธิ์อะไรไปฆ่าคน”

“แล้วไฉ่เต๋อวัยใช้สิทธิ์อะไรมาขายไมยของของเรา”

“มันเป็นคนไม่มีค่าอะไรเลย อย่าเอามาเทียบกับพ่อใหญ่ เราขายพลอยกันที่นี้ได้หรือถ้าไม่มีพ่อใหญ่ ถ้าไม่ถูกพวกนั้นยิงตายหาก็คงฆ่ากันเอง น่าจะเห็นใจพ่อใหญ่บ้าง ปกครองคนหมู่มากอย่างนี้พูดคำไหนก็ต้องเป็นคำนั้น ยกโทษให้ใครสักครั้งก็ต้องยกกันอยู่เรื่อย จะปกครองคนได้ไง”

“พ่อใหญ่ทำถูกแล้ว ไฉ่เต๋อวัยทำผิดก็ต้องถูกลงโทษ”

“แล้วพ่อใหญ่ผิดละ ใครลงโทษ”

“ผิดเมื่อไหร่ ยังไง”

“ฆ่าคน”

(ทัณฑ์ : 102)

ในเรื่อง **ทัณฑ์** บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมไว้ตอนหนึ่งว่า

เด็กหนุ่มอายุราวสิบหกสิบเจ็ด คัวร่างเหยียดยาวบนพื้นเลือดจากกระดูกที่ห้วยังไหลอาบเลือด
เขียวพรางโชกชุ่ม ช่างๆ นั้นย่ำผ้าสีเขียวเปิดผ้า พลอยชุดใหม่หลายสิบเม็ดอัดแน่นข้างใน

“เลือกเอาคืนไป ของใครของมัน” คนหนุ่มวัยสามสิบประกาศก้อง เขายืนบนแผงขายของชำ มือ
หนึ่งคืบบุหรี่ปาร์โบโร กวาดสายตาไปทั่วตลาด ก่อนจะชี้ไปที่ศพ

“พ่อใหญ่ให้ประกาศว่า พ่อใหญ่จัดการมันเพราะมันทำผิดกฎหมาย มันไม่ทำงาน ขโมยพลอยที่
เราขุดได้ พ่อใหญ่บอกแล้วว่า ที่นี่ไม่ใช่ที่ของคนเลว”

(ทัณฑ์ : 100-101)

จากเรื่องเดียวกันอีกตอนหนึ่ง บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่า

วันที่ต้นกล้วยดงนั้นตกเครือ เขากลับมาเมืองไทยด้วยข้าวของพะรุงพะรังและเงินอัดในกระเป๋าคำ
สามปีที่จากไปมีแต่ความขำครุขราและดอกเบี๋ยเงินกู่ที่ปรากฏในทุกหย่อมของหมู่บ้าน

(ทัณฑ์ : 103)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคน
จน คนรวยจะมีสิทธิ์ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบมากกว่าคนจน

2.4 การแก่งแย่งชิงดี

ในเรื่อง **เก้าอี้ดนตรี** บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการ
แก่งแย่งชิงดี คนจำนวนมากปรารถนาที่จะมีอำนาจ แต่อำนาจนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน และ
ไม่ได้มีไว้สำหรับใครๆ โดยเฉพาะ บินหลาเสนอกลวิธีโดยใช้เก้าอี้เป็นสัญลักษณ์อันหมายถึงอำนาจที่
ผู้คนจำนวนมากต่างยื้อแย่งเพื่อที่จะได้ครอบครอง บินหลาเสนอทัศนะว่าอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้
แน่นอนและไม่มีใครเป็นเจ้าของได้อย่างจีรังยั่งยืน อำนาจย่อมมีคนสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนมารับอยู่
เสมอ เขาเสนอทัศนะผ่านตัวละครที่เป็นเหล่านักเรียนที่แต่ละวันจะต้องมาแข่งขันในเกมเก้าอี้ดนตรี
เพื่อที่จะขอเป็นผู้ชนะได้นั่งเก้าอี้อย่างสาสมใจในเกม และเมื่อเก้าอี้แสดงความเกรงของตนออกมา
สุดท้ายมันจึงถูกโยนทิ้งไปอย่างไม่มีใครแยแส เหมือนกับอำนาจที่เป็นเพียงสิ่งสมมติเพื่อแสดงฐานะ
ของบุคคลเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปย่อมมีคนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมารับช่วงต่อ
เป็นอนิจจัง ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

นานก็วันก็เดือนไม่มีใครสนใจจำ แก้อี้ถูกทอดทิ้งให้ตากแดดตากฝนตรงมุมหนึ่งของโรงเรียน แล้วที่สุด เวลาของมันในสถานศึกษาก็สิ้นลง เมื่อภารโรงก็จับมันโยนออกไปนอกรั้ว มันเป็นแก้อี้ตัวแรกที่ถูกไล่ออกจากโรงเรียน กลิ้งจมโคลนอยู่ตรงกองขยะใกล้รั้วนั้น ผู้คนที่เดินผ่านไปมาไม่มีใครจะจำได้เลยว่านี่คือแก้อี้ที่เคยสวยงามที่สุดของเมือง แก้อี้ที่พวกเขาเคยมองอย่างชื่นชมมาแล้ว

(แก้อี้ดนตรี : 62)

2.5 โลกทัศน์ด้านการเมืองและการปกครอง

2.5.1 นักการเมือง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับนักการเมืองไว้ว่า นักการเมืองและข้าราชการบางกลุ่มมีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดบังภาษีของราษฎรไปเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมโกงการเลือกตั้งด้วย บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละครจากเรื่อง *นครคนดี* กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

ประดาร์มอดอ สอสอ ขอรอกอ ที่ใช้ภาษีประชาชนชนลูกเมียไปเที่ยวเมืองนอกยังพูดกับตัวเอง ด้วยจิตใจสตัยน่าสรรเสริญว่า เขาจำเป็นต้องไป เพราะนอกจากได้ดูงาน ซึ่งเท่ากับประกันขาดทุนไว้เห็นๆ แล้ว ยังพันกำไรสร้างคุณูปการใหญ่หลวงให้ประเทศชาติด้วยการเขย่าแขนกระชับสัมพันธ์ไมตรี

(นครคนดี : 36)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี ยังแสดงทัศนะเกี่ยวกับนักการเมืองไว้ว่า

มีอีกอย่างที่ทำให้รู้สึกว่ารากาเปลี่ยนไปจริงๆ คือต่อหน้านายอ้วนนั้นเขาไม่พูดเอาเสียเลย มีแต่พยักหน้ารับคำสั่งลูกเดียว กระทั่งนิ้วชี้ที่สั่งการเขาถูกเจ้าของสอดใส่กระเป๋ากางเกง เดินสายพุงอวดๆ ขึ้นรถสี่ดำนัดจากไป

(นครคนดี : 43)

และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

นั่นละ มีรู้ใหม่ ใ้ท่านนายกฯของเราละ เห็นหน้ามันทุกวันจนไม่ต้องมีรูปก็ปั้นได้ แต่เ้าคนอย่างนี้ไม่มีทางเป็นอนุสาวรีย์หรอก มันคงแก่ตายไปเอง

(นครคนดี : 46)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมไว้อีกว่า

...ปัง ปัง ปัง-เปรียง- เปรียง- ปัง ปัง...

คำพูดของเขาถูกขัดขึ้นด้วยเสียงปิ่นรัว ราชาทำหน้าเบื้อๆ

“ไม่มีอะไรหรอก วันเลือกตั้งก็งั้นแหละ เจอขนานนี้สงสัยพวกหัวคะแนนทรยศ”

“เป็นอนุสาวรีย์ไปตั้งแต่เลือกตั้งที่แล้วละมิส คราวนี้นายกฯท่านแข่งกับตัวเอง อยากได้คะแนน
มากชนิดทำลายประวัติศาสตร์โลก”

(นครคนดี : 46)

บินหลาเสนอทัศนะเกี่ยวกับนักการเมืองไว้ในเรื่อง *มหรรมขายทอดตลาดถูกที่สุดในโลก* ว่า
นักการเมืองบางคนมีความคิดปิดกั้น เห็นว่าความคิดของตนเองนั้นถูกต้องเสมอ ไม่ยอมรับฟังความ
คิดเห็นของบุคคลอื่น บินหลาเสนอทัศนะในเชิงเสียดสี ผ่านตัวละคร ข่อย ขอสมเพช ดังข้อความตอน
หนึ่งว่า

แต่อย่าลืมนะว่าสำหรับนายข่อยแล้ว การกลับซ้ายกลับขวานั้นแหละเป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่สุด ซ้ายก็
คือซ้าย ขวาก็คือขวา เขาไม่เคยเปลี่ยนสมองคิดเรื่องนี้แต่ไหนแต่ไรแล้ว

(มหรรมขายทอดตลาดถูกที่สุดในโลก : 125)

และจากเรื่องเดียวกันนี้ บินหลาได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับนักการเมืองผ่านตัวละครข่อย ขอ
สมเพช ในเรื่องว่ามีการมอบอำิสสินจ้างรางวัลแก่ผู้ให้ผลประโยชน์ตนเอง ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

...เบื้องต้นก็คงเพียงพอเท่านั้นขอรับ เอ้อ...กระผมขออนุญาตออกไปทำงานของกระผมก่อนนะ
ขอรับ ฯพณฯ

...โอ.เค.ไปได้ ขอบใจมากนะ อ้อ...เดี๋ยว อย่าเพิ่งไปนายภารโรงชื่ออะไรนะ แจ้งชื่อไว้กับท่าน
เลขาฯ ด้วย ปลายปีผมจะให้รางวัลเป็นเครื่องแบบสีกาก็สักสองชุด...เอ้า ว่ากันถึงวาระต่อไปของเราดีกว่า
เรื่องเพื่อนใหม่ไซ้ใหม่ ท่านรองฯข่อยและท่านรัฐมนตรีทั้งหลาย...

(มหรรมขายทอดตลาดถูกที่สุดในโลก : 112)

และในเรื่องพฤติกรรมการณ์ขอราษฎรบังหลวงของนักการเมือง บินหลายังได้เสนอทัศนะ
เพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันอีกว่านักการเมืองเปลี่ยนขนาดและองค์ประกอบในการก่อสร้างเพื่อนเพื่อ
ผลประโยชน์ของตนเอง ดังข้อความว่า

“บ๊ยะ!! แล้วจะสร้างผมขึ้นมาทำไมมานะไร” มันเอาครีบกาวหัวแกรก “ตัวที่แล้วนั้นก็กระโจนเป็นอยู่
ไม่ใช่ไรอะ”

“นั่นก็ใช่ละ” ข้าพเจ้าเอาน้ำเย็นเข้าลูบ โดยแตะระดับหัวมัน

“แต่บังเอิญมนุษย์เขาเปลี่ยนสเป็คเชียนกะทันหันนะสิ ผู้รับเหมาทำนุบิจบลดจำนวนชั้นบันไดปลาโจน แต่ละชั้นเลยสูงขึ้นอีกเท่าตัว พี่ชายกับพี่สะใภ้ของเจ้าโจนกันลื่นห้อยก้นขึ้นไม่รอดเพราะมีแค่กล้ำมเนื้อขาบก แต่ของเจ้า...พ่อศัลยกรรมกล้ำขาจึงใจเข้าไปนะลูกเอ๋ย”

มันหัวเราะหึๆ

“เฮ้อ...เอาเข้าไป โลกกับผู้ดูแลโลก...”

(มหรรมขายทอดตลาดถูกที่สุดในโลก : 131)

จากข้อความทั้งหมดนี้ บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า นักการเมืองมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง โกงการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังเบียดบังเงินของรัฐ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง

2.5.2 บทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

จากการศึกษาเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี พบว่าผู้แต่งได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนประพฤติตัวไม่เหมาะสม ทำสิ่งใดเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน ไม่นึกถึงความเดือดร้อนเสียหายที่จะกระทบส่วนรวม ในเรื่อง *แม้ว่าเราต้องไถ่แลกกันนิรันดร์* บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครที่เป็นพนักงานวิสาหกิจซึ่งกำลังชุมนุมประท้วงเพื่อให้ขึ้นค่าแรงของตนเอง โดยขู่จะปิดน้ำปิดไฟ สร้างความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม ดังข้อความว่า

ความคิดผมสะดุดนิดหนึ่ง เมื่อรถแท็กซี่เลี้ยวผ่านหน้าทำเนียบรัฐบาล ฝูงคนในปริมาณที่ผมประมาณไม่ถูกออกกันแน่นบริเวณนั้น ส่วนใหญ่แต่งกายสีจางๆ ที่เหลือเป็นพวกเสื้อขาว กางเกง กระโปรง กรมท่า โปสเตอร์ผ้า ป้ายกระดาษอ่อนไสว บนเวทีที่สร้างขึ้นชั่วคราว มีหนุ่มในชุดดำก็ ทำทางกลิ้งแกลังมือชวากำไมโครโฟนพร้อมที่จะยัดเข้าปากตัวเอง อีกมือกำแน่นขูขึ้นหาพระเจ้าบนฟากฟ้า ความแออัดและอลหม่านที่เกิดขึ้น ทำให้รถบนถนนต้องกระดืบไปช้าๆ

(แม้ว่าต้องไถ่แลกกันนิรันดร์ : 80-81)

บินหลายังเสนอทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด เอื้อประโยชน์เฉพาะพวกพ้องของตนและเลือกปฏิบัติเพิ่มเติมอีกว่า

“ใช้ไม่ได้ น้ำประปาไม่ไหลทั้งเมืองเหมือนกัน บอกให้ใครมาช่วยก็ได้ คู่สายโทรศัพท์ถูกยก”

“ทั้งเมืองอีกหรือครับ”

“ไม่รู้สิ ฉันไม่แน่ใจ อาจมีเหลือซักสองสามบ้านที่เป็นพวกของประธานสหภาพวิสาหกิจก็ได้ พวกนั้นเขาดำเนินการขึ้นเด็ดยาเพราะรัฐบาลประกาศไม่ยอมขึ้นเงินเดือนให้ รัฐบาลตัดคนไข้เยอะ เดี่ยวแก๊สหมดตะเกียงจะยุ่งกันใหญ่ พวกปิโตรเลียมก็ไปประท้วงกับเขาด้วย”

(แม้ว่าต้องไกลกันนี้วันตร : 84)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ไว้ตอนหนึ่งว่า

ก่อนจะหลุดผ่านพวกประท้วงไปได้ เราทุกคนที่ใช้เส้นทางนั้นก็ได้รับแถลงการณ์ที่คนชุดกากีมาเคาะกระจกแจกคนละแผ่น เนื้อความระบุว่า พวกเขามีความจำเป็นต้องดำเนินการขึ้นเด็ดยา เนื่องจากรัฐบาลไม่ฟังเสียงประชาชนชาววิสาหกิจ ตัวการต้นเหตุเรื่องนี้คือรัฐบาล และประชาชนอย่างผมจะไม่มีทางเดือดร้อนไปกว่านี้ หากรัฐบาลยินยอมตามข้อเสนอของพวกเราปรับเงินเดือนขึ้นอีกร้อยละสิบสาม

(แม้ว่าต้องไกลกันนี้วันตร : 81-82)

บินหลาเสนอทัศนะเพิ่มเติมที่เจ้าหน้าที่หน่วยเลือกตั้งปล่อยปละละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่อง นครคนดี ว่า

ฉันอยากร้องฟ้องให้โลกรู้ แต่คนตรงนั้นดูไม่มีใครสนใจอะไรเลย เดินเข้าคูหากันอย่างสงบ พวกเขาคงคิดว่าหลับหูหลับตาจะแนบให้มันเหอะ ทุกอย่างจะได้จบเสียที

แต่ฉันจะฉีกหน้ามัน เอาสิ จะเขียนในบัตรว่าไปถึงจะสับสนดี “ไม่เลือกไว้...” หรือว่าวาดรูปนิ้วชี้ตูดก็ใส่ลงไป

ฉันยิ้มกับแผนของตัวเอง แต่ก็ยิ้มค้าง เพราะไอ้คนเงยใส่เสื้อกรีนพวกนั้นเดินเข้าคูหาชะโงกดูคนที่กำลังกาบัตรหน้าตาเฉย ข้ายังเดาปะป็นเล่นเสียอีก

(นครคนดี : 48)

นอกจากนั้นบินหลาเสนอทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจว่าตำรวจบางคนปฏิบัติหน้าที่อย่างไร้ประสิทธิภาพ ขาดจิตสำนึกในการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง ดังข้อความในเรื่องเดียวกัน ตอนหนึ่งว่า

ฉันจึงเห็นตำรวจประจำอยู่ในป้อมมุ่มตึก ถึงจะตาบหรือจนแทบลืมไม่ขึ้น ฉันว่าก็ยังดีเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง เขาพยักหน้า

“สรุปว่ามีสติถูกปล้น”

“ไม่ละ ยังไม่มีทรัพย์สินหาย ฉันตื่นนอนเสียก่อน”

“การนอนเป็นเรื่องที่ดี” ตำรวจเสริม

“ไม่ใช่ ฉันบอกว่าเพราะฉันตื่นขึ้นมา เขาจึงเอาอะไรไปไม่ได้”

“อ้าว แล้วมาแจ้งความทำไม?”

“มีคนบุกรุกห้องฉันนะ”

“นั่นสิ...” ผู้พิทักษ์ประชาหาวหวอด “แล้วคุณถูกปล้นหรือเปล่า?”

“ถ้าไม่ทันระวังละก็...ปานนี้...”

“อะไรวะ...” เขาส่ายหน้า พยายามดึงเปลือกตาขึ้นยากเย็นแล้วก็ปิดฝุ่นผงที่ติดเสื้อ

(นครคนดี : 41-42)

บทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังได้รับการเสนอทัศนะจากบินหลาว่า มีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้น มีการกินเลี้ยงกันใหญ่โต เพื่อแสดงอำนาจและฐานะของผู้บังคับบัญชาและบุคคลแวดล้อมใกล้ชิด ดังข้อความว่า

“เข้ามิดอย่างนี้ ไม่มีตำรวจคนไหนยอมลุกจากที่นอนหรอก ถึงเป็นวันลงคะแนนเลือกตั้งก็เถอะ อย่างว่าแต่เมื่อคืนเขาเพิ่งปิดกรรมเลี่ยมส่งคุณหญิงของท่านอธิบดีไปดูงานเมืองนอกด้วย”

(นครคนดี : 39)

จากเรื่องเดียวกัน บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกว่าการทำงานในระบบการเมืองนั้นบางครั้งล่าช้าและไม่ทันต่อความต้องการของสังคม ดังข้อความว่า

“อย่างผมว่ามัยละ เสียงปิ่นเมื่อเช้า มิสเตอร์วาซาชิโดนเข้าจริงด้วย ก็ไปเถียงให้แท็กซี่เขากดมิเตอร์นี้น้าา...ตอนนี้ศพยังอยู่นิติเวชเลย ชาวว่าหวัละ แต่ไม่มีปัญหา ผมถ่ายรูปลูกเขาไว้ตั้งแต่แรกมาถึงแล้ว ลงมือปั้นได้เลย กว่าสภาจะผ่านความเห็นชอบวาระสามให้มือนุสาวรีย์วาซาชิในฐานะวีรบุรุษนักท่องเที่ยว ผมก็คงปั้นเสร็จพอดี

(นครคนดี :43)

ในเรื่อง *พรวนทะเล* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องบทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐผ่านตัวละคร นายทหารเรือที่เป็นหัวหน้าประภาคาร ทำหน้าที่ดูและไม่ให้ใครมาสร้างความเสียหายกับท้องทะเล แต่ตนเองกลับแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คือ นำหินในทะเลไปขายเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ดังข้อความว่า

‘พีหวิน หินสับห้าตันนั้นหัวหน้าแกะจะเอาล้านหนึ่ง แดงเดียวก็ลดไม่ได้ แต่แก้วถ้าฉันเอาละก็คิดหมื่นเดียว ฟีลองไปคิดดูแล้วกัน แต่อย่าวางใจนะ เดียวใครรู้แกวมาติดต่อฉันตดหน้าละก็ จะมาเสียใจไม่ได้ นะ...ไว้ย ได้เมากันเปรมละกู’

(พรานทะเล : 67)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น ทักษะที่มีต่อบทบาทและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่รัฐจำนวนหนึ่งใช้อำนาจหน้าที่เป็นช่องทางในการประพฤติดมิชอบ มีพฤติกรรมการเบียดบังผลประโยชน์ของรัฐมาเป็นผลประโยชน์ของตนเอง และมีระบบอุปถัมภ์เอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลแวดล้อม ละเลยหน้าที่ของตนเอง ขาดจิตสำนึกของความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

2.5.3 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเมืองและการปกครองของไทย

บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทักษะเพิ่มเติมในเรื่องทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการประทุของของกลุ่มสหภาพวิสาหกิจว่า ผู้นำรัฐบาลควรจะตัดสินใจให้เด็ดขาดในการจัดการกับกลุ่มประทุที่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ส่วนรวม บินหลาได้แสดงทักษะเรื่องนี้ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างการตัดสินใจโทษผู้ก่อความเดือดร้อนต่อส่วนรวมกับการผ่าตัดไส้ติ่งทิ้ง ในเรื่อง *แม้ว่าต้องไถ่ถอนนิรันดร์* ดังข้อความว่า

“เอานะ ในทันทีที่ได้ตั้งแสดงอาการ ให้รีบกินยาแก้ปวดประทุทั้งไว้แต่เนิ่นๆ แล้วตัดมันทิ้งในลำดับต่อไป ไม่ต้องกลัวเจ็บ อย่าเก็บเอาไว้ เพราะในครั้งที่สองครั้งที่สามยาแก้ปวดจะเอามันไว้ไม่อยู่แล้ว”

“ไอโฮ ไม่สบายแป๊บเดียว เก่งวิชาสุศึกษาขึ้นจ่ม”

“ไม่ใช่ปรัชญาวิทยาทานอะไรหรอก” ผมออกตัว “อยากให้เป็นจดหมายถึงนายกรัฐมนตรีมากกว่า มาขอผมลงชื่อหน่อย แล้วเดี๋ยวข้ากลับใครผ่านทำเนียบช่วยเอาไปส่งให้ด้วย”

(แม้ว่าต้องไถ่ถอนนิรันดร์ : 85)

ในเรื่อง *สัตร์ 2* นอ ประชาชน พวกเขามีทัศนคติที่ดีต่อผู้ที่เสียสละทำงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนมากกว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ดังข้อความว่า

เขาก็ลาออกมาทำองค์กรพัฒนาเอกชน หรือที่เรียกกันว่า “เอ็นจีโอ” ทำงานคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านและงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างที่เขาวาดหวัง

ชื่อของเขาไม่ค่อยดีนักในสายตาข้าราชการ แต่กับชาวบ้านในพื้นที่ป่า คำพูดของไพรวัลย์ ศักดิ์สิทธิ์กว่าของผู้ว่าราชการจังหวัด

(สัตร์ 2 นอ : 59-60)

ในเรื่อง *คืนนี้...ยายร้องไห้* มา บินหลา เสนอทัศนะเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐว่าประชาชนให้ความเชื่อถือศรัทธาแก่นักศึกษามากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

เด็กสาวผมสั้นคนนั้นก็ไม่มีท่าทีจะเขยิบให้ห่างจากหัวอิน้อย ที่ครูเขาว่าเป็นแหล่งเพาะเหา พวกเขาน่ารัก และรักชาวบ้านกว่าเจ้านายที่มาจากอำเภอตั้งเยอะ

(คืนนี้...ยายร้องไห้ : 45)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับตำรวจไว้ในเรื่อง *นครคนดี* ตอนหนึ่งว่า

เกือบจะกล่าวสรรเสริญคุณตำรวจท่านนั้นด้วยซ้ำที่อย่างน้อยเขาก็อุตส่าห์มาเข้าเวร

(นครคนดี : 42)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองไว้ว่า ประชาชนขาดศรัทธาในระบอบการเมือง และไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ดังข้อความว่า

“อาจโชคดีที่ฉันเป็นนักทองเที่ยว มีสิทธิ์เลือกว่าจะอยู่ตรงนี้หรือไปที่อื่น แต่คนพื้นเมืองอย่างคุณทำไมไม่ทำอะไรสักอย่างให้เมืองตัวเองน่าอยู่ขึ้น ในเมื่อคุณไม่มีทางเลือกแล้ว”

“ทำไมจะไม่มี” เขาว่า “ผมก็เลือกเหมือนกัน เลือกเป็นคนเลวที่ยังมีชีวิตไง คนอื่นก็เลือกจ่ายแหละ”

(นครคนดี : 45-46)

และข้อความอีกตอนจากเรื่องเดียวกัน ที่แสดงถึงพฤติกรรมของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่า ประชาชนไม่ใส่ใจการเลือกตั้ง ที่เดินทางมาเลือกเพราะถูกบังคับ ดังข้อความว่า

“คุณพี่...คุณพี่...” ฉันสะกิดหลัง เขาหันมา “พี่ไม่ใช่ชาวนครคนดีใช่ไหม”

เขาพยักหน้า ฉันใจชื้น

“เหมือนหนูเลย ถูกต้อนมาเหมือนกัน ดูมันทำสิ” ฉันโชว์ข้อแขนที่โดนนายล้าบีบ

เขาก็โชว์ให้ดู คงปวดแขนอยู่เหมือนกัน

“นี่เราจะทำไงดี” ฉันกระซิบ “พี่คิดว่าลงคะแนนให้มันหรือเปล่า”

เขาพยักหน้า จันถอนใจหมดแรง ได้เพื่อนกับเขาคนหนึ่งก็ไม่ได้คิดสู้เอาเสียเลย...เป็นคนที่ไม่
กันนี้

(นครคนดี : 46)

จากตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นทัศนคติที่ประชาชนมีต่อ
สถาบันการเมืองการปกครองของไทยว่า ประชาชนจำนวนมาก เบื่อหน่ายพฤติกรรมของระบบ
การเมือง ประชาชนไม่เห็นความสำคัญและขาดความใส่ใจในเรื่องการเมือง

2.6 โลกทัศน์ด้านการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม เพราะมนุษย์ทุกคนต้องผ่านระบบ
การศึกษา สถาบันนี้จึงมีบทบาทต่อจิตใจและการกระทำของมนุษย์ เกี่ยวกับการศึกษานี้ ประเวศ วะสี
(2537 : 31-33) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนของไทยในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาลจนถึง
มหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาที่สร้างความรู้ความเข้าใจทางสติปัญญา หรือสร้างคนที่พิจารณาทางปัญญาและ
ทำลายศักยภาพในการเรียนรู้ เราสร้างคนที่ไม่มีความรอบรู้ ไม่รู้ความจริง คิดไม่เป็น ทำอะไรไม่เป็น
ขาดความรักในหัวใจ ไม่มีฉันทะและขาดความสามารถในการสร้างความรู้ ไม่มีความรับผิดชอบต่อ
สังคม เพราะการศึกษาของเราเน้นที่การถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียน และการท่องจำจากตำราเป็น
ใหญ่ ผู้เรียนขาดประสบการณ์และการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ทั้งใกล้และไกล การเรียนไม่เน้น
วิธีคิด จึงขาดวิจารณญาณว่า อะไรจริงอะไรไม่จริง และนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์เป็น
ปัญญาที่สูงขึ้น การศึกษาไทยเป็นการศึกษาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานให้แก่ผู้เรียน
อย่างมาก และยากที่จะหาการศึกษาในประเทศใดเปรียบเทียบได้ อภิชาติ พันธเสน (2536 : 34-35)
กล่าวว่าหลักสูตรการเรียนการสอนของประเทศไทยส่วนมาก ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชนบท
เด็กที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในชนบทก็จะพบว่าไม่เข้าหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ทักษะที่
ได้รับจากระบบโรงเรียนนั้นไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

2.6.1 เป้าหมายการศึกษา

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องเป้าหมายการศึกษาว่า ปัจจุบันเป้าหมายของ
การศึกษาทำให้เด็กถูกปลูกฝังเรื่องการแข่งขันและการมุ่งเอาชนะคนอื่น โดยหลงลืมเรื่องคุณธรรมและ
ความมานะพยายาม เด็กส่วนมากมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จและมีโอกาสทางการศึกษาที่ดีกว่า
คนอื่น จึงเกิดการแก่งแย่งแข่งขันเพื่อที่จะให้ได้เป็นผู้ชนะ แต่ยังมีเด็กอีกจำนวนหนึ่งที่ต้องพลาดหวัง
จากการแข่งขันเหล่านั้น ดังข้อความจากเรื่อง *แก้วอีตันตรี* ว่า

เด็กหญิงไม่เคยได้นั่งเก้าอี้ตัวที่สวยที่สุด ว่าไปแล้ว นอกจากมานั่งยาวในห้องเรียน เธอก็ไม่เคยได้นั่งเก้าอี้ตัวใดเลย

เด็กหญิงเคยแอบฝันว่าวันหนึ่งตัวเองก็เป็นคนหนึ่งที่มีโอกาสได้นั่งเก้าอี้ นั่งนานเท่าที่จะมีความสุขอยู่บนนั้นได้ วางสองแขนแนบกับเท้าแขน เอนแผ่นหลังนาบพิงพนัก นั่นคงเป็นโมงยามที่มีความสุขที่สุด

นึกต่อไปว่า เมื่ออยู่บนเก้าอี้เพื่อนๆ แต่ละคนจะใช้เวลานั้นทำอะไร

เขาอาจจะนั่งบริหารประเทศ ?

เขาอาจจะนั่งนับเงินเหมือนนายธนาคาร ?

เธออาจจะนั่งขมวดคิ้วเหมือนเจ้าของกิจการใหญ่ ?

เขาจะนั่งทูปโตะแบบผู้พิพากษา ?

เขาจะนั่งชี้นิ้วสั่งการรบ ?

เด็กหญิงคิดต่อไปไม่ได้ ฝันของเธอถึงทางตันเพียงแค่นั้น ดูเหมือนว่าการฝันเห็นตัวเองได้นั่งในแต่ละบุคลิกท่งท่าจะต้องค้นพลังมึนมาจึงจะสร้างภาพให้เป็นรูปชัดจับต้องได้ ช่วงเป็นฝันที่เกินตัวเสียกระไร อย่าว่าแต่ในความเป็นจริง เธอนะหรือ จะมีโอกาสได้นั่งเก้าอี้ ?

ในความเป็นจริง เก้าอี้มีไว้สำหรับผู้ชนะ

(เก้าอี้ดนตรี : 62-63)

และอีกตอนในเรื่องเดียวกันกล่าวไว้ว่า

จากสถิติในการเล่นเก้าอี้ดนตรี พวกเพื่อนๆ ทั้งโรงเรียนไม่ลังเลที่จะเรียกเธอว่า “เด็กซีแพ้” พวกเขาคิดว่าสาเหตุเป็นเพราะร่างกายของเพื่อนคนนี้อบบางเกินไป แต่เป็นไปได้ไหมว่า หัวใจของเธอต่างหากที่แบบบาง หัวใจมิได้ถูกออกแบบมาให้แกร่งพอสำหรับทุกเกมชีวิตที่ต้องแก่งแย่งชิง

(เก้าอี้ดนตรี : 63)

และในเรื่อง นิทานรอบดวงไฟ บินหลา ยังแสดงทัศนะเรื่องเป้าหมายของการศึกษาว่าระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือรับใช้นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและผลิตบุคลากรออกมา เพื่อเป็นกลไกในการสร้างวัตถุให้กับสังคม ดังข้อความว่า

“ก็เพราะกองไฟสอนแต่สิ่งที่คิดว่าแมลงเม่าตัวนั้นต้องไปทำนะซี สอนเพื่อให้เขาไปเป็นแรงงานในส่วนที่ขาดแคลน หลอมให้เขาออกมาเพื่อเป็นกลไกในการสร้างวัตถุให้กับสังคม แก่ดูในใบประกาศนียบัตร กองไฟเขาจะสร้างให้แกเป็นหมอ เป็นนายช่าง เป็นนักสร้างรัง หลุดออกมาจากเบ้าหลอมได้ แกก็ต้องเดินไปตามรางที่เขาหล่อไว้ ครูคนหนึ่งเฝ้าปากภาคน้ำร้อนโน้นยังเคยพูดเลยว่า ดวงไฟกลายเป็นเครื่องมือรับใช้นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม ไม่ใช่เพื่อให้แกมีความรู้”

“นี่พี่ปิกแก้วเธออี๊ดอี๊ดขนาดนี้เชียวนะหรือ”

(นิทานรอบดวงไฟ : 37)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า เป้าหมายทางการศึกษาของระบบการศึกษาของไทย ทำให้เด็กถูกปลูกฝังเรื่องการแข่งขันและมุ่งเอาชนะคนอื่น โดยหลงลืมการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและการส่งเสริมความมุ่งมั่น มานะพากเพียร นอกจากนี้ บินหลายังเสนอทัศนะเพิ่มเติมอีกว่าเป้าหมายการจัดระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือ รับใช้นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและเป็นกลไกในการสร้างวัตถุให้กับสังคม

2.6.2 ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาคนในสังคม เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพสามารถประกอบอาชีพ รู้จักพัฒนาตนเอง เกิดความสำนึกถึงประโยชน์และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและสังคมล้อมรอบตัวเขา ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถนำข้อคิดต่างๆมาใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ซึ่งบินหลา สันกาลาคีรี ได้แสดงทัศนะในเรื่องความสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ เขาเสนอทัศนะผ่านตัวละครจากเรื่อง งามแสงดาว ถึง พ่อ ซึ่งปู่ไม่สนับสนุนให้ได้เรียนหนังสือ แต่พ่อก็พยายามที่จะหาหนทางเพื่อให้ได้เรียน เพราะเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จากเหตุการณ์ที่พ่อต้องช่วยปู่แบกฝาบ้านที่มีลื้อตเตอร์วางไว้ติดอยู่ไปขึ้นวางไว้ในตัวเมือง ตามคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านที่บอกว่าปู่ถูกรางวัล ปู่ยอมลงทุนซื้อฝาบ้านเพื่อไม่ให้ไปลื้อตเตอร์เสียหาย เพียงเพื่อไปพบว่า มันไม่ได้ถูกรางวัลตามคำบอกเล่าแต่อย่างใดเลย ปู่อับอายและแค้นใจถึงขนาดกระพือทำลายฝาบ้านของตนกลางฝูงชน จากเหตุการณ์นี้พ่อเล็งเห็นถึงการรู้หนังสือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งใหญ่ ที่ทำให้คนฉลาดและรอบรู้ พ่อจึงหาหนทางไปบวชเณรที่วัด เพื่อให้ได้อ่านเขียนเรียนหนังสือ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

พ่อบวชเณรอยู่วัด บอกว่าวันแรกที่หลวงพ่อสอนจนอ่านหนังสือออกนั้น พ่อดีใจน้ำตาไหล อ่านหนังสือเหมือนคนอดอยากสวาปามอาหาร

(งามแสงดาว : 106)

และข้อความจากเรื่องเดียวกันในตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

พ่อเดินออกจากบ้านไปเพื่อหาทางเรียนหนังสือ ชดเชยเรื่องที่ปู่ไม่เห็นความสำคัญ

(งามแสงดาว : 109)

ในเรื่อง *คืนนี้...ยายร้องไห้* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความสำคัญของการศึกษาไว้ตอนหนึ่งว่า ชุมชนในหมู่บ้านไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา แต่กลับห่วงเรื่องเกียรติยศชื่อเสียงของชุมชนมากกว่า ดังข้อความว่า

ดีสิ อย่าให้เด็กบ้านเราไปโรงเรียนเลย ยิ่งง้ออยู่ด้วย เดี่ยวตอบปัญหาไม่ได้จะอายเขา ทิดปาน ตะโกนใส่กลางวงว่า เรากำลังเถียงกันเรื่องหมาไม่ใช่หรือ

(คืนนี้...ยายร้องไห้ : 46)

และจากเรื่องเดียวกัน บินหลา ยังเสนอทัศนะเรื่องการไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาไว้เพิ่มเติมอีกว่า

บางคนจะไปปากเย็นอะไร ก็ให้อัดอั้นน้อยมันคอยดูเอาไว้ ถ้าเห็นหมาหงุดหงิดก็ให้เอาไปขี้นม รัวให้เด็กมันหยุดโรงเรียนช่วยดูหมา คงไม่เป็นไรกระมัง เพราะมันก็หยุดกันบ่อยๆอยู่แล้ว ผู้ใหญ่ว่าไม่ได้ดก พวกนักศึกษาмаคราวนี้เขาจะไปช่วยสอนหนังสือที่โรงเรียนด้วย ถ้าเด็กหยุดเรียนเขาก็รู้แล้วเห็นว่าจะมีการตอบปัญหาแข่งกันในโรงเรียนด้วย

(คืนนี้...ยายร้องไห้ : 45-46)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้รอบรู้ ไม่ตกอยู่ในความเขลา สังคมใดที่ไม่มีการส่งเสริมและให้ความสำคัญด้านการศึกษา สังคมนั้นจะล้าหลังและไม่เกิดการพัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์

2.6.3 ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษาว่า ในชนบทที่ห่างไกลยังขาดการส่งเสริมด้านการพัฒนาทางการศึกษามากกว่าในตัวเมือง บินหลาเสนอทัศนะผ่านตัวละครคุณครูย่าฮุกใน *'ลูกหมา'* กับสามสหาย ว่า นอกจากในชนบทห่างไกลจะขาดการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการศึกษาในด้านต่างๆแล้ว พบว่ายังขาดงบประมาณเพื่อจ้างครูไปสอนเด็กนักเรียนตามถิ่นทุรกันดารอีกด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

เสียงหัวเราะขบขันแข็งแ้ง ไม่มีใครคนไหนไม่รู้จักคุณครูยาฮุก แต่ก็ไม่มีใครยินดีส่งลูกไปเรียนที่โรงเรียนของคุณยาฮุกเช่นกัน

โรงเรียนคุณยาฮุกอยู่ไกลแสนไกลสุดชายแดน เป็นที่รู้กันว่าเด็กข้างถนนทั้งหลาย เด็กซึ่งไร้พ่อขาดแม่จะถูกส่งไปที่นั่น คุณยาฮุกเป็นครูใหญ่และครูคนเดียวของโรงเรียนมาหลายสิบปี ไม่มีใครไปช่วยเพราะรู้ว่าจะไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ

แม่พระของเด็กๆ ซึ่งบัดนี้ชรามากพอจะเรียกว่าย่าพระได้แล้ว ยังคงทำหน้าที่ของท่านอย่างเข้มแข็ง แม้สุขภาพจะไม่อำนวยและสมองเริ่มเลือนหนอยๆ ปัญหาของคุณยาฮุกคือ เวลาขึ้นทะเบียนชื่อนักเรียน คุณยามักเขียนตัวอักษรสลับที่กัน

(‘ลูกหาม’กับสามสหาย : 98)

บินหลา สันกาลาคีรี ยังได้เสนอทัศนะเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ผ่านตัวละครจากเรื่อง ‘โลก’ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหา อีกรุ่นบุคคลใดที่มีฐานะร่ำรวย ก็จะมีโอกาสในการศึกษาที่ดีกว่าคนยากจน หากคนที่มีฐานะยากจนอยากจะมีระดับการศึกษาทัดหน้าเทียมตากับคนร่ำรวย เขาเหล่านั้นจะต้องต่อสู้ฟันฝ่าเพื่ออนาคตทางการศึกษาที่ดีสำหรับตนเอง ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

สำหรับ ‘บินหา’ ก็เป็นฉายาของนกบินหลารวมๆตัวหนึ่งเขาอาจจะผิดที่ไม่ได้คาบซ่อนอะไรออกมาตอนลิ้มตาโลก ทุกอย่างจึงได้มาด้วยปากกัดตีนถีบ เอาแรงกายเข้าใส่ เอาแรงใจเข้าสู้ ในช่วงวัยอุดมศึกษา กว่าจะได้เข้าเรียนสถาบันเดียวกับบินหลา ก็ด้วยการสอบชิงทุนนักเรียนเรียนดีและทุนอาหารกลางวัน บวกกับการทำงานในห้องสมุด เขาแทบไม่ได้ใช้ชีวิตสนุกสนานแห่งวัยหนุ่มสาวเหมือนเพื่อนร่วมรุ่น...

(‘โลก’ของเจ้าหญิงนกบินหลากับเจ้าชายนกบินหา : 108)

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษาว่า ในชนบท การพัฒนาทางด้านการศึกษายังกระทำไม่ได้เต็มที่ ด้วยสาเหตุด้านบุคลากร และงบประมาณสนับสนุน ครูที่สอนหนังสือในชนบท คือครูที่เสียสละอย่างแท้จริง นอกจากนั้น บินหลายังเสนอทัศนะเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างคนรวยและคนจน เขาเสนอทัศนะว่า คนที่มีฐานะร่ำรวย จะมีโอกาสในการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานได้ดีกว่าคนยากจน

2.6.4 ทัศนคติต่อระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา

บินหลา เสนอทัศนะเรื่องการคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาว่า เป็นความสูญเปล่าทางการศึกษา มหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งเน้นให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และปลูกฝังคุณธรรม การสอบผ่าน

เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ นับเป็นการเชิดชูวงศ์ตระกูลได้ทางหนึ่ง บินหลานำเสนอทัศนะเรื่องนี้ผ่านตัวละครที่เป็นแมลงเม่าสองตัวจากเรื่อง *นิทานรอบดวงไฟ* คือปีกมอมและปีกใส ที่จะต้องเดินทางไปบินเข้ากองไฟเพื่อทำตามความต้องการของพ่อแม่แมลงเม่า และเพื่อแสดงหลักประกันของความเป็นแมลงเม่าที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น บินหลาแสดงทัศนะไว้ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างการบินเข้ากองไฟของแมลงเม่ากับการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาไว้ ดังข้อความว่า

“ทำไมเราต้องไปเข้ากองไฟด้วยล่ะพี่”

“ไปถามพ่อสิ ถามฉันเดี๋ยวเขาก็หาว่าถูกล้างสมองอีกคน”

“ก็เอาอย่างที่คุณบอกพี่ก็ได้”

“ภูมิคุ้มกันมั้ง”

“อะไรนะ”

“ภูมิคุ้มกัน” เขาเน้นน้ำเสียง “ ว่ากันว่าถ้าเราได้ผ่านหลักสูตรการอ้างความร้อนอย่างถูกวิธีจากดวงไฟแล้ว สังคมแมลงเม่าก็จะยอมรับว่าเรามีความสามารถในการดำรงชีวิต พ่อแม่จะตายตาหลับ”

“พี่ว่าไงล่ะ มันจริงไหม”

“ก็จริงมั้ง พ่อกับแม่เราเค้าก็เคยผ่านกันมาแล้วนี่”

“อ้าว แล้วทำไมพี่ถึงไม่ยอมเชื่อ เวลาที่คุณบอกให้ไปแข่งกันแย่งเข้ากองไฟกับเขา”

“ไม่ใช่ไม่เชื่อ แต่ฉันไม่ชอบ”

“อย่างคราวก่อน...”

“คราวนั้นแหละ ฉันทนไม่ได้ที่จะต้องไปเบียดแย่งกัน ฉันว่าวิธีการมันดูทุเรศ ใครเบียดสู้เขาไม่ได้ ปีกหลุดร่วงบอบช้ำ เสียท่าเสียที เสียแมลงเม่าไปเลย ไข่ที่หลุดเข้าไปได้ ฉันเห็นบางตัวมันว่แต่หลงระเห็จ ร่อนเล่นกับไฟ ปีกไหม้ เสียไปอีกเหมือนกัน”

“มองอะไรแต่ที่มันร้ายๆทั้งนั้น” ปีกใสคอนพี่ชาย “แย่งคนอื่นเขาเข้าไปได้แต่ไม่รู้ว่าจะควรทำตัวอย่างไรก็ช่วยไม่ได้”

“มันจอมปลอมไง” น้ำเสียงของเขาเยาะเย้ยเต็มที่

“อย่างแรกก็ตัวมันนั่นแหละที่จอมปลอม นึกว่าที่เข้าไปได้นั่นเก่งแล้ว เปลา่ ดวงติ่มมั่ง อีกอย่างก็ไข่ดวงไฟนั้นจอมปลอมเก่าคร่ำคร่า ส่องสว่างให้ดูน่าเลื่อมใสไปนั้นแหละ ไม่มีความรู้ความร้อนอะไรหรอก”

(นิทานรอบดวงไฟ : 35-36)

และบินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเรื่องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยผ่านตัวละครจากเรื่องเดียวกันอีกว่า การสอบไม่ผ่านระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่หนทางสุดท้ายสู่ความสำเร็จในอนาคตทางการศึกษาของเยาวชน ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“ถ้าคิดอย่างแก ลูกผู้ชายก็หมายความว่าโง่แล้วโง่เลย ไม่ต้องคิดใหม่ ไม่ต้องเลือกทางเดินให้ชีวิตใหม่ อย่างนั้นหรือ”

(นิทานรอบดวงไฟ 34-35)

บินหลา เสนอทัศนะเรื่องการเลือกอันดับเพื่อสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยว่า คนที่สอบเข้านิยมเลือกคณะที่มีคะแนนต่ำกว่าสำรองไว้เพื่อให้ได้ชื่อว่าสอบผ่านการคัดเลือก โดยที่ไม่ได้มีความปรารถนาที่จะเรียนในคณะที่ได้เลือกสำรองไว้ ดังข้อความในตอนหนึ่ง ในเรื่อง สัตว์ 2 นอ ไว้ว่า

ไพรวัลย์เอนทรานซ์โดยเลือกคณะแพทยมหาวิทยาลัยต่างๆ ในห้าอันดับแรก และทิ้งท้ายเพื่อเหนียวด้วยคณะสัตวแพทย์

(สัตว์ 2 นอ : 49)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี แสดงทัศนะที่ไม่เห็นด้วยกับระบบการคัดเลือกคนเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาโดยการสอบคัดเลือก เขาเห็นว่าการแข่งขันเพื่อให้ได้เข้าเรียนเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม การสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียงได้ บินหลาเห็นว่า เป็นเพียงการรักษาหน้าตา และชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล เขาเสนอทัศนะว่า นักศึกษาที่สามารถสอบผ่านเข้าเรียนได้ บางคนไม่สามารถรักษาสถานภาพการเรียนให้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่เดิมด้วยเหตุผลบางประการ เช่น ความประมาท และมหาวิทยาลัยยังไม่ได้มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังขาดการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมแก่เยาวชนด้วย นอกจากนั้นเขายังเสนอทัศนะเพิ่มเติมอีกว่าการสอบไม่ผ่านระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่หนทางสุดท้ายสู่ความสำเร็จในอนาคตทางการศึกษาของเยาวชน

2.7 โลกทัศน์ด้านค่านิยม

2.7.1 ค่านิยมชอบความฟุ้งเฟ้อ หรูหรา

จากการศึกษาเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี พบว่าบินหลาเสนอทัศนะด้านค่านิยมว่า มนุษย์บางกลุ่มชอบความฟุ้งเฟ้อหรูหรา ปฏิบัติตนตามแบบชาวตะวันตก ใช้เสื้อผ้าเครื่องประดับ ตามยี่ห้อที่สากลให้ความนิยม โดยหลงลืมพื้นฐานของความเป็นไทย นอกจากนั้นบินหลายังเสนอทัศนะเรื่องการเดินทางว่า การเดินทางไปท่องเที่ยวในปัจจุบันคนทั่วไปนิยมที่จะเดินทางเพื่อไปจับจ่ายซื้อของเป็นจุดประสงค์หลัก ดังข้อความที่ปรากฏในเรื่อง นครคนดี ว่า

อีกเรื่องคือกรณีของการเที่ยวเพื่อเที่ยว น้องบอกว่าไม่ได้รยล้นฟ้าบ้ำล้นดินอย่างที่ใครบางคน แอบค่อนข้าง ค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งเทียบไม่ถึงครึ่งชาซื้อปั้ง และการกันเงินเดือนส่วนหนึ่งเอาไว้เดินทางนั้น หนุ่มสาวสมัยนี้คนไหนๆก็ทำได้ เว้นแต่อาจจะไม่ได้ทำเพราะมีปณิธานแน่วอยู่แล้วว่า (หนู)จะต้องตามติด หลุยส์วิตตองให้ทันทุกเดือน

(นครคนดี : 37)

และจากเรื่องเดียวกันตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

ชาวไฮโซไปนอกเพื่อซื้อปั้ง โลว์โซหลายคนก็ไปเพื่อยกตัวเป็นไฮโซกับเขาบ้าง

(นครคนดี : 36)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องวัตถุนิยมว่า คนเป็นจำนวนมากจะยอมรับนับถือ ยกย่องสรรเสริญ และให้เกียรติบุคคลที่ร่ำรวย มีเงินทอง บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละคร จากเรื่อง ‘ลูกหาม’ กับสามสหาย กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนที่ลูกหามและเพื่อนทั้งสามสามารถช่วยเจ้าหญิงให้รอดพ้นอันตรายจากพญามารได้ พวกเขาเดินทางพาเจ้าหญิงกลับมายังพระราชวัง พระราชามอบรางวัลมากมายให้แก่เหล่าลูกหาม ทำให้ผู้คนในเมืองแสดงความสนใจพวกเขา ซึ่งการแสดงออกต่อเหล่าลูกหามเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังข้อความต่อไปนี้กล่าวไว้ว่า

ม้าขาวเจ็บสิบสองตัวเทียมวราธรชนทองคำก้อนโตเท่าภูเขาหนักเท่าน้ำหนักของงู ความอร่ามงามเมื่อนำมาให้คนทั้งเมืองตาร้อนใจฉา พวกเขาว่านี่คือสิ่งที่จะเปลี่ยนสถานะเด็กๆทั้งหกภายในเวลาแค่บัดเดียว พวกเขาจะไม่ต้องใส่เสื้อผ้าขอมซ่อ หรือต้องไปโรงเรียนในชนบทห่างไกลแล้ว จากไอ้ลูกหุน พวกเขา กำลังจะเป็นคุณหนู และเป็นคุณหมา คุณหมี คุณหมู ที่น่ารักที่สุดเสียด้วย

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 107)

พิธีต้อนรับถูกจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ พลุไฟไสวสว่างและเมืองกลับมีชีวิตชีวาอีกครั้ง ขบวนพาเหรดคึกคัก ลูกโป่งสวรรค์ลอยล่องฟ้า ข้าวปลาอาหารล้นโต๊ะจนผู้คนสองเมืองมากินกันจะไม่หมด

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 107)

เด็กๆทั้งหลาย เธอเคยยืนกลางจัตุรัสซึ่งรายล้อมด้วยอาคารร้านรวงอันแสนวิจิตร สูงใหญ่หลายสิบชั้นอย่างนี้ไหม? ตรงหน้าเธอคือพระราชวังซึ่งกว้างขวางยิ่งกว่าวังใดในพื้นที่พิภพ พระราชวังประกอบด้วยปราสาทเจ็ดหลังด้วยกัน แต่ละหลังสร้างด้วยทองคำประดับทับทิมกับมรกต แต่เพราะมันยังไม่เกี่ยวอะไรกับเหตุการณ์ในตอนนี้นี้ เรายังไม่ขอบอกว่าที่รายล้อมทับทิมแต่ละเม็ดคือบุษราคัมน้ำงามอันประเสริฐค่าราคาไม่ได้

(‘ลูกหาม’ กับสามสหาย : 93)

รางวัลนำจับที่มีมูลค่าขึ้นสมศักดิ์ศรีพญาเงาเจ็ดหาง เอี้ย เจ็ดหัว พระราชานิยมมอบประกาศนียบัตร พร้อมด้วยรางวัล แพ็กเกจทัวร์เที่ยวยุโรปสองวันสิบสี่ประเทศ มอบทองคำน้ำหนักเท่างูยักษ์ มอบบ้านกัสสร โครงการสี ที่สำคัญคือพระราชทานเจ้าหญิงเป็นแฟนพันธุ์แท้ให้ด้วย เท่านั้นเอง บรรดาผู้กล้าก็ยื่นใบสมัคร กันเนืองแน่น

(‘ลูกหมากับสามสหาย : 96)

ในเรื่อง *คืนนี้...ยายร้องไห้* บินหลา เสนอทัศนะเรื่องค่านิยมขอความพึ่งพา ตอนหนึ่ง ว่า

ข้าวปลาอาหารก็ไม่ต้องจัดเผื่อ พวกเขาจะเตรียมมาเอง อย่าให้ชาวบ้านต้องเดือดร้อน ยิ่งพวกเขา จะเตรียมมาเอง อย่าให้ชาวบ้านต้องเดือดร้อน ยิ่งพวกเขาล้าสาโทแล้วเป็นขอรับ

(*คืนนี้ยายร้องไห้* : 45)

จากตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า บินหลา สันกาลาคีรี ได้ชี้ให้ผู้อ่าน เห็นว่า ในสังคมปัจจุบัน มนุษย์มีความต้องการในเรื่องวัตถุนิยม ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือ วัตถุสิ่งของที่จะช่วยแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ที่สูงส่งสบาย มองดูแล้วภูมิฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้คน ในสังคม คนในสังคมจำนวนไม่น้อยที่วัดค่าของคนด้วยวัตถุทรัพย์สินเงินทอง

2.7.2 ค่านิยมการเอาตัวรอดและเป็นนักฉวยโอกาส

จากการศึกษาเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี พบว่าบินหลาได้เสนอทัศนะการสร้าง ค่านิยมเรื่องการเอาตัวรอดและเป็นนักฉวยโอกาสไว้ว่า มนุษย์บางคนมีนิสัยไม่ซื่อสัตย์ ใครทำอะไร ชื่อตรงกลายเป็นคนโกง แต่คนที่โกงเล็กน้อยๆ เพื่อเอาตัวรอดกลายเป็นคนฉลาดที่สังคมยกย่อง นอกจากนั้นมนุษย์ในปัจจุบันยังเป็นนักฉวยโอกาส โดยที่คนทั่วไปไม่ถือเป็นความผิด บินหลาเสนอ ทัศนะเรื่องการเอาตัวรอดและเป็นนักฉวยโอกาสผ่านตัวละครจากเรื่อง *เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวง ที่สี่* ว่า หลังจากที่เจ้าชายดันดันไปตามหาเพื่อช่วยเหลือเจ้าหญิงจนเดินทางมาถึงดาวดวงที่สี่แล้ว แทนที่จะพบกับเจ้าหญิงกลับกลายเป็นพบกับผู้ชายที่มีเป้าหมายเดียวกันเป็นจำนวนมาก เขาเหล่านั้น เลิกล้มความคิด ไม่ขอตามหาเจ้าหญิงตามความมุ่งหมายเดิมแล้วยังฉวยโอกาสช่วยกันมาเลหลังขาย อุปกรณ์การเดินทางให้เป็นภาระของเจ้าชายอีกด้วย บินหลาเสนอทัศนะว่าบุคคลเหล่านี้มองเห็นได้ ทั่วไปในชีวิตประจำวันของเรา ดังข้อความว่า

“ปละ เปล่าขอรับ” เขารีบปลดเปลื้องจากหลัง “กระผมเพียงแค่อาสาขายข้าวของสำหรับการ เดินทางให้ท่านนะขอรับ กระผมไม่จำเป็นต้องใช้เพราะจะกลับบ้านแล้ว”

“อะไรนะ”

“แบบ...แบบว่า เปิดท้ายขายของไงขอรับ ข้าวของมือสองดีๆทั้งนั้น” เขายิ้มแฉ่ง “เซมทิกก็มี กระตัก ถูนอน มีดพับ ไฟฉาย หมอนลม อูย...ขายถูกๆ ขอรับ”

“ไปให้พ้น” เจ้าชายคำราม

“อะไรนะขอรับ...กาต้มน้ำก็มี”

“บอกว่าไปให้พ้น”

แต่อะไรเล่าจะขับไล่ได้ยากเย็นเท่ากับคนหน้าด้าน เวลานั้นชั่วโมงผ่านไป สิ่งที่

เจ้าชายพอจะทำได้คือโบกพระหัตถ์อย่างล้าเหนื่อย

“ไม่ต้องพูดแล้ว...เท่าไร”

“อ้อ เซมทิกซื้อมาเจ็ดพันสี่ร้อยห้าสิบ เพิ่งใช้ไปครั้งเดียวมีรอยบุบบอกถึงความเป็นมืออาชีพอีกต่างหาก ขายบนนี้ลดสุด ๆ แก้วพันถ้วนแล้วกัน พระองค์ไม่ต้องเสียค่าน้ำมนต์ไปซื้อด้วย” เขากดเครื่องคิดเลขคล่องแคล่วแล้วรีบบอกราคา เจ้าชายส่งเงินให้โดยไม่ต่อรอง สัมภาระเหลือใช้ไว้ประโยชน์ถูกเทลงกองแทบพระบาท เสียงหัวเราะคิกคักด้วยความพอใจค่อย ๆ ขยับไกลไปจากพระองค์แต่ครู่เดียว มีोन้อยมือใหญ่ก็สะกิดกันยุ่มยวม

“เจ้าชายคนดี กระผมมีมือสองคุณภาพสูงมาบริการ”

“ปะ...ปะ เปิดท้าย ชะ...ขาย ละ...ถูก ชะ...ขอรับ”

“ซื้อไว้วันนี้มีราคา วันหน้าขายต่อกำไรงามนะขอรับ”

เพียงครู่เดียว ข้าวของเหลือใช้ทั้งหลายก็พะเนินเป็นภูเขา เจ้าชายจ่ายจนเกลี้ยงพระองค์ แม้แต่พระธำมรงค์และสร้อยพระศอ คนพวกนั้นยังทูลขอ อ้างว่าเอาไว้ดูต่างหน้า

รับเงินรับทองแล้ว พวกเขาทยอยกลับคืนสู่โลก พร้อมกับความกระหยิ่มยิ้มย่องว่า ถึงอย่างไร ฉันก็สามารถพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ฉันไม่โง่เสียทีเดียว

กล่าวอย่างถึงที่สุด

ผู้ชายโง่...น่าจะมีเพียงคนเดียว

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 47-48)

และข้อความอีกตอนหนึ่งจากเรื่องเดียวกันที่ชี้ให้เห็นคุณธรรมของเจ้าชายที่อยู่เหนือกว่าชายคนอื่นๆว่า

เจ้าชายอาจจะโง่ แต่หลายครั้งที่ความโง่นำรักกว่าความฉลาดเอาตัวรอด

จักรวาลไพศาล เพียงวายุฟ้าจากโลกมายังดาวอังคารเพื่อนบ้านแค่นี้ก็แทบสิ้นกำลังแล้ว อย่าว่าแต่หนทางเว้งว้างมิเห็นเส้นสุดปลายทาง มีแต่คนโง่เท่านั้นที่ยังหลงคิดว่าสิ่งด้นด้นค้นหา จะมีวันพบเจอ

ตรวจตราสัมภาระส่วนพระองค์ แบกเป้ขึ้นแผ่นหลังพร้อมเดินทาง แสงอาทิตย์ส่องสะท้อนข้าวของเหลือใช้มหาจนเจ้าชายต้องเบนพระเนตรหนี หากทันทันนั้น คล้ายดั่งว่าแสงได้สอดส่องสะกิดพระปรีชาญาณด้วย เจ้าชายจึงขยี้ทั้งกองด้วยอาการครุ่นคิด

คิด...และลงมือ

(เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ : 48-49)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ควรอยู่ด้วยกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตาต่อกัน สังคมที่เต็มไปด้วยคนไม่ซื่อสัตย์ เป็นนักฉวยโอกาส และเอาตัวรอดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เป็นสังคมที่ปราศจากความสุขอย่างแท้จริง

2.7.3 ค่านิยมเรื่องการเดินทาง

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องค่านิยมในการเดินทางในเรื่อง *นครคนดี* ไว้ว่า การเดินทางของคนในปัจจุบันโดยเฉพาะคนที่มีฐานะร่ำรวย นั้นเกิดขึ้นได้ง่ายตามฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ไม่ได้มีจุดมุ่งหวังที่จะไปเก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์สำหรับตนเอง แต่กลับเดินทางเพื่อสนองความต้องการในจิตใจ ที่ได้ชื่อว่าผ่านการเดินทางมาแล้วในหลากหลายสถานที่ และเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงฐานะ ความร่ำรวย ของนักเดินทาง บินหลาเสนอทัศนะว่าการเดินทางในลักษณะนี้เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ นำเงินตราออกนอกประเทศโดยไร้ความสมเหตุสมผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การเดินทางของน้องเกิดขึ้นง่ายพอกับที่ใครคนหนึ่งตื่นขึ้นมาแล้วเสียปาก...เออ วันนี้อยกบาทองโกจิ้ง ว่าแล้วก็ออกไปซื้อ เท่านั้นเอง

(นครคนดี : 35)

เมื่อใครสักคนถามว่าไปเที่ยวแต่ละครั้งเพื่ออะไร น้องก็ตอบทันที 'เที่ยวเพื่อเที่ยว' อันนำความพิศวงตาเหลือกลานมายังผู้ถามนักต่อนักแล้ว เป็นไปได้หรือการเที่ยวเพื่อเที่ยว ฟังสยดสยอง เห็นภาพการทะเลาะโหลของเงินตราโดยไม่มีสิ่งใดจำเป็นต้องเป็นแก่นสารกลับเข้าประเทศแทนที่

(นครคนดี : 35)

ใครและใครก็ไปเที่ยวได้ เทียวอย่างสบายใจด้วย แต่เลิกคิดเสียว่าการเที่ยวคือการลงทุน เกิดมากับเขาชาติหนึ่งจะมองหาเส้นทางทำกำไรกันทุกนาทีเที่ยวหรือ ??

(นครคนดี : 37)

เวลาคุณสาวสักคนจะไปเที่ยว' สิ่งจำเป็นต้องแพ็คด้วยนอกจากตู้เสื้อผ้าและคอนเทนเนอร์เครื่องสำอางแล้ว ก็คือกองกำลัง

“...”

อาร์กขาพะรุงล้อมหน้าล้อมหลัง มีคุณพ่อ คุณแม่ และอาอ้อมเป็นตัวยื่น หรือฉุกเฉินหาใครไม่ได้จริงๆ จำต้องจ้างแจ้วคนใช้ไป'คุม' ถึงเมืองนอกก็เอา

(นครคนดี : 36-37)

นอกจากนั้น การเดินทางแต่ละครั้งยังเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ไกด์ ดังข้อความต่อไปนี้ว่า

บริษัททัวร์มีไกด์ของหนึ่งคอยปกป้องประคองเปราะไม่ให้หมดได้ไรประวัติ งานอดิเรกคือจูงมือลูกทัวร์ไปยังแหล่งที่จะยืนใส่แว่นดำถ่ายรูป ส่วนงานหลักนั้นคือพาไปซื้อป๊อปปิ้งในร้านที่ไกด์พันค่าคอมมิสชั่นได้

(นครคนดี : 37)

เมื่อवलบลดูแล้ว การไปแบบกลัวๆ แต่ได้มองทะเลถึงกันคร้ว มันดีกว่าไปแบบมั่นใจปลอดภัยสุดๆ แต่ได้เห็นแค่แผ่นหลังยิ้มค่าคอมฯของไกด์ผู้เอาจริงเอจจ

(นครคนดี : 37)

แต่การเดินทางนั้นมีความหมายสำหรับนักเขียนที่จะแสวงหาความรู้เพื่อเป็นวัตถุดิบในงานเขียน ดังข้อความว่า

กระทั่งบรรดาชนชั้นยากจนอย่างนักเขียนไส้ซืด ก็มีเป้าหมายติดมือไม้ว่าไปเที่ยวแล้วจะเอาความรู้มาขายกับความไม่รู้ บันน้ำบันลมฟ้าอากาศเป็นตัวหนังสือสักสองสามเล่ม ยิ่งเป็นสองสามโหลได้ยิ่งดี กำไรอื้อเลย

(นครคนดี : 36)

จากทัศนะดังกล่าวแล้วข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า การเดินทางนั้น ควรเกิดขึ้นเพื่อเก็บเกี่ยวความรู้และสร้างประสบการณ์ให้แก่การเดินทาง ค่านิยมในเรื่องการเดินทางเพื่อแสดงฐานะความร่ำรวย และสนองความอยากเดินทางนั้น ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาใดๆ ไม่สมเหตุผลและยังเป็นการถ่ายเทเงินตราออกนอกประเทศด้วย

2.8 โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ เพราะมนุษย์ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ในด้านการดำรงชีวิต เช่น การใช้ไม้ในการสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ใช้ผักผลไม้เป็นอาหาร ใช้สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน เป็นต้น แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันมนุษย์แสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติมากเกินไป จนกลายเป็นการทำลายป่าไปโดยไม่รู้ตัว ดังที่ ชวลิต เสถียรพัฒนาพงศ์ (2537 : 20) กล่าวว่า กระแสแนวคิดในการพัฒนาแบบตะวันตกของวัฒนธรรมอุตสาหกรรมนิยม ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงมากมายด้วยการลิดรอนและทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อต้องการที่จะขยายตัวเติบโตอย่างไม่มีขีดจำกัดของโลกธุรกิจ อุตสาหกรรมจนนำมาสู่การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

การที่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในประเทศไทย กำลังถูกทำลายจนเหลือน้อยลง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.8.1 คุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในเรื่อง *งามแสงดาว* ของบินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติไว้ว่า สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติสร้างความสุขและความรื่นรมย์ให้แก่มนุษย์ ดังข้อความว่า

วันนั้นเป็นวันสุดสัปดาห์ เป็นวันดี ฟ่ำไส ทะเลเรียบ ผมงกับพ่อยุบนเสื้อแสนนุ่มของเรา มีทิวสนเป็นม่านบังแดด มีลมพัดเบาๆ แล้วพ่อก็หลับอย่างเป็นสุข

(งามแสงดาว : 106)

และในเรื่อง *ฝันสีเทา* บินหลาเสนอทัศนะในเรื่องว่าธรรมชาติรอบตัวสามารถสร้างความสุขให้แก่ผู้คนทั่วไปได้ ดังข้อความว่า

ริมฝั่งน้ำยามเย็นเช่นนี้คงเป็นที่ชื่นชมความสุขของใครต่อใครอีกมากมายหลายรูปร่างหลายๆนางตั้งไล่เคียงกันตามร่มไม้ รถจักรยานยนต์หลากสีจอดแผ่แบริ่มอยู่เช่นกัน บางคันเบาะหลังว่างเปล่า มีอยู่บ้างเป็นที่นั่งอ่านหนังสือของเจ้าของ ขณะที่อีกส่วนหนึ่งกลายเป็นพนังกิ๊งให้บางคนได้ดื่มความงามของลำน้ำ ทิวไม้และอาณาประกอบ กระแสความเหงาที่แต่ละคนเก็บงำไว้ในส่วนลึกถูกถ่ายโยงออกมา

(ฝันสีเทา : 71)

ในเรื่อง *แค(ร์)* บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

ไม้ของผมแต่ละต้นอย่างมากก็เพิ่งแตกยอดเทียมบันเฮอร์ จะสูงหน่อยก็ต้นอุ้งนุ่นนั่น เลื้อยได้ร้านราวสองเมตร แต่แค่นั้นก็เพียงพอให้นักทั้งหลายมาชุมนุมกัน ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ ผมมีเสียงนกเป็นเพื่อน มีสุขจนแอบอิจฉาตัวเอง

(แค(ร์) : 108-109)

จากเรื่อง *สัตว์ 2 นอ* บินหลา สันกาลาคีรี ยังเสนอทัศนะเพิ่มเติมไว้อีกว่า

“นานแคไหนที่นายไม่เห็นพระอาทิตย์ขึ้น”

ผมหันไปทางคนถาม ไพรวลย์ยังวนกับการเช็ดถูปิ่น ใบหน้าเขาสดชื่น บอกให้รู้ถึงความสุขของคนที่ได้ตื่นมาสูดอากาศยามเช้า

“ก็...นานละ”

“แค่ไหนละ ห้าปีได้ไหม”

“กว่ามั้ง ฉันทำหนังสือพิมพ์มาแปดปีแล้วนี่”

ไพรวลัยมองเหมือนสำรวจ

“แปดปีหรือ ไม่เลยละ” เขาเปิดเป้ หยิบกล่องโฟมกะทัดรัดออกมา “ฉันต้องบรรจุกระสุนก่อน เรายังพอมีเวลาอยู่นะ สันตึกาแฟกันหน่อยดีไหม นายจะได้เก็บความงามยามเช้าอย่างนี้ให้เต็มความรู้สึก คงอีกนานกว่านายจะมีโอกาสเข้านอนหัวค่ำเพื่อตื่นเช้าขึ้นมาดูพระอาทิตย์ขึ้นอย่างผู้คนทั่วไป”

(สัตว์ 2 นอ : 48-49)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นให้คุณค่าในการสร้างความรื่นรมย์ใจให้แก่มนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับมนุษย์ทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบทมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.8.2 ผลจากการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บินหลา สันกาลาคีรี แสดงความไม่เห็นด้วยกับการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บินหลาเสนอทัศนะว่า การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ในเรื่อง พรานทะเล เต่าทะเลระเบิดปลาและขโมยปะการังจากท้องทะเล เพื่อหาเงินไว้ดื่มสุรา เขาทำเช่นนี้ทั้งๆ ที่รู้ว่าตนเองทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จากการกระทำของเขา ทำให้ทะเลถูกทำลายไปอย่างไม่อาจเรียกกลับคืนได้ ดังข้อความว่า

ว่าที่นายเรือตรีวัยสี่สิบยืนคอยอยู่ริมทะเล เท้าเปลือยเปล่าก้าวเหยียบชายหาดที่ปูเต็มไปด้วยซากปะการังเขากวางและปะการังกิ่งนับแสนนับล้านท่อนระกะขาวโพลนราวกับกระดูกในสุสานร้าง

สมัยเป็นนักเรียนที่โรงเรียนชุมพลเคยมาฝึกภาคที่นี้

ทะเลแถบนี้ใสเหมือนกระจก ดำลงไปเห็นปะการังพลิวไหวเป็นแนวยาว หากแต่ในวันนี้ เขามารับตำแหน่งนายประภาคารประจำเกาะแห่งนี้ ภาพที่เห็นทำเอาแทบเป็นบ้า เวลาสี่สิบปีที่ผ่านมา ความตายมาเยือนท้องทะเลได้มากถึงเพียงนั้น

(พรานทะเล : 63-64)

ในเรื่องเดียวกัน บินหลาได้เสนอทัศนะเรื่องผลจากการทำลายธรรมชาติ ไว้ว่า

ทะเลลื่นลื่นไปแล้ว แนวปะการังพินาศด้วยฝีมือพวกระเบิดปลา มันลอยขึ้นมาเกยประจานอยู่เกลื่อนหาด ก้อนหินที่ถูกคลื่นน้ำลုပ်ได้จนกลมมน พลิกและร้าวแตกด้วยแรงระเบิด หากว่ามันมีชีวิตก็คงต้องดับไปเช่นเดียวกับสัตว์ทะเลชนิดอื่น

(พรานทะเล : 64)

ในเรื่อง งามอน บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องผลจากการทำลายสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติผ่านตัวละครพะซุหมื่อ พรานชาวกะเหรี่ยงที่ไม่ต้องการฆ่าช้างแลกกับปากท้องของตนเอง ตามคำสั่งของพ่อนาย นายเงินผู้มีอำนาจเงินตราเหนือชีวิตของพวกเขา ดังข้อความว่า

เงินของพ่อนาย ฉันก็อยากได้อยู่ละ อาร์ก้ากระบอกนี้ก็สวย เปลี่ยนเป็นเขาวัวได้ไหมละนาย ฉันจะไปยิงมาให้ โทนเสียด้วย เห็นรอยหลัดๆอยู่ตัวหนึ่ง คงตามไม่นานดอก

งามอนมันข้างดีนาพ่อนายนา ถึงจะเกรียงหนสองหนก็ประสาข้างเขื่อง ออกจากป่าแต่ละทีใครๆก็จำมันได้ งาขาวยาววามีอยู่ตัวเดียวละ นี่ถ้าแถวบ้านเราไม่รบกันตุมใครม...ตุมใครมจนไม่เป็นอันหากิน ฉันไม่มีวันปล่อยเข้าป่าดอก ก็ไม่รู้จะหาอะไรให้มันกิน คนเองยังจะอดตาย

พูดก็พูดเถอะ ข้างชื่องามอนมันอภัพจริงหนอนาย ขาวว่าแถวเขาใหญ่ก็มีไ้งางอนอีกตัวใช้ไหมตัวนั้นเขาว่าตายแล้วนะถูกฆ่าเองาแหละ ฆ่าข้างนะ กฎหมายแรงอยู่ไม่ใช่หรือพ่อนาย อย่าให้ฉันทำเลยนะ

(งามอน : 29)

และในเรื่องเดียวกัน ที่พ่อนายแสดงความเห็นแก่ได้ของตนเอง เย้ยหยันและไม่เคารพกฎหมาย ในที่สุดคนเห็นแก่ตัวอย่างพ่อนายก็ต้องตายด้วยความโลภของตนเอง ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“ช่วยไม่ได้วะ เสือกเกิดมามีงา” พ่อนายถูมือแรงๆ “แล้วมึงคอยดูงูนะ พะซุหมื่อ ได้งามาแล้วกูจะเอาไปเลี่ยมทองให้สวยเซ่ง ขับริกินลมผ่านหน้าบ้านไอ้ชัชวาลย์สักสามทีเทียว เอาให้แม่งกระอักเลือด ขอลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์เขียวมิ่ง แล้วถ้ากูไม่เสียดายของแม่งนะ กูจะตัดโซ่ทำไ้งางอนเอาไปแขวนหน้าอนุสาวรีย์สี่บ นาคะ-เสถียร มึงคอยดูสิ”

(งามอน : 31)

ในเรื่องสัตว์ 2 นอ บินหลาเสนอทัศนะ เรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า คือแรดไว้ว่า

ถ้าแรดมันพูดกับคนรู้เรื่อง มันคงบอกว่า...มึงอยากได้นอญักก็ตัดไปเหอะ ไม่ต้องฆ่าถูหรอก ในความเห็นของเราคือคำสาปสำหรับแรด สัตว์พันธุ์นี้ต้องตายจนเกือบสูญไปจากโลกแล้วก็เพราะไอ้สิ่งบ้าๆ ที่แทบจะไม่ได้ใช้ประโยชน์แหละ”

(สัตว์ 2 นอ : 63)

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเรื่องผลกระทบจากการสร้างเขื่อนจะก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมทางอ้อม บินหลา เสนอทัศนะผ่านตัวละคร จากเรื่อง มหกรรมขายทอดตลาด‘ถูก’ที่สุดใน

โลก ซึ่งกล่าวถึงเหล่าสัตว์ที่แสดงความโกรธแค้นมนุษย์ที่สร้างเงื่อนไขที่ก่อความเดือดร้อนแก่พวกมัน ระหว่างการประชุมกับมหาเทพว่า

ข้าพเจ้าประทับบนแท่นกลางลาน ผีหนึ่งเป็นฝูงสัตว์นานาพันธุ์ พวกมันตัวสั้นเทา ขนลู่หลบ และเคร่าสร้อย อีกผีหนึ่งเป็นมนุษย์ยืนโดดเดี่ยว สีหน้าขมขื่น ไร้ความรู้สึก

พวกสัตว์มองมนุษย์อย่างขังแค้น มันประณามว่าความปรารถนาที่จะตายของข้าพเจ้ามีต้นกำเนิดสืบเนื่องจากการสร้างเงื่อนไขของมนุษย์ เขี้ยวของสัตว์เสียดสีกันดังแกรกราก พวกมันคงใช้ความอดกลั้นมากทีเดียวในการรังตัวเองไม่ให้เข้าขาคณตรงหน้า

(มหกรรมขายทอดตลาด'ภู'ที่สุดในโลก : 135)

และเขายังเสนอทัศนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเรื่องผลกระทบของการสร้างเงื่อนไข ที่จะส่งผลเสียกับสัตว์ป่าไว้ในเรื่อง *นครคนดี* ในเชิงเสียดสีว่า กลุ่มคนที่มาคัดค้านการสร้างเงื่อนไขได้ถูกฆ่าตาย และถูกปั้นเป็นอนุสาวรีย์ไปหมดแล้ว ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

อนุสาวรีย์หมู่หกลีบเอ็ดชีวิตนั้นเป็นกลุ่มชาวบ้านที่รวมตัวกันคัดค้านการสร้างเงื่อนไข

(นครคนดี : 44)

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่า ผลจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมล้วนเกิดจากน้ำมือมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นให้คุณค่าอนอกอนันต์แก่ชีวิตมนุษย์ แต่มนุษย์บางกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ท้องทะเล และสัตว์ป่า โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม นอกจากนั้น บินหลา สันกาลาคีรี ยังได้แสดงทัศนะคัดค้านการสร้างเงื่อนไข เพราะเห็นว่าเป็นการทำลายผืนป่า และระบบนิเวศวิทยา

2.9 โลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพด้านโฆษณา

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะเกี่ยวกับอาชีพนักโฆษณาไว้ว่า งานโฆษณาบางประเภทมุ่งผลประโยชน์ทางพาณิชย์มากกว่าที่จะยึดมั่นในการรักษาศีลธรรมให้แก่สังคม บินหลาเปรียบเทียบนักโฆษณาเหมือนมือปืนรับจ้างฆ่าคนที่ชำระความบริสุทธิ์ในใจของตนโดยการเข้าวัดทำบุญ บินหลาเสนอทัศนะเกี่ยวกับอาชีพนักโฆษณาผ่านตัวละคร เรื่อง *สวารนาถ* ที่กล่าวถึงชายหนุ่มคนหนึ่งทำงานตำแหน่งครีเอทีฟ เขากำลังรู้สึกเกิดอคติในใจเกี่ยวกับงานของตนเอง เมื่อได้พบกับพระภิกษุชราที่เมืองสวารนาถประเทศอินเดีย เขาจึงได้ปรารภถึงความคับข้องใจที่เกิดขึ้นกับตนเอง พระภิกษุแนะให้ใช้สติ

ค่อยๆ คิดไตร่ตรองเหตุผล แล้วหาคำตอบเพื่อแก้ข้อคิดในจิตใจให้พบทางออกที่เหมาะสม ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“ดูมันก็คล้ายว่าดี แต่ดูอีกทีก็เหมือนมือปืนรับจ้างที่ฆ่าคนแล้วเข้าวัดทำบุญยังไม่รู้” เขาเงยสวดพระ “ท่านช่วยหาทางออกให้ผมบ้างได้ไหม”

(สารนาถ : 92)

และอีกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

หลังจากที่เขากลับถึงประเทศไทยไม่นาน ก็ปรากฏข่าวโจษขานว่า มีนักโฆษณาหนุ่มคนหนึ่งนำโล่รางวัลที่ได้รับจากงานประกวด ‘แอดอะวอร์ดส์’ ไปวางไว้ในศาลพระภูมิของอาคารร้างแห่งหนึ่ง

อาคารร้างแห่งนั้นก่อนเคยเป็นผืนดินว่างเปล่า ต่อมามันถูกประโคนไหมผ่านโทรทัศน์ วิทย์ และหนังสือพิมพ์ ว่าจะเนรมิตเป็นคอนโดมิเนียมอาศัยของคนนับหมื่น สามารถจองสิทธิ์เป็นเจ้าของได้ด้วยเงินไม่กี่พันบาท

บทประโคนโฆษณานั้นว่ากันว่ายอดเยี่ยมยิ่ง ผูกชนแห่กันไปมีดฆาตดิน ระดมซื้อระดมจองจนหมดในพริบตา จัดเป็นประวัติการณ์เล่าขานของสังคมไทย โฆษณาที่นำไปสู่ยอดขายพันล้านได้รับรางวัล ทั้งกลายเป็นกรณีศึกษาและเอาเยี่ยงของนักเรียนวิชาการโฆษณารุ่นหลัง

(สารนาถ : 94-95)

จากตัวอย่างข้างต้น บินหลา สันกาลาคีรี ชี้ให้เห็นว่าอาชีพด้านโฆษณา มุ่งผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากกว่ามุ่งพัฒนาคุณธรรมในแก่ผู้บริโภค เขาเปรียบเทียบว่าอาชีพนักโฆษณานั้นเหมือนมือปืนรับจ้างฆ่าคน

บินหลา สันกาลาคีรี เสนอโลกทัศน์ที่มีต่อสังคมทั้งหมดไว้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ควรมีคุณธรรม มนุษย์ต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง แต่ในสังคมยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน มีความหวาดระแวงต่อกัน และแก่งแย่งชิงดีกัน ด้านการเมืองการปกครอง บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่า ประชาชนทั่วไปขาดศรัทธาในสถาบันการเมืองการปกครองของไทย ด้านการศึกษา บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ แต่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันทำให้ผู้เรียนมุ่งแข่งขันเพื่อชัยชนะมากกว่าปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ด้านค่านิยม บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าค่านิยมของบุคคลในสังคมจะเปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งสร้างสรรค์สังคมและทำลายสังคม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คุณค่าแก่ชีวิตมนุษย์ แต่มนุษย์เป็นผู้

ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพราะความเห็นแก่ตัว ในด้านอาชีพ บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพด้านโฆษณาว่า งานด้านโฆษณามุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากกว่าที่จะพัฒนาคุณธรรมให้แก่สังคมไทย

บทที่ 4

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวិเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์ของบินหลา สันกาลาคีรี จากวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น จำนวน 27 เรื่อง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาสามารถสรุปอภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าบินหลา สันกาลาคีรี มีโลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์และสังคม ดังนี้

จากการวิเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี พบว่าเป็นวรรณกรรมที่เสนอโลกทัศน์เกี่ยวกับมนุษย์ทั้งด้านบวกและลบ ในด้านบวกบินหลา สันกาลาคีรี ได้แสดงทัศนะว่ามนุษย์จะอยู่อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิตถ้ารู้จักคุณค่าในตนเอง และมีความรักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้าใจให้แก่บุคคลอื่น บินหลาเสนอทัศนะว่าเมื่อมีชีวิตเกิดมา มนุษย์ต้องมีความกล้าหาญ รู้จักกล้าเผชิญกับอุปสรรค มีความมานะพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคโดยการพึ่งพาตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มนุษย์ต้องรู้จักพอ ไม่โลภ รู้จักแสวงหาความสุขได้ด้วยการปล่อยวาง ไม่ใช่คิดว่าเร่งรีบ ตะเกียกตะกายเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียงและคำสรรเสริญเยินยอ เพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเป็นอนิจจัง ถึงสะสมไว้มากมายเพียงใด เมื่อตายไปก็ไม่สามารถนำติดตัวไปได้ ส่วนทัศนะในด้านลบบินหลา สันกาลาคีรีแสดงทัศนะว่ามนุษย์ยังมีกิเลสตัณหา หากสามารถมีสติตั้งมั่น และควบคุมความอยากได้ มนุษย์ก็จะพบผลลัพธ์คือความสุขสมหวังในชีวิต นอกจากนั้นบินหลา สันกาลาคีรียังแสดงทัศนะในด้านลบไว้อีกว่า มนุษย์มักจะมีมโนคติที่มั่นคงกับความเชื่อดั้งเดิม ไม่กล้าที่จะคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ความมุ่งมั่นที่จะทำตามความคิดของตนบ้างก็จะพบความสำเร็จตามที่ใจตนปรารถนา บินหลายังเสนอทัศนะอีกว่ามนุษย์ต้องลดความเห็นแก่ตัว รู้จักการให้ ปรารถนาดีแก่ผู้อื่น บินหลาเสนอทัศนะว่าในบางครั้งมนุษย์ต้องยอมรับความเขลาของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ

โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคม บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่มุ่งพัฒนาวัตถุนั้นเป็นเหตุให้คนในสังคมมีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน และแสวงหาผลประโยชน์เพื่อความต้องการของตนเอง ดังนั้นสภาพจิตใจของคนในสังคมจึงเสื่อมทรามลง เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างคนรวยและคนจน ผู้คนมีความหวาดระแวงต่อกัน คนในสังคมเมืองจำนวนมากเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการมีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันกลายเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีชีวิตที่รีบเร่งกอบโกยแสวงหาผลประโยชน์เพื่อยกระดับฐานะทางสังคมของตนให้

ทัดเทียมผู้อื่น ขาดความเข้าใจกันและไม่ไว้วางใจกัน อันก่อให้เกิดปัญหาต่อบุคคลในสังคมตามมา เช่น ปัญหาเด็กและเยาวชน และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม บินหลาเสนอทัศนะว่าครอบครัวคือสถาบันพื้นฐานที่เป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมได้จากการอบรมสั่งสอน บุคคลที่เป็นพ่อแม่มีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาสังคมให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์

โลกทัศน์ด้านการเมืองและการปกครอง บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าท่ามกลางสภาวะการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นั้น ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและขาดเสถียรภาพทางการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นในนโยบายการปกครองของผู้นำประเทศ ทั้งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักการเมืองอีกด้วย

โลกทัศน์ด้านการศึกษา บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าการศึกษเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ แต่ระบบการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้เด็กแข่งขันเพื่อเอาชนะมากกว่าที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และยังพบปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษาอีกด้วย

โลกทัศน์ด้านค่านิยม บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าท่ามกลางสังคมที่มีการพัฒนาทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว ค่านิยมของบุคคลในสังคมก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทั้งในด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือค่านิยมของคนในสังคมเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปจากค่านิยมดั้งเดิมมากกว่าคนในสังคมชนบท

โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บินหลา สันกาลาคีรี มีทัศนะว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ กล่าวคือธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสร้างควมรื่นรมย์ในให้แก่มนุษย์ แต่มนุษย์กลับเป็นผู้ทำลายธรรมชาติ จนกระทั่งเกิดผลกระทบที่ไม่คาดคิดย้อนกลับมาหามนุษย์ภายหลัง

ส่วนโลกทัศน์ด้านอาชีพ บินหลา สันกาลาคีรี เสนอทัศนะว่า อาชีพทางด้านโฆษณาในปัจจุบันนั้นมุ่งหวังผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากกว่าที่จะพัฒนาคุณธรรมให้แก่สังคมไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาโลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี พบว่าบินหลา สันกาลาคีรี มีลักษณะเฉพาะซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรีเป็นเรื่องสั้นที่มุ่งเสนอแนวคิดสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตโดยให้ความสำคัญเรื่องจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมความถูกต้องดีงาม การแสวงหาความสุขความสำเร็จในชีวิตด้วยความมุ่งมั่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีอุดมการณ์อันแรงกล้าที่จะเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

บินหลา สันกาลาคีรี ยังมองเห็นปัญหาและข้อผิดพลาดต่างๆ ที่มนุษย์เป็นผู้กระทำนั้นเป็นสิ่งที่สามารถคลี่คลายได้โดยอาศัยความรัก ความเข้าใจ ความปรารถนาดีที่มนุษย์มีต่อกัน นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้กลับกลายเป็นสิ่งดีงาม

จากการศึกษาเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี มีลักษณะเด่นที่สังเกตพบได้ว่าในงาน ประพันธ์ช่วงแรก ตัวละครของเขา มักจะเป็นคนหนุ่มวัยทำงานที่กำลังแสวงหาจุดยืนในหน้าที่การงาน และการดำเนินชีวิต จะปรากฏเป็นตัวละครในครอบครัวในเรื่องอื่นๆ อยู่บ้างตามทัศนะที่เขาอยากนำเสนอ ตัวละครเหล่านี้สะท้อนบุคลิกและตัวตนของบินหลา สันกาลาคีรี ที่อยู่ในช่วงของการแสวงหาอุดมการณ์และจุดยืนในการทำงาน ซึ่งตัวบินหลาเองจากที่เคยทำงานกับนิตยสารไปยาลใหญ่เขาเปลี่ยนงานมาเป็นนักข่าวหนังสือพิมพ์และผันตัวเองมาเป็นนักเขียนในที่สุด ดังนั้นบินหลา สันกาลาคีรี จึงถ่ายทอดมุมมองและความรู้สึกนึกคิดในช่วงแสวงหาจุดยืนในการทำงานของเขาออกมาในงาน ประพันธ์ด้วย

บินหลา สันกาลาคีรี มักจะแสดงทัศนะของตนเองผ่านพฤติกรรมของตัวละคร โดยให้ผู้อ่านเป็นผู้ค้นหาด้วยการตีความ ในบางครั้งบินหลาอาศัยตัวละครเป็นผู้เสนอทัศนะของตนเองโดยใช้บทสนทนาเป็นสื่อแสดงความคิด

บินหลา สันกาลาคีรี มักจะเสนอทัศนะเรื่องความรักความผูกพันของคนในครอบครัว โดยเฉพาะในรวมเรื่องสั้นเจ้าหญิง บินหลา สันกาลาคีรี มีแนวคิดชัดเจนในการนำเสนอสารเพื่อส่งไปถึงบุคคลที่เป็นพ่อแม่เพราะบินหลามองเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานที่จะพัฒนาสังคมให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าบินหลา สันกาลาคีรี เป็นนักเขียนที่นำเสนอปัญหาได้อย่างคมคาย ทำทลายต่อการตีความด้วยการใช้กลวิธีการนำเสนอที่ลุ่มลึกและต้องขบคิด เขาฝากความหวังว่ามนุษย์เท่านั้นจะแก้ปัญหาได้ เพราะปัญหาทั้งหมดเกิดขึ้นจากมนุษย์นั่นเอง

จากการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ได้แก่

1. การใช้กลวิธีการนำเสนอสารในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี ทำให้เรื่องสั้นของเขาอ่านและสามารถดึงดูดผู้อ่านให้ได้รับสารที่เขาต้องการนำเสนอได้อย่างแยบคาย
2. บินหลา สันกาลาคีรี ใช้ภาษาที่มีอารมณ์ขัน บางครั้งประชดประชันเสียดสีสังคมอย่างอ่อนหวานละเมียดละไม นับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในงานประพันธ์ของเขา

3. สารที่ปรากฏในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรี เสนอวิธีคิดเพื่อหาหนทางในการแก้ไขปัญหาสังคมในปัจจุบัน เช่น การมีชีวิตอยู่อย่างสามัญ การมุ่งกลับสู่ธรรมชาติและการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังเป็นคำตอบในการแก้ปัญหาสังคมที่อยู่ในใจคนไทยส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

กล่าวได้ว่า งานประพันธ์ประเภทเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรีมีคุณค่าแก่การศึกษาอย่างครบถ้วน ทั้งด้านกลวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา และสาระที่เป็นประโยชน์สมกับประโยคที่นักคิดด้านวรรณกรรมให้คำนิยามไว้ว่าวรรณกรรมต้องรับใช้สังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโลกทัศน์ในเรื่องสั้นของบินหลา สันกาลาคีรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับวรรณกรรมของบินหลา สันกาลาคีรี ในด้านอื่นๆ อีก เช่น

1. ควรศึกษาในด้านกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษาในวรรณกรรมของบินหลา สันกาลาคีรี
2. ควรศึกษาวิเคราะห์งานประพันธ์ประเภทอื่นๆ ของบินหลา สันกาลาคีรี เช่น สารคดีและนวนิยาย เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2517). *วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2528).*วรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยสิทธิ์ พิศเพ็ง. (2539) . *การวิเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ*. ปริญญาานิพนธ์
กศ. ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
ถ่ายเอกสาร.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2523).*นวนิยายกับสังคมไทย(พ.ศ. 2475-2500)*. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- นรีภาพ สวัสดิวัฑฒ์, บรรณาธิการ. (2548,6 กันยายน) . คณะกรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรม
สร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน. *สกุลไทย รายสัปดาห์*. 51(2655):1.
- นุตา.(2548, ปักษ์แรกตุลาคม). เปิดใจสนทนา..บินหลา สันกาลาคีรี นักผู้รักการเล่าเรื่อง. *ขวัญเรือน*.
37(813) : 238-249.
- บินหลา สันกาลาคีรี.(2541). *คิดถึงทุกปี*. กรุงเทพฯ : แพรวล้านกพิมพ์.
- _____. (2548). *ฉันดื่มดวงอาทิตย์*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- _____. (2548). *เจ้าหญิง*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (2511). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ประเวศ วะสี.(2537,พฤศจิกายน).ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคม
ทั้งหมดรวมกัน.*มติชนสุดสัปดาห์*. 15(774) : 31-33.
- ปัญญา(สัมภาษณ์) .(2548, 25 กันยายน). บินหลา สันกาลาคีรี บินข้าวมามากว่าสี่ไร่. แพรว.
27 (626) : 174-183.
- ปัญญา บริสุทธิ์.(2523). *โลกทัศน์ของคนไทยวิเคราะห์จากวรรณกรรมคำสอนสุโขทัย*. กรุงเทพฯ :
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พนิดา สงวนเสรีวานิช. (2548, 26 ตุลาคม).เปิดใจบ้าน ‘ ชุ่มสนิท’ ปอกเปลือก‘เจ้าหญิง’. *มติชน*:33.
- พิษณุ นิลกลัด. (2548, 7-13 ตุลาคม). เจ้าหญิง : คิดได้ไง(วะ). *มติชนรายสัปดาห์*. 25(1312): 90.
- เพื่อนน้ำมิตร. (2548,ตุลาคม).“ เจ้าหญิง” นิทานก่อนนอน เมล็ดพันธุ์แห่งความรักและจินตนาการ.
ศิลปวัฒนธรรม. 26(11): 50-51.
- เพ็ญศิริ สอนสารี. (2539). *การศึกษาโลกทัศน์ในไกลบ้าน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย) .
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

ภาวินี อินเทพ. (2548,29 สิงหาคม). 'เจ้าหญิง'คว่าซีไรท์ 'มติชน' เฮ ขาเซียร์ ช็อก!!..เนชั่นสุดสัปดาห์
14(691) : 87.

วันฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียรสแห่งวรรณคดี*. กรุงเทพฯ : ณ เพชร.

วันวิสาข์ เจริญ. (2547). *แนวคิดสัจนิยมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย*. สารนิพนธ์. กศ.ม.

(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

วิทยา นาควัชร. (2548, 15 ตุลาคม).วรรณกรรมซีไรท์กับการพัฒนาจิตใต้สำนึก. *ดิฉัน* .28(687):71-72

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2518). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.

สมบัติ จันทรวงศ์. (2537). *โลกทัศน์ของสุนทรภู่*. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : มติชน.

สมบัติ จันทรวงศ์ ; และชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). *“โลกทัศน์ทางการเมืองของสุนทรภู่*.

ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา.

สุธารัตน์ เสรีวัฒน์. (2522). *วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ.2475*.

เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 212 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

สุธารัตน์ พงษ์แก้ว.(2535). *การวิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมของอังคาร กัลยาณพงศ์*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

สุธวิงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (2521). *โลกทัศน์ชาวไทยภาคใต้*. สงขลา : ศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรม

ภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

สุเมธ ดันติเวชกุล.(2541,ธันวาคม).การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนว

พระราชดำริ. *ราชภัฏรำไพพรรณี*. 2(2) .

โสภัญ รอดเหตุภัย.(2541). *การวิเคราะห์โลกทัศน์ในวรรณกรรมของจำลอง ฝั่งชลจิตร*. ปริญญาานิพนธ์

กศ.ม(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

หนุ่มเมืองจันท์.(2548,2- 8 กันยายน). *บินหลา.มติชนสุดสัปดาห์*.25(1307): 24.

อภิชาติ พันธเสน.(2536,พฤษภาคม). *โรงเรียนเพิ่มผลิตภาพชุมชน.สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*.

39 (48) : 34-35.

อิงอร สุพันธุ์วนิช.(2548). *วิเคราะห์เรื่องสั้นซีไรต์ พ.ศ.2524 – 2548*.กรุงเทพ : ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลรัตน์- สายชล.(2548,ปักษ์หลังกันยายน) “บินหลา”ซีไรต์คนล่าสุดแนะหนทางสู่นักเขียนเรื่องนาม.

กุลสตรี. 35(833) :132 -133.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชีวประวัติและผลงานของ บินหลา สันกาลาคีรี

ชีวประวัติของบินหลา สันกาลาคีรี

กำเนิด

บินหลา สันกาลาคีรี มีชื่อจริงว่านายวุฒิชชาติ ชุ่มสนิท เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 4 คน บิดาชื่อ นายชูชาติ ชุ่มสนิท อาชีพรับราชการครู มารดาชื่อนางอวรณ์ ชุ่มสนิท ประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า บินหลา สันกาลาคีรี เกิดที่จังหวัดชุมพร เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2508

การศึกษา

วุฒิชชาติ ชุ่มสนิท จบการศึกษาระดับมัธยมปลายจากโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา สอบเทียบได้ตั้งแต่ ม.ศ.4 สอบเข้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ในคณะนิติศาสตร์ เมื่อเรียน ม.ศ. 5 สอบได้โควตาตามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะวิทยาการจัดการ แต่มีความมุ่งมั่นว่าจะเรียนนิติศาสตร์ และในปี พ.ศ. 2527 จึงสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในคณะนิติศาสตร์ได้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นามปากกาบินหลา สันกาลาคีรี ได้มาจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะคนเรียนที่นี่จะเรียกตัวเองว่านกน้อยในไร่ส้ม แต่เขาอยากบอกเล่าถึงแหล่งที่มาของเขาซึ่งมีถิ่นกำเนิดทางภาคใต้ เขาจึงใช้นามปากกาว่า บินหลา สันกาลาคีรี ต่อมาปี พ.ศ. 2532 วุฒิชชาติ ออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยที่ยังไม่จบการศึกษา

การทำงาน

ปี พ.ศ. 2529 บินหลาซึ่งขณะนั้นเรียนอยู่ปี 3 ร่วมทำงานพิสูจน์อักษรและเขียนคอลัมน์ให้ นิตยสาร “ไปยาลใหญ่” เขาได้เข้าทำงานเป็นผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์มติชน ประจำกระทรวงพาณิชย์ 2 ปีต่อมา เขาลาออกจากมติชนเพื่อเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการให้ นิตยสาร “ไปยาลใหญ่” ปี พ.ศ. 2533 บินหลากลับไปเป็นนักข่าวอีกครั้งที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดเป็นเวลา 4 ปี ต่อจากนั้นลาออกเพื่อเป็นนักเขียนอาชีพเต็มตัวโดยเลือกไปใช้ชีวิตที่จังหวัดเชียงใหม่

เกียรติคุณ

ปี พ.ศ. 2542 หนังสือรวมเรื่องสั้น “คิดถึงทุกปี” ได้รับรางวัลชมเชยประเภทรวมเรื่องสั้นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กรมวิชาการ

ปี พ.ศ. 2548 หนังสือรวมเรื่องสั้นชุด “เจ้าหญิง” ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์)

นามปากกา

บินหลา สันกาลาคีรี
กัณดาร กุมารแพนด้า

ผลงานการประพันธ์

พ.ศ. 2533	ฉันดื่มดวงอาทิตย์
พ.ศ. 2536	ดวงจันทร์ที่จากไป
พ.ศ. 2540	หลังอาณ
พ.ศ. 2541	คิดถึงทุกปี
พ.ศ. 2542	ปลาฉลามพันธุ์หาย
พ.ศ. 2543	บินที่ละหลา
พ.ศ. 2544	ดื่มทะเลสาบ อาบทะเลทราย
พ.ศ. 2545	รอยยิ้มที่นำเราไป
พ.ศ. 2545	ทางกัณดาร (ใช้นามปากกากัณดาร กุมารแพนด้า)
พ.ศ. 2546	เจ้าหญิง
พ.ศ. 2547	คนรักกับจักรยาน
พ.ศ. 2548	บุษิตา แผ่นดินรักแผ่นดินเลือด

ภาคผนวก ข

เนื้อเรื่องย่อ

เนื้อเรื่องย่อ

รวมเรื่องสั้นชุด จันตีมดวงอาทิตย์ 10 เรื่อง

พราย

พรายเป็นเรื่องของปลิว พระเอกเด็กที่มีหน้าตาดีและมีฝีมือการร้องลิเกเป็นที่ติดอกติดใจของผู้หญิงทั้งสาวทั้งแก่ ปลิวมีนิสัยเจ้าชู้ไม่จริงจังกับผู้หญิงคนใด ทุกครั้งที่ปลิวไปป๊อวิกเล่นลิเกที่ใด จะมีผู้หญิงยอมโอนอ่อนเป็นเมียของปลิว หลังจากเลิกงานทุกครั้ง มีเสียงเล่าลือว่า ปลิวเลี้ยงพรายแมลงภู ซึ่งมีลักษณะคล้ายปลาแต่มีความคิดนึก รู้สึกถึงจิตใจของเจ้าของได้เป็นอย่างดี กล่าวกันว่าพรายแมลงภูทำให้ปลิวมีเสน่ห์ ให้คุณทางเมตตามหานิยม มหาแสงนักแสดงลิเกอาวสุได้เตือนปลิวให้เลิกเลี้ยงพรายแมลงภูเสีย เขากล่าวว่า ถ้าใครเลี้ยงพรายแมลงภูนานไปตัวมันใหญ่ขึ้นผู้เลี้ยงจะไม่สามารถบังคับมันได้ ถ้ามันมีกำลังจิตกล้าแข็งแล้วมันจะบังคับเจ้าของให้ทำตามที่ใจมันปรารถนา มหาแสงยังแนะนำให้ปลิวบวชเพื่อชำระจิตใจไม่ให้หมกมุ่นในกามารมณ์ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม แม้ปลิวจะบวชเป็นพระแล้ว ปลิวก็ยังไม่สามารถสงบจิตสงบใจตนเองในเรื่องความเจ้าชู้ รวากับว่าปลิวได้ตกเป็นทาสของเจ้าพรายแมลงภูเสียแล้ว

นิทานรอบดวงไฟ

ครอบครัวแมลงเม่ามี พ่อ แม่ ปีกแก้ว ปีกมอมและปิกใส ในปีนี้ปิกใสลูกคนเล็กมีภารกิจที่จะต้องบินเข้าไปเล่นกองไฟ ดังที่พ่อแม่หวังให้ลูกทุกคนได้เข้าสู่กองไฟ ปีกแก้ว พ่อและแม่ก็ถูกรบกวนช่วยกันเตรียมให้ปิกใสพร้อมที่จะเข้ากองไฟในวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ปีกมอมเท่านั้นที่ไม่กระตือรือร้นช่วยเหลือ เนื่องจากเขาไม่เห็นด้วยกับการเข้ากองไฟ ปีกแก้วพี่คนโตได้เคยผ่านการเข้ากองไฟมาแล้ว ตอนนี้มีชีวิตที่ดี มีครอบครัวแล้ว ปีกมอมก็ถูกพ่อบังคับให้เข้ากองไฟมาแล้วรอบหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่เขาไม่เต็มใจเลยก็ตาม แต่เขาต้องบาดเจ็บจากการเข้ากองไฟโดยไม่เต็มใจครั้งนั้น ส่วนปิกใสแม้จะมีข้อสงสัยว่าทำไมลูกแมลงเม่าจึงต้องเข้ากองไฟทุกตัว แต่ปิกใสก็ยอมจำนนต่อการตั้งความหวังของครอบครัวให้เดินทางไปเข้ากองไฟแต่โดยดี อย่างไรก็ตามปิกใสก็ถามปีกมอมว่า ทำไมลูกแมลงเม่าจึงต้องเข้ากองไฟ ปีกมอมตอบว่ามันเป็นภูมิคุ้มกันสู่ความสำเร็จ ปีกมอมไม่เห็นด้วยกับการต้องไปเข้ากองไฟเพราะอาจทำให้บาดเจ็บระหว่างที่อยู่รอบกองไฟ หรือไม่อย่างนั้นก็หลงระเหิดไปกับกองไฟได้ ปีกมอมให้แนวคิดแก่ปิกใสเพิ่มเติมอีกว่า กองไฟสอนแต่ให้แมลงเม่าทำอะไรอะไร สอนให้เป็นแรงงาน รับใช้นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม ไม่ได้สอนให้มีความรู้ เปรียบเสมือนเด็กสาวคนหนึ่งซึ่งกำลังมองพฤติกรรมของแมลงเม่าเหล่านี้ เธอกำลังอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ และจะเดินทางไปสอนในวันรุ่งขึ้น

คืนนี้ยายร้องไห้หมา

ในชนบทแห่งหนึ่งยายเลี้ยงสุนัขไว้สองตัว คือ ไข่เผือกและไข่เมฆ สุนัขทั้งสองตัวมีนิสัยแตกต่างกัน แต่ทั้งสองตัวก็มีความรักความผูกพันกับยายมาเป็นระยะเวลาหลายปี วันหนึ่งผู้ใหญ่เรียกลูกบ้านมาประชุมเพื่อบอกกล่าวว่าจะมีนักศึกษา มาช่วยพัฒนาหมู่บ้าน ปัญหาของนักศึกษาอย่างหนึ่งในการเยี่ยมบ้านคือสุนัข เพราะสุนัขทั้งหลายไม่ยอมเป็นมิตรกับเหล่านักศึกษาเลย ก่อนที่นักศึกษาจะกลับบ้านในวันหนึ่ง ไข่เผือกหมาของยายกระโดดจับหัวหน้านักศึกษาไปเต็มเขี้ยว ไม่มีใครมั่นใจว่านักศึกษาเหล่านี้จะกลับมาอีกครั้งเพื่อสร้างศาลาตามที่สัญญาไว้หรือไม่ เพราะพวกเขาถูกหมารังควาน อย่างไรก็ตามทางอำเภอได้แจ้งว่านักศึกษาจะกลับมาพัฒนาหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่งแต่ชาวบ้านต้องควบคุมหมาไม่ให้มาทำร้ายเหล่านักศึกษาอีก มีการวางแผนเพื่อป้องกันหมากัดนักศึกษากันอย่างใหญ่โต เช่น ชังหมาไว้ ให้เด็กหยุดเรียนมาปล่อยหมาเมื่อมันอยากถ่ายมูล หรือหากผูกหมาไว้มันจะเห่าหอนให้นักศึกษารำคาญหู เมื่อเหล่านักศึกษามาถึง พวกเขาเข้าทักทายยาย เขาได้เตรียมตะกร้อครอบปากหมามาให้ไว้ด้วย หมาทั้งสองของยายไม่คุ้นเคยกับตะกร้อครอบปากมันจึงสะบัดอย่างรำคาญ ตกตอนค่ำนักศึกษาเหล่านั้นส่งเสียงเอะอะเอ็ดตะโรดิ่งไปทั้งหมู่บ้าน มีทั้งเสียงโห่ร้องกระตีบเท้าและเสียงดนตรีกระหึ่ม ยายเรียกหมาสองตัวที่ถูกตะกร้อครอบปากมาสั่งสอนให้อดทนและยายก็ร้องไห้ให้หมาที่เห็นหมาทั้งสองตัวขาดอิสรภาพและความสุข

เพรียกหา

ชายหนุ่มและหญิงสาวคู่หนึ่งได้มาพบกันโดยบังเอิญในร้านเหล้าซึ่งมุมหนึ่งตกแต่งเพื่อขายสินค้าประเภทเสื้อผ้า ภาพวาดและเครื่องประดับ หญิงสาวกำลังอยู่ในอารมณ์เหงา จึงมักจะมาเยี่ยมนั่งเพื่อซื้อของหรือดื่มเหล้าที่ร้านแห่งนี้เป็นประจำ จนกระทั่งวันหนึ่งหญิงสาวได้มาพบกับชายหนุ่มที่มีลักษณะการแต่งกายแบบที่หญิงสาวบอกว่าเหมือนศิลปิน เขาและเธอรู้จักและคุ้นเคยกันพูดคุยกันอย่างถูกอัธยาศัย คำสนทนาของเขาและเธอแสดงแนวคิดที่แตกต่างกันในหลายเรื่อง หากแต่เขาและเธอต่างพอใจในกันและกันจนกระทั่งคบหาดูใจกันเป็นระยะเวลาหนึ่ง ในที่สุดฝ่ายชายบอกว่าเขาและเธอสามารถผูกพันและรับรู้จิตใจกันอย่างลึกซึ้งได้ โดยไม่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเหมือนคู่รักคู่อื่น ชายหนุ่มเดินจากไปในขณะที่หญิงสาวรำร้องไห้หาความรักจากเขาอยู่อย่างไม่เสื่อมคลาย

พรานทะเล

ชายชราคนหนึ่งมีอาชีพชาวประมง เขาเลี้ยงชีวิตโดยการระเบิดปลาและเก็บของทะเลขาย มีความชำนาญและรู้จักท้องทะเลเป็นอย่างดี แกมีนิสัยขี้เมาแต่หยิ่งและทะนงในศักดิ์ศรีของตนเอง ถึงแม้ว่าแกจะตกเป็นเครื่องมือจากคนอื่นให้คนทำลายท้องทะเลก็ตาม เฒ่าชราผู้นี้มักใช้ลูกสาวไปซื้อเหล่าที่ร้านแม่หวิน ซึ่งเป็นผู้รับซื้อปลาที่กระเบิดมาได้เพื่อขายเลี้ยงชีพ แต่เมื่อมีทหารเรือตรวจลาดตระเวนไม่ให้ชาวประมงระเบิดปลาจึงทำให้เฒ่าชราไม่สามารถระเบิดปลาได้ตามที่เคยปฏิบัติมา แม่หวินมีฐานะที่ดีขึ้น โดยเปิดร้านชำและตั้งใจจะเปิดรีสอร์ท แม่หวินรับซื้อของทะเล เช่น ปะการัง กัลปังหา หรือหินต่างๆ โดยใช้ให้เฒ่าชราเป็นผู้ออกหา เพื่อแลกกับค่าเหล่าที่แกต้องการ เฒ่าชราพยายามตีสนิทกับนายเรือตรี หัวหน้าประภาคารโดยการยกเหล่าไปดื่มร่วมวงกับหัวหน้าประภาคารเป็นประจำ ถึงแม้รู้อยู่แกล้วว่าเฒ่าชราผู้นี้กระทำความผิดกฎหมายโดยแต่เดิมระเบิดปลาในท้องทะเลกระทั่งเดี๋ยวนี้ยังเก็บของทะเลมาขายให้แก่แม่หวิน แต่หัวหน้าประภาคารกลับกลับยอมโอนอ่อนและรับสินบนจากการกระทำในครั้งนี เพราะกิเลสของตนเอง

ฝันสีเทา

ชายหนุ่มพเนจรที่เดินทางหาความหมายของชีวิตไปตามสถานที่ต่างๆ เขาพยายามสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง แต่ด้วยสภาพความปอนๆ ในเนื้อตัวและเสื้อผ้าของเขา ทำให้ผู้คนหลีกเลี่ยงและหวาดระแวงที่จะอยู่ใกล้ตัวเขา เขาจึงหาความสุขง่ายๆ จากธรรมชาติที่แวดล้อมรอบตัว เช่น ดอกไม้ สายน้ำ และกองทราย เขาพยายามหาความจริงใจจากคนรอบข้าง เช่น จากแม่ค้า คนเก็บสามล้อ แต่เขากลับพบว่าคนเหล่านั้นวิสาสะพูดคุยกับเขาเพียงเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากตัวเขาเท่านั้น เขาได้เพียงแต่หวังว่าคนทั้งหลายรอบตัวจะไม่มองคนเพียงแต่ภายนอกเท่านั้น แต่จะมองไปถึงจิตใจของแต่ละคนโดยแท้จริง

แม้ว่าต้องไถ่กันนิรันดร์

ชายหนุ่มที่กำลังเจ็บปวดกับอาการไส้ติ่งอักเสบอย่างทรมานทูลว่าตัดพ้อต่อว่าไส้ติ่งอยู่ในใจว่าทำไมมันต้องสร้างความทุกข์ทรมานให้แก่ตนอย่างนี้ ไส้ติ่งนอกจากจะไม่ใช่วัยวะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่แล้ว มันยังสร้างปัญหาให้แก่ผู้ที่โชคร้ายเป็นโรคไส้ติ่งอักเสบขึ้นมาด้วย ในขณะที่ชายหนุ่มนั่งแท็กซี่เพื่อไปผ่าตัดไส้ติ่งที่โรงพยาบาล เขาต้องติดอยู่กับสภาพการจราจรติดขัดเพราะมีกลุ่มพนักงานวิสาหกิจประท้วงขอขึ้นเงินเดือนกันบริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาล โดยพวกเขาชูรัฐบาลว่าจะตัดน้ำ ตัดไฟ เมื่อชายหนุ่มมาถึงโรงพยาบาลแบบเฉียดฉิวเพียงแค่เส้นยาแดงผ่าแปด เขาเข้าห้องผ่าตัดแต่ในขณะนั้นไฟกลับดับกะทันหันจากฝีมือของพวกประท้วง โดยเหล่าแพทย์พยาบาลต้องใช้ตะเกียงในการส่องไฟเพื่อผ่าตัด เมื่อชายหนุ่มพ้นจากความเจ็บปวดหลังผ่าตัดไส้ติ่งแล้ว เพื่อนๆที่มาเยี่ยมได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องการชุมนุมประท้วงของเหล่าพนักงานวิสาหกิจ จนลืมนึกถึงอาการบาดเจ็บของชายหนุ่มไป ชายหนุ่มให้แนวคิดไว้ในทันทีที่ไส้ติ่งแสดงอาการ ให้รีบกินยาแก้ปวดไว้แต่เนิ่นๆ แล้วตัดมันทิ้งในลำดับต่อไปไม่ต้องกลัวเจ็บ อย่าเก็บเอาไว้ เพราะในครั้งที่สองที่สามยาแก้ปวดจะเอาไม่ไหวไม่อยู่แล้ว เปรียบเหมือนการตัดไฟเสียแต่ต้นลม รัฐบาลควรจัดการกับกลุ่มประท้วงโดยเด็ดขาดเพื่อไม่ให้พวกเขาเหล่านั้นสร้างความเดือดร้อนให้แก่คนส่วนรวม

ฉันดื่มดวงอาทิตย์

ชายหนุ่มคนหนึ่งอาศัยอยู่กับเพื่อน ณ ห้องเช่าแห่งหนึ่ง เพื่อนคนนี้เป็นนักร้อง เขาได้รับของขวัญมาจากแฟนเพลงเป็นต้นมะลิหนึ่งต้น แต่เขาไม่มีเวลาดูแลต้นมะลิต้นนี้ เพราะงานเขาไม่เป็นหลักแหล่ง จึงฝากต้นไม้นี้ไว้กับเพื่อนชายคนที่มึนงานประจำไปเข้าเย็นกลับ ชายผู้นี้มึนงานเป็นเซลล์ขายคอมพิวเตอร์ เขาเป็นคนที่สามารถขายได้จนถึงระดับมงกุฎเพชร หากแต่เขาก็ยังต้องทำงานนี้หนัก จนไม่มีเวลาได้สนใจกับสิ่งรอบข้างอยู่ทุกวัน จนกระทั่งวันหนึ่งเขามองผู้คนพลุกพล่านรอบกายเป็นสีชมพูจากแสงอาทิตย์ที่สาดส่องมาในวันนี้ เขารู้สึกอิ่มเอมใจและเป็นสุขในการได้ชมแสงอาทิตย์ยามเย็นครั้งนี้ ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจที่จะหยุดงาน แวะพักไปดูต้นมะลิหลังห้องที่เขาไม่เคยใส่ใจ และเขาตกลงใจจะไปเยี่ยมพนักงานคนหนึ่งที่ประสบอุบัติเหตุอยู่ที่โรงพยาบาล แสงอาทิตย์ที่เขาดื่มด่ำทำให้เขารู้สึกว่าต้องใส่ใจคนรอบข้างมากขึ้น

ทัศน์

ชายผู้หนึ่งอาศัยอยู่กับภรรยาและลูกชาย เขาได้ฆ่าสุนัขของลูกชายตายไปเพราะมันกัดลูกเจี๊ยะที่เขาเลี้ยงไว้เพื่อหาเงินเป็นรายได้จนเจือจรรบครว เขาโกรธเจ้าบิลลีหมาต้นเหตุที่ทำให้ลูกเจี๊ยะตายไปสามสิบกว่าตัวจึงบันดาลโทษยิงเจ้าบิลลีตายทันทีแล้วนำมันไปฝังไว้ในสวน ลูกชายทราบข่าวก็ร้องไห้เสียใจมากที่สุดสูญเสียหมาตัวโปรด เมื่อชายผู้นั้นนอน เขาฝันร้ายถึงหมาบิลลีถึงสามครั้งจนเขาไม่อาจหลับตาลงนอนต่อได้ เมียเฝ้าปลอบใจแต่เขาก็ยังไม่รู้สึกดีขึ้น เพราะฝันเหล่านั้นน่าสยดสยองและเหมือนจริงมาก เขาได้หวนรำลึกถึงเมื่อครั้งไปชุดพลอย แล้วมีเด็กหนุ่มคนหนึ่งชื่อเตรอยขโมยพลอยที่ชุดได้ไปไว้กับตัว เตรอยถูกลูกชายพ่อใหญ่ขายทุนค้าพลอยยิงตายด้วยความทุจริตของเขา ชายผู้นี้ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินถูกผิดของคนด้วยการยิงประจานจนกระทั่งเสียชีวิต เขามีความเห็นพ้อใหญ่ไม่ใช่เจ้าชีวิตของใคร แม้ว่าบุคคลผู้นั้นจะทำผิดกฎหรือไม่ก็ตาม จนกระทั่งเขากลับเมืองไทย กลับมาชดใช้หนี้ด้วยเงินก้อนที่เขาหามาได้จากการชุดพลอย แบ่งเงินส่วนหนึ่งให้พ่อไว้ซื้อนา และจะเก็บเงินอีกส่วนหนึ่งไว้ส่งลูกชายเรียนจนถึงมหาวิทยาลัย เขาตั้งใจจะพลิกฟื้นผืนดินโดยการปลูกผัก เลี้ยงไก่ เพื่อเก็บไข่ไว้ขาย แต่ไก่จำนวนสามสิบกว่าตัวถูกหมาบิลลีของลูกชายกัดตาย ความฝันของเขาจึงเหมือนสลายไป ถึงแม้เขาจะฆ่าบิลลีตายไปแล้วแต่ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีกลับเกิดขึ้นในจิตใจของเขาว่าเขาไม่น่าฆ่ามันตาย เหมือนกับเตรอยไม่น่าถูกลูกชายพ่อใหญ่ฆ่าตาย

แค(ร์)

ชายผู้หนึ่งอาศัยอยู่ในบ้านเช่าในซอยเล็ก เนื้อที่ร่อยด่างราว เขาปลูกต้นไม้ไว้รอบบ้านหลายอย่างหลายพันธุ์ เขารู้สึกเป็นสุขกับการได้ปลูกต้นไม้ไว้รอบบ้าน มีนกมาชุมนุมส่งเสียงร้องกันบริเวณสวนเล็กๆในบ้านของเขา บ้านของชายผู้นี้ปลูกต้นไม้ไว้ต้นหนึ่งแต่มีหนอนมากัดกินยอดต้นแคอยู่เสมอ จนกระทั่งมีนกชนิดต่างๆมากินหนอนที่กัดปลายยอดแค ตามวิถีของระบบนิเวศ เขารู้สึกพอใจและคุ้นเคยกับธรรมชาติรอบตัวเช่นนี้ จนกระทั่งวันหนึ่งมีแมวหนีมาจากบ้านที่เลี้ยงมันมาอาศัยอยู่ที่บ้านของชายผู้นี้ เขาทราบดีว่าแมวหนีความเดือดร้อนตัวและใจมาจากบ้านชายหญิงคนหนึ่งที่มีทะเลาะกันไว้วายจนกระทั่งแมวไม่สามารถมีชีวิตอยู่ในบ้านหลังนั้นได้ มันจึงหนีร้อนมาพึ่งเย็นที่บ้านของเขา อย่างไรก็ตามเมื่อแมวมาอยู่มันก็ราววิเหล่านักที่มากัดกินหนอน นกเหล่านั้นจึงไม่มาอีก หนอนจึงกินยอดแค เขาไม่สามารถเก็บดอกแคกิน เพราะหนอนกัดกินยอดแคจนด้วนอีกครั้ง เขาคิดว่าแมวไม่กัด นกไม่กัด หนอนไม่กัด แต่ต้นแคของเขาคงไม่ตายถ้าแมวมีความสุขที่บ้านของมันเอง ไม่ลี้หนีภัยสงครามภายในข้ามพรมแดนมายังบ้านของเขา

รวมเรื่องสั้นชุด คิดถึงทุกปี 9 เรื่อง

หัวใจนกปรอด

นกปรอดตัวน้อยได้รับยกย่องจากเหล่านกทั้งหลายว่า เป็นนกที่บินเร็ว เขาฝันใฝ่ที่จะได้สัมผัสโลกซึ่งเขายังไม่เคยพบเจอ เมื่อพบนกนางแอ่น นกปรอดรู้สึกทึ่งในความกล้าหาญของพวกเธอ เพราะนกนางแอ่นบินเร็วและบินมาจากดินแดนที่ไกลแสนไกล เหล่านกนางแอ่นมาเยี่ยมเยียนพื้นที่แห่งนี้ทุกปี เมื่ออยู่ไม่นาน พวกเธอก็จากไป นกปรอดจนสงสัยในเรื่องราวของดอกไม้ภูเขาทางทิศเหนือ เมื่อซักถามนกนางแอ่นก็ได้คำตอบว่า นกนางแอ่นไม่ได้บินไปหาดอกไม้ พวกเธอบินไปหาภูเขา นกนางแอ่นบอกว่า การเดินทางไม่ใช่สิ่งสนุกสนาน หากแต่เป็นหน้าที่ของพวกเธอต่างหาก เมื่อบินแต่ละครั้ง ต้องบินให้เร็วกว่าสายลมหนาวที่กำลังคืบคลานมา นกปรอดชวนนกนางแอ่นแวะไปชมดอกไม้ภูเขาด้วยกัน หรือไม่อย่างนั้นเขาก็จะบินตามไปดูภูเขาของเหล่านกนางแอ่นที่ภาคเหนือด้วย นกนางแอ่นปฏิเสธและบอกว่า พวกเธอต้องรีบออกเดินทาง นกปรอดถามถึงทะเล และดอกไม้ฝ่ายในทะเล เหล่านกนางแอ่นต่างพากันหัวเราะ เอ็นดูในความเขลาของนกปรอด และต่างยืนยันว่าไม่มีดอกไม้ฝ่ายในทะเลแน่นอน นกปรอดได้แต่รอคอยวันออกไปพิสูจน์ความจริงด้วยตนเอง จนกระทั่งวันที่นกปรอดเติบโตเป็นนกปรอดหนุ่ม นกปรอดบินไปเรื่อยๆ เสาะแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับดอกไม้ฝ่ายในทะเล จนกระทั่งจิตใจของเขาเหนื่อยล้า เขาหมดเรี่ยวแรงจนกระทั่งบินโฉบลงต่ำ เรียดผิวน้ำในทะเล ออกของนกปรอดแตะเข้ากับแผ่นหลังของปลานกกระบอกกลางอากาศ ทำให้เขาารู้สึกตื่นเต้นเป็นที่สุด เขาคิดว่าสิ่งที่เป็นไปได้ มันท่าจะเป็นไปได้และคิดว่าคงหาดอกไม้ฝ่ายในทะเลได้ในวันหนึ่ง นกปรอดทดลองบินสูงกระทั่งอยู่เหนือเมฆแล้วมองลงมาชื่นชมความงามของทะเล เขามองเห็นก้อนเมฆเบื้องล่างเป็นหนึ่งเดียวกับผืนน้ำเหมือนเป็นดอกไม้ฝ่ายในทะเล ที่เขาเคยได้ยินคำร่ำลือ คำตอบของเขาอยู่ตรงนี้นั่นเอง

งานอน

ครูสอนความเป็นพรานเคยสั่งสอน พระชูหมื่อว่า สัตว์ใดๆที่จะทำอันตรายพราน พรานฆ่าได้ แต่ปู่สั่งห้ามนักหนาว่าอย่ายิงช้าง พระชูหมื่อเรียนรู้ความเป็นพรานจนเก่งฉกาจเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ป่าแถบนี้ วันหนึ่งพ่อนาย นายทุนค้าสัตว์ป่าและทำธุรกิจกับพวกชนกลุ่มน้อย ชายไม้เถื่อน ชายอาวุธเถื่อนต่าง ๆ สั่งให้พระชูหมื่อฆ่าเจ้างานอน ช้างที่พระชูหมื่อคอยดูแลให้อาหารมัน เพราะพ่อนายต้องการงาช้างงานอนไปเลี่ยมทองเย็บหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่คอยขัดขวางการทำธุรกิจเถื่อนของเขามานาน หากว่าพระชูหมื่อไม่ยอมฆ่าเจ้างานอนตามที่พ่อนายสั่ง พ่อนายจะให้พระกวยเซทำแทน พระชูหมื่อได้ยินเช่นนั้น รีบตัดทันทว่าพระกวยเซใจไม่ถึงพอที่จะฆ่าช้างได้ เขาอาจจะได้รับอันตราย พระชูหมื่อจึงรีบปากจะฆ่างานอนให้ แต่ในที่สุดพระชูหมื่อกลับลงมือฆ่าพ่อนายแทน เขากับเจ้างานอนช้างคู่ใจช่วยกันชนงาช้างที่พ่อนายมีไว้ทั้งหมด แล้วรีบหนีไปจากที่แห่งนั้น เขารู้สึกสะใจที่ได้ฆ่าคนเลวๆ ตายไป

นครคนดี

ผู้หญิงคนหนึ่งเดินทางไปนครคนดีโดยรถไฟ ในเคบินรถไฟตู้บนเฉพาะตัวคนเดียววันนั้นเธอพบชายคนหนึ่งกล่าวต้อนรับสู่นครคนดี ชายผู้นั้นมีเครื่องมือประจำตัวคือกล้องถ่ายรูปและสายวัด เขาสะเดาะกลอนเคบินรถไฟห้องหญิงสาวเข้ามาเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นข้อมูลในการสร้างอนุสาวรีย์ หากว่าหล่อนต้องตายไปในนครคนดีแห่งนี้ เขาซื้อราชาอยู่สังกัดกรมศิลปากรของนครคนดี มีหน้าที่ปั้นอนุสาวรีย์ให้แก่คนใดคนหนึ่งที่ทำความดีจนตาย เขาพูดคุยกับหญิงสาวแล้วนัดหมายหญิงสาวในวันรุ่งขึ้น เพื่อวัดรูปหน้าของเธอ หญิงสาวรู้สึกหวาดกลัวภัยอันตรายในนครคนดีแห่งนี้ จึงพยายามแจ้งตำรวจ ผ่านป้อมตำรวจซึ่งไม่มีตำรวจประจำถึง 2 ป้อมจนกระทั่งป้อมที่ 3 ตำรวจซักถามแล้วไม่รู้สึกว่าการถูกบุกรุกในเคบินเป็นเรื่องผิดปกติ หญิงสาวจึงจำใจต้องเดินจากไป ในเมืองเธอสังเกตเห็นอนุสาวรีย์มากมายทั้งเด็กและผู้ใหญ่ หญิงสาวเดินทางมาพบราชาที่ออฟฟิศตามนัดหมาย เพราะเธอรู้สึกว่าราชาคือคนที่พูดด้วยรู้เรื่องมากที่สุดในนครคนดีขณะนี้ เธอมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอนุสาวรีย์มากมาย ราชาให้คำตอบว่าเป็นอนุสาวรีย์ของใคร บางทีเขาตอบไม่ได้เขาก็เปิดตำราประกอบ เขาเล่าถึงสาเหตุการตายของแต่ละคน เช่น บางคนเปิดโปง ส.ส.ที่โกงภาษีเด็กอนุบาล กลุ่มชาวบ้านที่คัดค้านการสร้างเขื่อน, นักข่าวตายด้วยการแฉเบื้องหลังการค้าอาวุธของนายทหารใหญ่ เป็นต้น ในขณะที่สนทนากัน ยังได้ยินเสียงปิ่นดั่งปัง ราชาบอกว่าวันนี้เป็นวันเลือกตั้ง พวกหวัะแวนที่เอาใจออกห่างนายกฯ คนปัจจุบันจึงต้องถูกยิงตายไปสร้างอนุสาวรีย์ เมื่อหญิงสาวได้ยินเรื่องราวทั้งหมด ด้วยความกลัว เธอจึงตัดสินใจ เดินทางกลับเมืองไทย ในระหว่างการเดินขึ้นรถไฟ เธอถูกจุดข้อมือไปเลือกตั้งนายกฯ คนปัจจุบันให้ดำรงตำแหน่งต่อ เธอตั้งใจจะไม่กากบาทให้คนเลว แต่เธอเห็นว่ามียกกลุ่มชายฉกรรจ์ชะโงกหน้าดู ในขณะที่คนที่เลือกตั้งกากบาทอยู่ในคูหาเลือกตั้ง เธอจึงจำใจต้องเลือกนายกฯ คนเดิม เพราะชายฉกรรจ์เหล่านั้นมีปืนอยู่ในมือด้วย ในที่สุดเธอเดินทางกลับเมืองไทยนั่งมองโปสเตอร์การ์ดจากนครคนดี ฟังข่าวคราวเรื่องเมืองไทยชนะการลงคะแนนได้เป็นศูนย์โสเภณีโลก นำนครคนดีไปได้ อย่างหวุดหวิดและผู้นำไทยจะเป็นผู้นำด้านการพนันของโลก หญิงสาวตัดสินใจเดินทางเพื่อไปแสวงหาที่ที่ดีที่สุดสำหรับตนเองอีกครั้ง

สัปดาห์ 2 นอ

สัน – ชายหนุ่มคนหนึ่งเดินทางมาพบเพื่อนเก่าสมัยเรียน ที่กลางป่า เพื่อนคนนี้ชื่อไพรวลัย เขาจบสัตวแพทย์มา ปัจจุบันเขาทำงานให้กับองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ “เอ็นจีโอ” ทำงานคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เขาเป็นคนฉลาดและคุ้นเคยกับป่าเป็นอย่างดี เขาเดินทางมาในป่าครั้งนี้ เพื่อตามรอยเท้าแรดเพื่อตัดนอมันทิ้งและฟันสัตว์มันเพื่อให้มันและหนังของมันไม่เป็นที่ต้องการของพวกพรานทั้งหลาย ในระหว่างการสนทนา เพื่อนทั้งสองคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องในอดีต ไพรวลัยถือโอกาสเตือนสัน เพื่อนหนุ่มของเขาว่าการดื่มสุรา ทำให้เขาเสียโอกาสดีๆ ในชีวิตหลายอย่าง สุราทำให้เขาเสียสุขภาพกายจากความทรมานที่เกิดขึ้นแก่เขา เสียสุขภาพใจจากการพลัดพรากจากหญิงคนรักของเขา ไพรวลัยเตือนสันจนเขาโกรธและกล่าวอำลาไม่ยอมตามไปล่าแรดตามที่ปรารถนาแต่เดิม ไพรวลัยติดตามหาสันมาตามทางลัดสู่หมู่บ้านจนกระทั่งพบเจอกับสัน เขายอมรับว่าสิ่งที่เขากำลังแสวงหาอยู่นั้นเปรียบเสมือนนอของแรด เขาลุ่มหลงในความเป็นวีรบุรุษของตนเองที่เป็นผู้ต่อสู้ช่วยเหลือชาวบ้านและผู้ตกทุกข์ได้ยากทั้งหลาย เหมือนแรดที่ต้องมีนอไว้เพื่อแสดงความเป็นตัวตนของมัน การสรรเสริญเยินยอดูเหมือนจะอยู่เหนืออุดมการณ์แรงกล้าที่เขาใช้เป็นข้ออ้างในการทำงานทุกวันนี้ ไพรวลัยชอบใจสันที่ให้อะไรดีๆ แก่เขา ทั้งสองต่างกล่าวคำขอโทษซึ่งกันและกัน และขอบคุณคำชี้แนะในฐานะเพื่อนที่มีให้แก่กัน

คิดถึงทุกปี

ชายหนุ่มค้นโปสการ์ดของบิดา หลังจากທີ່บิดาของเขาตายลง ในหนังสือเล่มหนึ่งที่พ่อของเขาเขียนว่า “นี่ไม่ใช่แค่หนังสือแต่เป็นกล่องเก็บส่วนหนึ่งของชีวิต” ในหนังสือเล่มนั้นมีโปสการ์ดหลายแผ่น แต่แผ่นหนึ่งที่สะดุดตาเขาเป็นรูปดอกตาเบบูย่าที่มีสีจี๊ดจางด้วยความเก่าคร่ำคร่า มีข้อความเป็นลายมือเป็นระเบียบของผู้หญิงคนหนึ่งเขียนว่า “คิดถึงทุกปี” ในขณะที่เขานั่งอ่านโปสการ์ดของพ่ออยู่ เวณิก หญิงคนรักของเขา เดินมาในห้อง ทั้งสองพูดคุยกันเรื่องงานแต่งงานของเขา เวณิก ยืนยันอยากให้แม่ของเขาเป็นผู้ปูที่นอนให้คนทั้งสอง ถึงแม้ว่าพ่อจะเสียชีวิตแล้วก็ตาม เธอยืนยันอยากให้ความรักของเธอและเขายังยืนเด่นเดียวกับของพ่อและแม่ถึงแม้จะผิดธรรมเนียมที่ต้องให้สามีภรรยาที่ยังอยู่ดีทั้งคู่เป็นคนจัดการ เวณิกตั้งคำถามชายหนุ่มว่า จะรักเธอได้มากเท่าที่คุณพ่อรักคุณแม่หรือเปล่า ชายหนุ่มรับปากว่าได้ ในวันหนึ่งเขาได้คุยกับแม่เรื่องความรักของเขากับเวณิก กับความรักของแม่กับพ่อ แม่ตั้งคำถามว่า เขากับเวณิกรู้ใจกันดีแล้วใช่ไหม เขาบอกกับแม่ว่าเขาจะไม่ทะเลาะกับคนที่เขารักแน่นอน แม่บอกกับเขาว่า พ่อไม่ได้รักแม่ แม่เป็นฝ่ายรักพ่อฝ่ายเดียว แต่นอกจากความรัก ยังมีความเห็นใจ เกรงใจ นับถือ หรืออยากถนอมน้ำใจกันและกัน เพื่อดำรงชีวิตคู่ให้อยู่ยั่งยืนได้ แม่กล่าวว่าพ่อของเขาทะนุถนอมหัวใจของแม่ไว้ หากแต่พ่อรักใคร่อีกคนหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ใครอีกคนนั้นคือคนที่ส่งโปสการ์ดมาให้พ่อทุกปี แม่เธอคนนั้นจะไม่ได้รักพ่อกี่ตาม ต่อมาชายหนุ่มแต่งงานกับเวณิกด้วยความรักที่ทั้งสองมีให้แก่กัน จนกระทั่งเขาและเธอมีลูกด้วยกัน 1 คนเป็นเวลา 2 ปีแล้ว หากแต่เขากำลังจะตัดสินใจหย่ากับเวณิก เพราะทั้งสองไม่อาจทะนุถนอมหัวใจที่มีแก่กันได้เหมือนกับคู่ของพ่อและแม่ของเขา ถึงแม้ทั้งคู่จะรักกันก็ตาม

สารนาถ

ชายหนุ่มเดินทางไปสารนาถ เมืองที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา เขารู้สึกได้ถึงความสงบอันบริสุทธิ์ ได้เห็นความงามของพระพุทธรูปที่งดงามยิ่ง เขาหวนรำลึกถึงความยิ่งใหญ่แห่งสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ วันนี้เป็นวันพระจันทร์เต็มดวง เขาปรารถนาจะถ่ายภาพพระพุทธรูปปางลีลาที่งดงามในท่ามกลางแสงจันทร์นวลส่อง เมื่อเวลาและอุปกรณ์ของเขาพร้อมแล้ว เขาจับภาพงดงามสำเร็จตามความมุ่งหมาย มีภิกษุชราเจ้าอาวาสเดินทางมาเพื่อชวนเขาไปสนทนาด้วยในขณะที่เดินอยู่ท่ามกลางแสงจันทร์ในคืนนั้น ภิกษุชราให้แง่คิดแก่เขาเรื่องการรู้จักปล่อยวาง ชวนสนทนาในลักษณะปุจฉาวิสัชนาในเรื่องพุทธประวัติและเรื่องอื่นๆมากมาย วันต่อมาชายหนุ่มเข้าไปหาพระภิกษุชราที่กุฏิอีกครั้ง เขาเข้าไปเพื่อตอบคำถามที่ยังค้างอยู่ในใจแก่พระภิกษุ ท่านสอนชายหนุ่มว่าถ้าคำตอบทั้งหลายยังไม่แน่ใจ ทำไมจะต้องรีบตอบ ให้ใช้สติ แล้วค่อยพิจารณาหาคำตอบให้แก่ตนเอง เขาถามถึงงานโฆษณา ซึ่งบางครั้งไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค โกหกหลอกลวงผู้บริโภค เขารู้สึกไม่มีความสุขในการทำงานที่หลอกลวง พระภิกษุชราเพียงแต่ยิ้มเตือนแก่ชายหนุ่มว่า ให้ค่อยๆคิดพิจารณาแล้วจะหาคำตอบได้ด้วยตนเอง เขาพยายามคิดค้นคำตอบเพื่อที่จะนำคำตอบจากความคิดเหล่านั้นมาสร้างสรรค์งานที่ยิ่งใหญ่สำหรับตนเองต่อไป

งามแสงดาว

คืนวันที่ชายหนุ่มรอข่าวดีอยู่นำห้องคลอด เขาระลึกลงถึงบิดาของเขา เขารับรู้ถึงความรู้สึกของพ่อที่มีต่อลูกก็วันนี้เอง เขาได้แต่รำพึงว่าป่านนี้พ่อคงจะรอข่าวคราวเกี่ยวกับหลานที่จะเกิดใหม่ในเร็ววันนี้อย่างใจจดใจจ่อ เขานึกถึงวันที่เขาเดินทางจากพ่อมาอยู่ยังหมู่บ้านห่างไกลที่เมืองน่านชื่อบ้านแสงดาว เขามาเพื่อแสวงหาความสุขและความพอใจในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว ในระหว่างรอภรรยาของเขาหน้าห้องคลอด เขายืมหนังสือของพ่อเรื่องการเดินทางของแซเบตต์ ซึ่งเป็นบาทหลวงชาวฝรั่งเศสมาทำงานอยู่ที่ลพบุรี แซเบตต์เขียนไว้ว่าเขาออกจากบ้านเพื่อแสวงหาความจริงของชีวิต เขาได้บันทึกอะไรต่างๆที่พบเห็นไว้มากมาย แต่มีข้อสังเกตที่ว่า เหตุใดแซเบตต์จึงรีบเดินทางกลับฝรั่งเศสูปบับต่างๆที่กำลังเป็นคนโปรดของสมเด็จพระนารายณ์ ในช่วงสามเดือนสุดท้ายแซเบตต์บันทึกแต่เรื่องว่าเขาเพิ่งได้บุตรชายคนแรก แต่แซเบตต์ก็ไม่สามารถกลับไปฝรั่งเศสได้เพราะเรือที่เขานั่งนั้นล่มเพราะพายุระหว่างการเดินทางกลับ เขาเสียชีวิต เมื่อพยาบาลเปิดประตูห้องคลอดออกมา เขากอดลูกชายไว้แนบกับอก ลูกมีหน้าตาประหลาดคล้ายทั้งตัวเขาและพ่อของเขา เขากะซิบบอกลูกชายว่า “โตขึ้น หนูอย่าทิ้งพ่อไปไหนนะลูก” เมื่อเห็นลูก ชายหนุ่มนึกถึงความผูกพันอันลึกซึ้งระหว่างบิดาและตัวเขา มีกิจกรรมหลายๆอย่างที่สองพ่อลูกทำด้วยกันและยังตราตรึงอยู่ในใจเขาตลอดมา พ่อเดินทางจากบ้านปู่มาเพื่อเรียนหนังสือเพราะพ่อเห็นว่าการไม่รู้หนังสือทำให้เสียโอกาสที่ดีในชีวิตหลายประการ จนกระทั่งพ่อได้เป็นครู พ่อมีหนังสือมากมายให้เขาเลือกอ่าน เขาซึมซับความรู้จากหนังสือของพ่อเล่มแล้วเล่มเล่า วันหนึ่งที่เขาเดินทางจากพ่อมาเพื่อแสวงหาวิถีชีวิตของตนเอง เขาได้มาระลึกลงถึงพ่ออีกครั้งเมื่อมองเห็นหน้าลูกชายที่เพิ่งเกิดมา เขาจะกลับไปบ้านเพื่อพาลูกชายไปหาพ่อ พ่อของเขานั้นเอง

ดาหามหวมก

เขมชายหนุ่มและคู่ขาของเขาย้ายมาอยู่เมืองนี้ได้ห้าปีแล้ว(เขาทั้งสองเป็นชาย 2 คนที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในฐานะคนรัก) ทั้งสองช่วยกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่เก่าไร่ไว้มากมาย และทั้งสองมีความคิดว่าจะปลูกป่าไปเรื่อยๆไม่หยุดยั้ง สักวันหนึ่งเขาจะมอบผืนป่าแห่งนี้ให้เป็นสมบัติของกรมป่าไม้ ให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่นต่อไป เขาทั้งสองพยายามให้ต้นไม้เหล่านี้บังสายตาของคนภายนอกที่อยากรู้เรื่องราวชีวิตของพวกเขาว่ามาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างไร และพยายามหลีกเลี่ยงคำถามที่อยากรู้อยากเห็นของคนภายนอกที่พยายามสืบเสาะสอดรู้เรื่องราวของเขาทั้งสองคน เขมเล่าเรื่องดาหามหวมกให้คู่ขาของเขาฟังว่าดาหามหวมกเป็นนิทานพื้นบ้านที่รุ่นทวด รุ่นยาย รุ่นแม่ เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน ดาหามหวมกเป็นเรื่องราวของพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อดาหามหวมกที่มักจะทำอะไรเป็นๆจากน้ำมือของลูกศิษย์วัดที่ชื่อเจ้าด้วง เจ้าด้วงมักมีเรื่องแสบสันให้ดาหามหวมกได้โมโหอยู่เสมอ เช่น หลอกให้ดาหามหวมกกินขี้ไก่ หลอกให้ออกบิณฑบาตตอนดึกสงัดเป็นต้น คู่ขาของเขมบอกว่าเรื่องดาหามหวมกไม่น่าจะเป็นนิทานคุณธรรมที่มุ่งปลูกฝังไว้สอนลูกหลานได้ดีเลย เป็นเรื่องที่เด็กทำอะไรไม่รู้กาลเทศะด้วยซ้ำ แต่สิ่งที่แฝงลึกในนิทานดาหามหวมกที่เขมจดจำได้นั้นน่าจะอยู่ที่บรรยากาศแสนสุขในระหว่างเล่านิทานของแม่มากกว่า เขม บอกว่า หากดาหามหวมกเคยมีตัวตนจริงๆ แกคงจะมีเรื่องดีๆ ในชีวิตบ้าง เพียงแต่คนทั่วไปไม่ได้จดจำมาเล่าต่อกันฟังเท่านั้นเอง ทั้งสองสรุปว่าคนทั่วไปมักจะมองเห็นด้านลบของคนอื่นเท่านั้นไม่ยอมมองในแง่ดีของคนอื่นเลย

มหกรรมขายทอดตลาด “ถูก” ที่สุดในโลก

ชาตานถูกเรียกตัวมาเป็นพยานในการลงนามสัญญาฉบับเพื่อประมูลขายกระจกสะท้อนรอยหยักในสมองของ “ช้อย ขอสมเพช” คนไทยอัจฉริยะที่สุดในรอบศตวรรษ นักการเมืองผู้ปกครองประเทศด้วยสายตาสมเพชพระราชารัฐตลอดเวลา 60 ปี มีผู้แย่งชิงกันมาซื้อกระจกสะท้อนรอยหยักในสมองของนายช้อยเป็นจำนวนมาก ทุกคนต่างกระหือรือหรือผู้ราคากันอย่างมหาศาล เริ่มต้นที่ 1.5 แสนล้านบาท แต่สิ่งที่ทำให้ชาตานแปลกใจคือของลดราคา ซึ่งราคาเริ่มต้นที่ 10 สตางค์ หนังสือธรรมะ งานวิจัย วรรณกรรมเยาวชน มีราคาถูกจนน่าประหลาดใจ สิ่งที่ทำให้ชาตานประหลาดใจมากที่สุดคือสภาพทรุดโทรมและเหมือนเศษซากของสิ่งมีชีวิตคือมหาเทพจูปีเตอร์นอนจมกองฝุ่นอยู่กับของเลหลังราวกับไม่มีชีวิตจิตใจ มีข้อความเขียนไว้ตรงข้อมือว่า “เทวดามือสองสภาพชำรุด” ดูช่างห่างไกลจากความมีสง่าราศีของมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งจักรวาลเสียเหลือเกิน ชาตานประมูลซื้อมหาเทพในราคาที่ถูกมากและรอรับมหาเทพตรงช่องส่งมอบสินค้า มหาเทพเล่าให้ชาตานฟังว่าเมื่อสองสัปดาห์ที่แล้วเขาสร้างโลก เนรมิตแผ่นดินฟ้า ทะเลและภูเขา สร้างพืชในป่าและเหล่าสรรพสัตว์ทั้งปวง สองสัปดาห์ต่อมามหาเทพต้องกลับมาอีกครั้งเพื่อบูรณะสร้างสิ่งมีชีวิตที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ได้ สร้างปลาที่มีกล้ามเนื้อขาบ เพื่อมีไว้กระโจนในเขื่อนที่มีมนุษย์ก่อขวางลำน้ำ และมีอันต้องเปลี่ยนในสามวันต่อมาเป็นปลาที่มีกล้ามเนื้อขาจริงใจ ปลาจะได้กระโจนข้ามเขื่อนที่มีคนจับเปลี่ยนสเป็คเขื่อนกะทันหันได้ มหาเทพไม่เห็นร่องรอยของปลาที่เขาสร้างไว้ เขาเชื่อว่าชาตานขโมยไป มหาเทพรู้สึกท้อใจในการสูญสลายของโลกที่กำลังจะเกิดขึ้น เขาจึงคิดฆ่าตัวตาย แล้วมหาเทพก็ส่งมอบภาระการดูแลโลกไว้ให้แก่มนุษย์ก่อนละสังขาร มนุษย์รับปากว่าจะดูแลโลกเป็นอย่างดี แต่ในที่สุดมหาเทพก็เห็นแล้วว่ามนุษย์บางพวกขี้โกง และปลิ้นปล้อนอย่างที่เขาไม่เคยพบเคยเห็นมาก่อนในชีวิต ชาตานโผล่มาในจังหวะที่ต้องทำศพมหาเทพพอดี หลังจากที่ชาตานฟังเรื่องราวจากปากของมหาเทพก่อนทำศพ เขารับรู้และเข้าใจในความรู้สึกของมหาเทพอย่างแท้จริง ทั้งๆที่ทั้งสองเคยเป็นปฏิปักษ์ต่อกันมาตลอด ในที่สุดชาตานก็ตัดสินใจลาโลกโดยการฆ่าตัวตายตามมหาเทพไปอีกคนเพราะไม่อาจทนต่อพฤติกรรมโหดชั่วของมนุษย์บางจำพวกได้

รวมเรื่องสั้นชุด เจ้าหญิง 8 เรื่อง

ชายเดียวดายแห่งภูเขาคาเคเนือ

กระต่ายป่าเล่าเรื่องของชายผู้หนึ่งให้นักฟังว่า มีชายคนหนึ่งอาศัยอยู่เพียงลำพังบนภูเขาคาเคเนือ เขาไม่ใช่คนแก่แน่ แต่ก็อยู่มานานพอสมควร เขามีความสุขตามอัตภาพ เมื่อถึงฤดูฝนเขาเห็นดอกต้อยติ่งงดงามเป็นทะเลดอกต้อยติ่งใจเขาประหวัดคิดถึงครอบครัว และหลานสาวของเขาซึ่งอาศัยอยู่ภาคใต้ เขาจึงตัดสินใจเดินเท้าไปยังภาคใต้โดยนำผักต้อยติ่งไปด้วย ตกกลางคืนเขาฝันว่าเหล่าต้อยติ่งอุทธรณ์ในโชคชะตาของตน อยากขออิสระให้แก่ตนเอง เขายอมให้ผักต้อยติ่งได้รับน้ำฝนตามที่ใจพวกมันปรารถนา เมื่อเมล็ดต้อยติ่งเติบโตเป็นต้นไม้ เขาเก็บผักต้อยติ่ง แล้วจึงค่อยๆเดินทางต่อไป และกระทำอยู่เช่นเดิมไปเรื่อย จนกระทั่งเดินทางไปถึงงานวันเกิดของเจ้าหญิง(หลานสาว)ของเขา แต่ปรากฏว่าหลานของเขาซึ่งเป็นเด็กน้อยนั้นเติบโตจนกระทั่งมีลูกสาวตัวเล็กซึ่งมีงานวันเกิดในวันนี้ ชายเดียวดายมอบผักต้อยติ่งทั้งหลายให้แก่เจ้าหญิงคนนั้นของเขา หลังจากนั้นเขาก็กลับมาอาศัยอยู่ยังที่พักบนภูเขาคาเคเนือเช่นเดิม หากแต่ชีวิตของเขากลับไม่เดียวดายแล้วเพราะว่าทุกๆปีจะมีเด็กหญิงเด็กชายเดินทางมาเยี่ยมเยียนเขา เด็กๆจะไม่มีวันหลงทาง เพียงแค่เดินทางมาหาเขาตามทางของต้นต้อยติ่งที่เขาปลูกไว้นั่นเอง

แดฟโฟดิลแดนไกล

เด็กชายคนหนึ่งปลูกต้นไม้ไว้สองต้นเพื่อรอคอยการกลับมาของเจ้าหญิงของเขา เขาเฝ้าดูการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่เขาให้ชื่อว่าแดฟโฟดิลอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน คนทั้งหลายเห็นพฤติกรรมการรอคอยการเติบโตของต้นไม้ของเขาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระ เขาถูกเยาะเย้ยถากถางจากคนทั่วไป อย่างไรก็ตามเขาก็คงดูแลทะนุบำรุงต้นไม้เหล่านั้นเป็นอย่างดีเพื่อรอคอยการกลับมาชื่นชมของเจ้าหญิงของเขา เวลาผ่านไปจนกระทั่งเขาเป็นหนุ่มฉกรรจ์ เจ้าหญิงก็ยังไม่เคยกลับมาตามสัญญา เขาจึงตั้งใจจะเดินทางไปหาเจ้าหญิงของเขาพร้อมกับต้นไม้ที่เขาดูแลพุ่มพักมาเป็นอย่างดี

เจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่

นกน้อยอวกาศบินมาส่งข่าวเรื่องเจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ ให้แก่เจ้าชาย เมื่อกดปุ่มตรงชอกคอของนก จะได้ยินเสียงหญิงสาว พูดว่า “ฉันอยู่ที่นี้ ที่ดาวดวงที่สี่” ข้าไปข้ามา จนกระทั่งเจ้าชายสงสัย และมีความปรารถนาจะไปช่วยเจ้าหญิงผู้เป็นเจ้าของเสียง พระราชาพยายามรั้งไว้ไม่ให้เจ้าชายเดินทางไป เพราะไม่ทราบแน่ชัด ว่าดาวดวงที่สี่อยู่ที่ใด แต่เจ้าชายก็ยังตั้งต้นที่จะเดินทางไปช่วยหญิงสาวเจ้าของเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ เขาพยายามดันดันค้นหา จนกระทั่งพบว่าดาวดวงที่เขายืนอยู่ คือดาวดวงที่สี่แน่แล้ว แต่เขาก็ยังไม่พบเจ้าหญิง พบแต่เหล่าชายหนุ่มมากมายที่มาตามหา เพื่อช่วยเหลือเจ้าหญิงตามรำลือ แทนที่เจ้าชายจะรู้สึกภาคภูมิใจที่เดินทางมาแสนไกล เขากลับต้องถูกหัวเราะเยาะ ถูกถากถางว่าเป็นคนโง่คนล่าสุตที่เดินทางมาถึงที่นี่ ชายเหล่านั้นทะเลาะเบาะแว้งกัน ถกเถียงกัน และกระทั่งทุกคนถอดใจในการตามหาเจ้าของเสียง ในที่สุดก็เหลือแต่เพียงเจ้าชายเพียงลำพัง ที่จะต้องรับภาระซื้อเครื่องอุปกรณ์การเดินทางที่คนเหล่านั้นพยายามขายต่อให้เจ้าชาย เจ้าชายยังดันดันเดินทางต่อไป เพื่อตามหาเจ้าหญิงเสียงเศร้าแห่งดาวดวงที่สี่ จนกระทั่งได้เจอกับเจ้าหญิง คนทั้งคู่ได้พูดจากัน เจ้าชายพยายามปลอบใจ และทำให้เจ้าหญิงหายเศร้า และชักชวนกันเดินทางไปยังดาวดวงอื่น ในที่สุด เจ้าหญิงและเจ้าชายต่างก็เดินทางไปด้วยกันอย่างมีความสุข

เก้าอี้ดนตรี

เก้าอี้ไม้สี่เนื้อไม้ ถูกประกอบขึ้นมาด้วยฝีมือประณีต งดงาม มันมีความสุขในการเกิดเป็นเก้าอี้ตัวนี้ มันมีความสุขในความงดงามของตนเอง ขณะที่ช่างไม้ผู้สร้างเก้าอี้ประกอบมันขึ้นมา เขาร้องเพลงฮัมเบาๆ มันรู้สึกเป็นสุขอย่างที่สุด ต่อมาเมื่อเก้าอี้ถูกนำมาตั้งขาย ครูใหญ่ได้มาซื้อเก้าอี้ตัวนี้ แล้วบอกว่าจะนำไปทำเก้าอี้ดนตรี มันรู้สึกดีใจอย่างยิ่ง เพราะมันรักเสียงดนตรี แต่การถกกลับไม่เป็นอย่างที่มันคิด เมื่อมันได้เป็นเก้าอี้ดนตรีจริงๆ ทุกคนพยายามแย่งชิง เพื่อที่จะกระแทกกันนั่งลงบนเก้าอี้เมื่อเพลงหยุดแต่ละครั้งเพื่อให้ได้เป็นผู้ชนะ มันรู้สึกเหน็ดเหนื่อย บอบช้ำ และหดหู่ ที่จะต้องมาเป็นเก้าอี้ดนตรี ให้คนแย่งชิงกันนั่งบนตัวมัน มันจึงแสดงความเกรง โดยการยื่นขาไปขัดให้คนล้ม หรือดันตะปู้ขึ้นมาเกี่ยวกันคนเหล่านั้น ในที่สุดมันถูกภารโรงโยนออกไปนอกรั้ว และไม่มีใครสนใจมันอีกต่อไป บ่ายวันหนึ่งเมื่อสายฝนชะล้างคราบโคลนเก่าไปบางส่วน เด็กหญิงผู้ที่ถูกคัดออกในเกมเก้าอี้ดนตรีอยู่เสมอเดินผ่านมา เธอจำเก้าอี้ตัวนี้ได้ เธอจึงนำเก้าอี้ตัวนั้นไปไว้ที่บ้านชายทุ่ง ซ่อมแซมมันอย่างทะนุถนอม จนกระทั่งใช้งานได้ มันรู้สึกดีที่สุดในที่ได้ยินเสียงเพลงจากเด็กหญิง และสัมผัสกับแขนและแผ่นหลังของเด็กหญิง ความปิติ และเป็นสุข ทำให้มันรู้ว่า มันคือเก้าอี้ดนตรีอย่างแท้จริง

สีที่แปดของรูงกินน้ำ

สีที่แปดของรูงกินน้ำ เป็นเรื่องราวของเจ้าหญิงที่บิดาและมารดาแยกทางกัน พระราชาและพระราชินีแบ่งเมืองกันคนละฝั่งแม่น้ำ และประชากรกันคนละครึ่งเมือง และแบ่งการดูแลและเลี้ยงดูเจ้าหญิงกันคนละครึ่งวัน ทั้งสองต่างพยายามจูงใจให้เจ้าหญิงอยู่ในการดูแลของตนเองเป็นเวลานาน ๆ ในแต่ละวัน เจ้าหญิงเป็นเด็กที่เอาแต่ใจมาก หากต้องการสิ่งใดแล้ว ต้องแสดงความดีอันเอาแต่ใจจนได้ สิ่งนั้น เจ้าหญิงชอบใส่ชุดมอมแมมชุดเดิมทุกวัน หากไม่พอใจสิ่งใด บางครั้งจะขว้างปาสิ่งของลงที่เดียว วันหนึ่งเจ้าหญิงเห็นรูงกินน้ำที่หน้าต่าง เธอต้องการรูงกินน้ำมาเป็นของตนเอง จึงรบเร้าให้พระราชาและพระราชินีไปจับรูงมาให้ พระราชาพยายามส่งทูตไปเจรจากับรูงกินน้ำ แต่ก็ไม่เป็นผลพยายามทำหลายสิ่งหลายอย่าง แต่ก็ไม่สำเร็จ พระราชาท้อใจมาก เพราะเจ้าหญิงยืนคำขาดว่า หากพระรชานำรูงกินน้ำมาให้ตนไม่ได้ ก็จะไม่กลับมาหาพระราชาและอยู่กับพระราชินีไปตลอด และเจ้าหญิงยังยืนคำขาดกับพระราชินีเช่นเดียวกัน ทั้งพระราชา และพระราชินีพยายามที่จะนำรูงกินน้ำมาให้เจ้าหญิงให้ได้ แต่อย่างไรก็ไม่เป็นผล ในระหว่างที่พระราชา และพระราชินี ทรงพยายามตามหารูงกินน้ำมาให้ได้นั้น เจ้าหญิงกลับไม่ได้แสดงความดีอันใด ๆ เลย กลับสงบเสงี่ยมลงไปได้อย่างไม่น่าเชื่อ เจ้าหญิงเฝ้าตามจับรูงกินน้ำในวันฝนตก จนกระทั่งป่วยเป็นหวัด พระราชากับพระราชินีทรงกลัดกลุ้มเป็นอย่างมาก วันหนึ่งเจ้าหญิงหนีจากพระราชวังมาไล่จับรูงกินน้ำ เจ้าหญิงนอนราบกับพื้นเพื่อรอดูรูงเดินทางมากินน้ำ เหล่าผักและหญ้าทั้งหลาย ช่วยกันบังสายฝนไม่ให้ถูกตัวเจ้าหญิง รูงเดินทางมาถึงและกลืนกินละอองไอบริสุทธีบนกลีบดอกไม้ริมธาร เพื่อให้เกิดสีทั้งเจ็ดสี คือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง เจ้าหญิงมีความปิติเป็นอย่างยิ่งในสิ่งที่ตนได้สัมผัสจนน้ำตาไหลออกมา รูงหันมาจุมพิตน้ำตาบนแก้มนวลของเจ้าหญิง จนเกิดเป็นสีชมพู สีที่แปดของรูงกินน้ำ ถึงแม้ว่าจะเกิดสีที่แปดของรูงกินน้ำขึ้น พระราชากับพระราชินีก็ยังไม่ได้อินดีกัน อย่างที่เคยพูดว่า หากรูงมีสีที่แปดขึ้นมา พ่อแม่ของเจ้าหญิงคงจะมีสิทธิ์หันหน้ามาคุยกัน เจ้าหญิงก็ยังต้องเที่ยวไปเที่ยวมา ระหว่างสองวังเหมือนเดิม

นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่

ลูกปลาน้อยต้องการจะเดินทางไปหาเจ้าหญิงของเขา ลูกปลาน้อยเคยได้ยินว่าไกลออกไปจากที่เขาอยู่ ยังมีแหล่งน้ำที่ยิ่งใหญ่ มีพืชพันธุ์และสิ่งสารพัดมากมายที่เขาควรจะไปค้นหา เขาจึงเริ่มตัดสินใจที่จะเดินทางไป โดยอุปนิสัยของลูกปลาน้อย เขาเป็นคนรอบคอบ จะทำสิ่งใดต้องคิดอย่างถ่วงถี่ก่อนลงมือปฏิบัติ ดังนั้นก่อนที่เขาจะเดินทาง เขาจึงเตรียมสัมภาระมากมายที่มีความจำเป็นในการเดินทาง ทั้งเสื้อผ้า ยารักษาโรค สมุดบันทึก เงินทอง หรือกล้องถ่ายรูป ก่อนเดินทาง ค็นนั้นเขานอนไม่หลับ และคิดในใจว่า “กลัวไหม ว่าอาจจะไม่ได้กลับมา” เขาจึงนำเปลือกกุ้งมาห่อหุ้มร่างกายเพื่อป้องกันอันตราย อาทิภัยต่อมาเขายังครุ่นคิดถึงอันตรายต่างๆอยู่ เขาจึงนำกระดองปูมาห่อหุ้มร่างกายทับอีกชั้นหนึ่ง เดือนต่อมาเขานำฝาหอยมาเป็นเกราะทับอีกชั้นหนึ่ง สุดท้ายปีต่อมาเขานำกระดองเต่าดีกดำบรรพ์มาห่อหุ้มทับตัว เพื่อสวมใส่ป้องกันอันตรายในยามเดินทางอีกเป็นชั้นสุดท้าย จนแล้วจนรอดลูกปลาน้อยก็ได้แต่ครุ่นคิด และไม่ได้เดินทางไปตามจุดหมายที่ตั้งใจเสียที

ลูกหามกับสามสหาย

เจ้าหญิงถูกพญางูเจ็ดตัวจับไปเป็นตัวประกันอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนกับปราสาท พระราชาทั้งเจ็ดหลัง พระราชาประกาศหาผู้กล้ามาช่วยเหลือองค์เจ้าหญิงให้รอดพ้นจากอันตรายจากงู ทั้ง 7 ตัว โดยเปิดโอกาสให้เหล่าชายฉกรรจ์มารับอาสาไปช่วยเจ้าหญิง มีผู้อาสาช่วยเจ้าหญิง มากมาย แต่ต้องบาดเจ็บกลับมาด้วยฤทธิ์เดชของงูทั้ง 7 ตัวทั้งสิ้น จนกระทั่งวันหนึ่ง ลูกหามกับสาม สหาย คือ ลูกหิม ลูกห่ม และลูกหูน เดินทางมาเพื่อรับอาสาช่วยเจ้าหญิง และปราบพญางูร้าย เขา แนะนำตัวว่าพวกเขาเป็นลูกศิษย์ของคุณครูย่าฮุก ซึ่งทุกคนรู้จักดีว่าเป็นครูที่สอนอยู่ตามชายแดน มี อายุมากแล้ว รับสอนเด็กที่มีฐานะยากจนให้เป็นคนดี และมีความรู้ ในการมาอาสาครั้งนี้ พวกเขาหวัง เพียงเงินตอบแทนเล็กน้อยไปเพื่อเรียนหนังสือต่อ พระราชาไม่เชื่อในความสามารถของเด็ก ๆ ตัวเล็ก ๆ ทั้ง 6 ตัว แต่อย่างน้อยก็ยอมให้ทั้ง 6 เข้าต่อสู้กับพญางูยักษ์ เพราะพระราชาคิดอยู่ในใจว่า อย่างน้อย เหล่าลูกหามและสามสหาย ก็สามารถไปเป็นอาหารพญางูถ่วงเวลาไม่ให้ทำอันตรายแก่เจ้าหญิงได้ แม้ชาวเมืองจะพยายามทัดทานว่า ลูกหามกับสามสหายไม่สมศักดิ์ศรีที่จะเป็นตัวแทนของพระราชา เข้าต่อกรกับพญางูร้าย แต่พระราชาก็มองไม่เห็นใครที่จะมาเป็นอาสาสมัครเลยสักคน เมื่อเดินทางไป ลูกหามกับสามสหายได้วางแผนในการสู้รบกับพญางูไว้เป็นอย่างดี หัวหน้าที่คือหามจั่วคิดการขณะที่ หามรุ่งหามค่ำหาข้อมูล และแบกหามเสนอความรู้ในการสู้รบที่ตนเองมีอยู่ ลูกหามกับสามสหาย สามารถต่อสู้กับงูจนได้ชัยชนะกลับมา พระราชาจะปูนบำเหน็จให้จำนวนมาก แต่ลูกหามกับสามสหาย ไม่รับ พวกเขาขอรับเพียงแค่อุปะประมาณเท่านั้น พระราชาก็ยินยอม แต่พระราชายังเป็นห่วงตนเอง ถ้า หากพญางูตามมาราวีอีกครั้งท่านจะอย่างไรถ้าลูกหามกับสามสหายไม่อยู่ ทั้ง 6 ตัว ต่างให้ ความเห็นว่าให้พระราชาลดจำนวนปราสาทจาก 7 หลัง ให้เหลือเพียงหลังเดียว แล้วพยายามรักษา ทรัพย์สมบัติที่มีให้พอดีกับตนเองไว้ให้ได้ พวกเขาสั่งสอนพระราชาว่า ควรมีสายตามองคนจน และ ช่วยเหลือคนยากจนบ้าง แล้วลูกหามกับสามสหายก็เดินทางไป ในตอนท้ายเมื่อคุณครูย่าฮุกเสียชีวิต ไปแล้ว เจ้าหญิงเดินทางไปเป็นครูคนใหม่แทนคุณครูย่าฮุก ที่โรงเรียนของคุณครูย่าฮุก ในขณะที่เจ้า พญางูทั้ง 7 ตัวกลับตัวเป็นงูที่ดี และทำตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น

‘โลก’ ของเจ้าหญิงนกบินหลายกับเจ้าชายนกบินหา

เจ้าหญิงนกบินหลาย กับเจ้าชายนกบินหา ฝ่าพุ่มพริกเลี้ยวดูไข่นกที่กำลังจะฟักออกมาเป็นตัวอยู่ทุกวัน เขาและเธอมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน เจ้าหญิงนกบินหลายร่ำรวย พรั่งพร้อม มีพรสวรรค์ มองโลกในแง่ดี ในขณะที่เจ้าชายนกบินหา เข้มแข็ง ต่อสู้ ดิ้นรน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งดี ๆ ในชีวิต เมื่อทั้งสองมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน บางครั้งมีปากเสียงกันบ้าง แต่ต่างก็พยายามถนอมน้ำใจซึ่งกันและกันด้วยคำพูด และการกระทำที่ละมุนละม่อม เขาทั้งสองมีศูนย์รวมความรักอยู่ที่ไข่นกฟองนั้น เขาและเธอสลับกันเล่นนิทานให้ลูกนกในฟองไข่ฟัง เขาและเธอเชื่อว่านิทานเป็นสารสำคัญ ที่ส่งผ่านคุณธรรม ความดีงาม ความรู้สึกนึกคิด ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก จนกระทั่งถึงวันที่ลูกนกฟักตัวออกมาจากไข่ ไม่มีใครรู้ว่านกบินหลาย และนกบินหา พาลูกที่เกิดออกมาไปอยู่ที่ใด และไม่มีใครรู้ชะตากรรมของลูกนกตัวนั้นว่าเป็นอย่างไร จนหลายปีต่อมา ใคร ๆ ต่างเล่าลือกันว่า ในทิวป่าชะมู่มเขียวของขุนเขาสันกาลาคีรี มีคนพบนกพเนจรตัวหนึ่ง ที่ในชีวิตของมันเหมือนจะร้องเพลงไม่เป็น ทำเป็นอยู่อย่างเดียวคือการเล่นนิทาน

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววราภรณ์ ใจดี
วันเดือนปีเกิด	11 กันยายน 2515
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	131/2 หมู่ 1 ต.ปากคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ 10290
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ฝายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) ภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2537	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ) ภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จากจังหวัดสมุทรปราการ